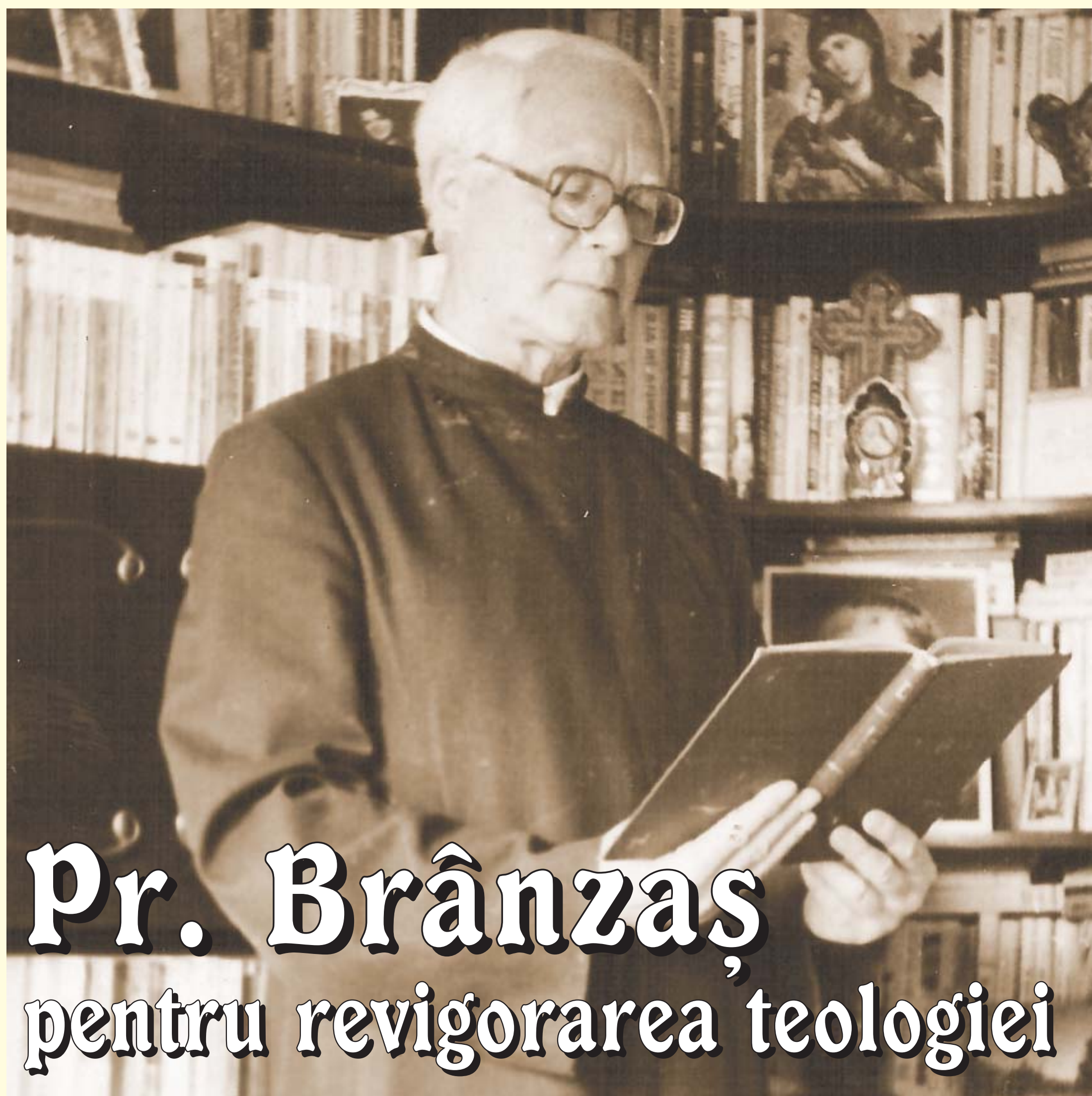
ROST

cultural, politic, religios

Pr. Brânzaș pentru revigorarea teologiei

Biserica şi managementul informației

de Marcel Răduț Selişte

De la Ițic la Ghinghis Han în politica românească

de Viorel Patrichi

Sub asaltul alimentelor modificate genetic

de Pavel Chirilă şi Simona Medregan

Răspuns unor atacuri ale miliției ideologice

de Mircea Platon

an III • nr. 31 • septembrie 2005 • 70 pagini • 3 lei (30.000 ROL)

www.romfest.org

Coperta I: Pr. Liviu Brânzaș

sumar

numărul 31 ● septembrie 2005

ROST
cultural, politic, religios

Fondată 2002

Revistă naţională editată de Asociaţia ROMFEST XXI

DIRECTOR
Claudiu TÂRZIU
tel.: 0740.103.621
rost@romfest.org

RELAŢII PUBLICE
Nicu BUTNARU
tel.: 0723.504.807
romfest@romfest.org

COORDONATOR DISTRIBUŢIE
George STRUNGĂ

REDACŢIA
Mihail ALBIŞTEANU
George ENACHE
Cristi PANTELIMON
Mircea PLATON

COLABORATORI PERMANENŢI
Antonio ARONEASA
Corina BISTRICEANU
Alexandru BOER
Pr. Gheorghe CALCIU
Răzvan CODRESCU
Dumitru MANOLACHE
Paul NISTOR
Viorel PATRICHI
Adrian Nicolae PETCU
Marcel PETRIŞOR
Nicolae STROESCU-STÎNIŞOARĂ
Varujan VOSGANIAN

DTP
Omni Press & Design
omnipress@rdslink.ro

EDIŢIE INTERNET
Dragoş DORAN

CORESPONDENŢĂ
C.P. 62, O.P. 66 – Bucureşti

DIFUZARE
Hiparion Distribution SA
Rodipet SA

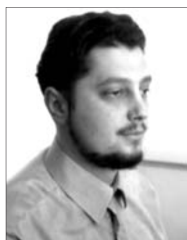
ABONAMENTE
La redacţie sau prin Rodipet SA
(nr. catalog 4843-VI)

ISSN
1583-6312

www.romfest.org/rost

Orbirea proeuropeană

*Opțiunea proeuropeană de la noi este așa de largă încît inhibă o dezbatere națională asupra ei. Partidele **in corpore**, așa-zisa societate civilă, mai toată presa, o seamă de personalități culturale neînregimentate, pînă și Biserica Ortodoxă (altminteri văzută drept frîna progresului) s-au declarat fără rezerve pentru integrarea în UE. Utilitatea acestei afilieri sau condițiile în care ar trebui săvîrșită nu sînt discutate. Ba, se găsesc destui intelectuali cu pretenții, care ne somează să nu punem întrebări că atentăm la interesul național. Cine îndrăznește să comită o atare impietate, riscă să fie taxat de „naționalist", „izolaționist", „xenofob".*

Claudiu Târziu

Avem însă datoria să cercetăm rădăcinile unor temeri îndreptățite, dar ignorate în discursul public. Pînă nu e prea tîrziu.

Sondajele de opinie ne arată că 85% dintre români vor țara în UE. Drept e că 56% prevăd că pe termen scurt vom avea mai degrabă dezvantaje în urma aderării (și pe bună dreptate, după cum ne arată experiența altor state). Dar 68% sînt convinși că pe termen lung vom avea mai mult de cîștigat. Acesta este rezultatul unei propagande duse, la marginea isteriei, vreme de un deceniu. Propagandă care ascunde ipocrit, sub un nou limbaj de lemn, un adevăr simplu: România se zbate să fie primită în UE doar pentru bani. Alegătorul visează la un salariu decent, omul politic – la fonduri europene din care să se căpătuiască el și-ai lui. Nici românul cu leafa minimă pe economie și nici cei mai mulți politicieni nu cred în „valorile comune" ale Europei și nu înțeleg defel cum funcționează UE sau cît va costa integrarea. Și nici nu se grăbesc să afle. În schimb, politicienii de toate culorile ne zugrăvesc eventuala amînare a admiterii României în UE ca pe începutul Apocalipsei.

Mai grav, ministrul de Externe, Ungureanu, apoi și premierul Tăriceanu și președintele Băsescu ne-au avertizat că amînarea nu este luată în calcul și că, dacă se va întîmpla totuși, nu avem un „plan B".

În vacarmul făcut de primadonele Puterii, care își iau angajamente, și de bocitoarele Opoziției, care cobesc amînarea, discernămîntul pare că i-a părăsit pe români. Doar cîțiva oameni de afaceri, controversați, și vreo doi intelectuali au spus că sînt și costuri. Dintre politicieni, doar Băsescu a fost pe aceeași poziție, dar între timp s-a răzgîndit.

Continuă să rămînă tabu problemele de fond privind aderarea. Cum ar fi amputarea suveranității naționale, birocrația generatoare de corupție a UE, conducerea Uniunii de elite nealese, alunecările nedemocratice ale acestora, nivelarea culturală a națiunilor și pierderea identității, statutul de colonie pe care se prea poate să-l căpătăm, limitarea drepturilor esențiale printr-o legislație aberantă etc.

Credem că această înjghebare politică este una dintre cele mai nedemocratice și mai nocive din istorie. Măcar vechile imperii mai erau controlate de religie și de tradițiile locale. Dar în noul stat unic european, Biserica nu are vreun cuvînt de spus, iar autonomia locală este doar o vorbă, politicile fiind dictate de la Bruxelles. Ce-i va împiedeca pe birocrații UE să domine abuziv, precum altădată feudalii? Majoritatea lor nu diferă mult de neșlefuiții noștri politicieni. Își votează salarii grase și privilegii jenante (cum sînt grădinițele și școlile subvenționate pentru odraslele europarlamentarilor, în vreme ce învățămîntul statelor UE se duce de rîpă, provocînd un exod al creierelor spre SUA), bagă mîna în banul public și fac favoruri pe bani candidaților la aderare.

Cît despre foloasele economice la care sperăm, ar fi bine să ne aruncăm un ochi mai treaz în bucătăria UE. Principalii contribuabili, francezii și germanii, nici nu mai vor, nici nu mai pot să susțină economia mamutului cu picioare de lut. Strategiile socialiste de cheltuire a fondurilor au șubrezit serios Uniunea.

Nu negăm că în cursa spre UE, România a avut pînă acum și cîștiguri certe. Oligarhiei i s-a mai dat uneori peste mînă, au fost adoptate legi importante, am primit finanțări europene substanțiale. Totuși, „sistemul ticăloșit" a limitat efectele binefacerilor.

(continuare în pagina 4)

Scrisorile cititorilor noştri nu rămîn nedeschise

Această pagină este dedicată dialogului cu cititorii. Aici vă răspundem la întrebări legate de teme sau subiecte tratate în revistă şi tot aici vă veţi putea exprima opiniile şi frămîntările faţă de realitatea românească.

ROST îşi alege colaboratorii

Mai mulţi cititori ne-au atras atenţia că pe *site-ul* asociaţiei Altermedia apar şi unele articole care au fost publicate în ROST şi ne-au întrebat dacă între cele două entităţi există o colaborare. Ştiut fiind faptul că la conducerea Altermedia sînt oameni care aparţin organizaţiei Noua Dreaptă, cititorii noştri erau îngrijoraţi să nu alunecăm într-o zonă să-i zicem, eufemistic, controversată. O spunem clar: nu există şi nu va exista niciodată colaborare între noi şi ND sau între noi şi vreo altă faţă a ND, aşa cum este Altermedia.

Articolele din ROST care au apărut pe site-ul Altermedia au fost fie preluate, fără acordul redacţiei noastre sau al autorilor, fie publicate cu încuviinţarea unora dintre autori. Cei care continuă să scrie pentru Altermedia nu vor mai fi colaboratorii noştri. (redacţia ROST)

Despărţirea Bisericii de societate

„Tendinţele care se manifestă astăzi, de separare a societăţii de instituţia Bisericii, au mutat dialogul direct dintre cele două părţi în presă, formîndu-se astfel două tabere combatante distincte. Pe de o parte, societatea secularizată, care, fără să aibă criterii veridice de selecţie a informaţiei şi un discernămînt bine format, asistă la teatrul mediatic ce i se serveşte, iar pe de altă parte instituţia Bisericii, care confirmă sau infirmă cele prezentate de presă sau, pur şi simplu, ia act de spectacolul murdar cu personaje reale care se desfăşoară sub privirile curioase ale mulţimii. Singura deficienţă, după părerea mea, este *comunicarea* dintre Biserică – reprezentată prin cler – şi comunitatea de credincioşi. Această prăpastie creată între cele două părţi duce la desfiinţarea dialogului şi la separarea lor.

Cazul de la Mănăstirea Tanacu a scos la lumină inexistenţa unor minime cunoştinţe teologice pe care orice român ortodox ar trebui să le aibă. (...)

Terminînd cu constatările sterile asupra situaţiei existente, să trecem la o implicare activă, constructivă, pentru a îndrepta sau diminua tendinţele de secularizare care afectează Biserica noastră Ortodoxă. Să avem curajul de a face primul pas, avînd în minte cuvintele lui Hristos: «Îndrăzniţi, Eu am biruit lumea!»". *(Daniel Cazangiu)*

Sînt cîteva lucruri de bun simţ pe care le-ai scris în textul trimis redacţiei noastre. Însă, modul în care a le-ai închegat este departe de a-i da textului consistenţa şi alura de articol, spre a fi publicat ca atare în revistă. Totuşi, nu trebuie să fii dezamăgit. Te aşteptăm cu o nouă încercare, căci ai potenţial. Ne bucură fiecare semn venit de la tinerii care sînt preocupaţi de chestiunile fundamentale ale vieţii şi sîntem gata să le dăm o mînă de ajutor pentru a-şi exprima opiniile. (ROST)

Editorial

(urmare din pagina 3)

Banii europeni au fost dirijaţi, în mare parte, către conturile unor clienţi politici ai puternicilor zilei. O căruţă de legi sînt formale. Iar oligarhia nu a fost înlocuită cu o clasă politică profesionistă şi onestă şi cu o puternică pătură de întreprinzători mici şi mijlocii. Şi nu sînt semne că lucrurile se vor schimba după ce vom fi membri ai UE.

Credem că UE, aşa cum o prefigurează Constituţia sa, nu se poate construi pînă la capăt. Şi dacă insistă pe acest drum, riscă să se dizolve în maximum zece ani. Un prim avertisment grav este paralizarea UE („suspendarea" referendumurilor naţionale şi căderea bugetului), după respingerea Constituţiei de către francezi şi olandezi. Bruxelles-ul ar trebui să-l ia în considerare şi să lase UE să fie o alianţă de state naţionale, care cooperează mai ales pe tărîm economic.

În acest context, foarte probabila amînare a aderării noastre nu este o tragedie, ci un răgaz de gîndire.

Clubul cititorilor revistei

ROST este o revistă pentru spirite înalte. Nu toată lumea poate sau vrea să priceapă misiunea acestei publicaţii şi nu toţi românii rezonează la ideile exprimate aici. De aceea credem că ai noştri cititori sînt deosebiţi. Sînt oameni vrednici şsi drepţi, inteligenţi, generoşi şi puternici. Cultura şi credinţa îi locuieşte natural şi în armonie. Sînt patrioţi fără excese, tradiţionalişti dintr-o profundă înţelegere a vieţii şi competenţi în meseriile lor. Chiar dacă nu se cunosc între ei, simt că fac parte dintr-o comunitate de elită: a făcătorilor şi cititorilor de ROST, *rostitori* şi *rostuitori* deopotrivă.

Dar ce-ar fi ca ei să se întîlnească periodic, să dezbată problemele reale serioase ale actualităţii, să-şi exprime public punctele de vedere, să se împrietenească şi, poate, să încerce să schimbe ceva în bine în ţara asta? Adunaţi în jurul acestei reviste, cuvîntul nostru, al tuturor, redactori şi cititori, şi-ar face simţită puterea.

Este imperios necesară afirmarea unei noi elite româneşti.

Aşa că ROST vă propune, tuturor celor care citiţi această revistă şi vreţi să participaţi măcar într-o oarecare măsură la viaţa ei, să vă afiliaţi nou-înfiinţatului *Club al cititorilor*. Formalităţile sînt reduse la minimum, iar calitatea de membru al Clubului vă dă drepturi, fără să vă impună obligaţii (nu există cotizaţie, nu sînteţi siliţi să participaţi la vreo acţiune etc).

Cum deveniţi membru

- Abonaţii revistei devin automat membri, fără să ceară expres asta. Dacă vor să rămînă doar abonaţi, vor comunica redacţiei aceasta.
- Cititorii care nu au abonament la ROST, dar doresc să fie membri ai Clubului, trimit o cerere (în care vor specifica *numele* şi *prenumele*, *adresa pentru corespondenţă*, *vîrsta*, *numărul de telefon* şi *adresa de e-mail*). Cererea poate fi trimisă în orice moment prin e-mail, la rost@romfest.org, sau prin poştă, pe adresa Revista ROST, OP 66, CP 62, Bucureşti.

- Calitatea de membru se certifică printr-o legitimație pe care o veți primi în 30 de zile de la depunerea cererii.

Drepturi

- Membrii Clubului sînt invitați din timp, în mod expres, la toate manifestările publice ale revistei ROST şi ale asociației care o editează.
- Membrii Clubului beneficiază de reduceri la materialele promoționale (şepci, tricouri, insigne).
- Membrii Clubului vor fi invitați la întrunirea lunară a secției locale ale Clubului. La început, vor fi organizate întîlniri numai în oraşele: *Bacău, Braşov, Bucureşti, Constanța, Galați* şi *Iaşi*. Pe măsură ce vom construi filiale ale asociației Romfest XXI, care editează revista ROST, şi în alte oraşe, vom organiza secțiuni ale clubului şi acolo. Pe de altă parte, dacă există cititori care vor să se implice în organizarea unor secții locale ale Clubului, le vom da mandat sa o facă.

Inițiatorii

O persoană care doreşte să inițieze o secție locală a Clubului, trebuie să parcurgă următoarele etape:

- Trimite redacției o scrisoare de intenție (în care va spune şi la ce manifestări se gîndeşte să organizeze în secția Clubului) şi un *curriculum vitae.*
- Va fi contactat în termen de şapte zile de către o persoană din redacție, care îi va propune o dată de întîlnire cu directorul publicației. Aceasta numai dacă oferta sa a fost acceptată de redacție. În caz contrar, nu este contactat.
- Va avea o discuție cu directorul revistei, în urma căreia acesta va decide dacă îl împuterniceşte să organizeze secția Clubului.

Aşteptăm propuneri de colaborare în acest sens din cît mai multe oraşe. Dorim ca în scurt timp să deschidem secții ale Clubului în *Buzău, Brăila, Cluj, Craiova, Deva, Focşani, Piatra Neamț, Piteşti, Ploieşti, Rîmnicu Vîlcea, Miercurea Ciuc, Satu Mare, Sibiu, Sfîntu Gheorghe, Suceava, Timişoara.*

Activitatea clubului

- Va promova revista ROST.
- Va organiza lunar întruniri ale cititorilor în localitățile de domiciliu ale acestora. În aceste întruniri vor fi dezbătute teme de interes general, de la influența religiei în societate la istoria culturii, dar şi chestiuni legate de actualitatea dureroasă, de la efectele unor măsuri ale guvernului la perspectivele consecințele reale ale posibilei „integrării europene" a României. La aceste întruniri vor fi invitate personalități marcante ale vieții culturale, religioase şi politice, locale sau din țară. Dezbaterile vor fi relatate în revista ROST. Cu siguranță, în astfel de întîlniri vor fi formulate soluții viabile la problemele societății româneşti. Şi astfel va fi susținut programul revistei ROST, revistă în care se regăsesc uneori adevăruri dureroase, dar care sunt spuse cu sinceritate şi din dorința de a găsi căi de îndreptare a celor rele din neamul nostru.
- Va sprijini distribuirea revistei ROST.

Nota bene: Fiecare membru al Clubului se va implica atît cît simte, fără să fie constrîns în vreun fel. Unii vor dori, probabil, să susțină ROST cu toate forțele şi pe toate fronturile. Alții vor fi interesați numai de discuții. Contează că doriți să fiți membri acestui Club, credeți în ceea ce facem, prețuiți revista şi vă simițiți bine să comunicați cu alte persoane care vă împărtăşesc ideile.

Aşteptăm un semn de la dumneavoastră. Doamne-ajută!

Fapte, vorbe, gînduri

Politicienii n-au credit la români

Într-un studiu realizat de grupul GfK, 82% dintre respondenți au declarat că nu au încredere în politicienii români. În schimb, 90% dintre români au încredere în profesori, 85% – în militari, 84% – în preoți, 82% – în doctori, 69% – în jurnaliști, 57% – în avocați, 48% – în polițiști și 47% – în manageri.

Toma Caragiu ar fi avut 80 de ani

S-au împlinit 80 de ani de la nașterea lui Toma Caragiu (mort în cutremul de la 4 martie 1977, la numai 52 de ani). Singurul loc în care a fost omagiat uriașul actor a fost Ploieștiul, orașul al cărui teatru l-a condus între 1953-1965. Ce tristă și nedreaptă e uitarea care se așterne peste amintirea unor valori ale noastre!

Crucea Roșie renunță la cruce

Comitetul Internațional al Crucii Roșii urmează să-și schimbe simbolul, crucea roșie, cu un romb roz, informează cotidianul italian Libero. Cotidianul citat relatează că Italia laică nu mai tolerează simbolul Crucii Roșii, pe care-l vede în relație cu religia creștină. Rombul ori cristalul roz urmează să fie folosit ca un „simbol protectiv în timp de război". Celelalte embleme, crucea roșie (elvețiană), semiluna musulmană sau steaua lui David vor continua să fie folosite la manifestații culturale. Dacă unii dintre oameni sînt atît de deranjați de semnul crucii, e clar că sînt îndrăciți. Iar dacă îndrăciții încep să impună regulile, e limpede spre ce ne îndreptăm: spre autodistrugere.

Un om de dreapta la Cultură și Culte

Adrian Iorgulescu, fost lider al UFD și șef al Uniunii Compozitorilor, a fost numit, după o penibilă perioadă de bîlbîială administrativă, ministru al Culturii și Cultelor. Astfel, celor cîteva figuri luminoase din actualul guvern li s-a alăturat încă un om de dreapta, priceput și hotărît să facă reformă. Însă, stîngiștii bezmetici veghează și n-au pierdut prilejul să-și spună public bănuielile pe care le au asupra noului minstru. William Totok, de pildă, în articolul dedicat lui Adrian Iorgulescu, amintește trecutul politic al acestuia (astăzi, unul dintre liderii PNL) și îi critică fugar cartea *Dreapta. Principii și perspective*. După Totok, în volum Iorgulescu „pledează pentru un stat antitotalitar, dar viril, citează cu o empatie nedisimulată din scrierile neo-fascistului italian Julius Evola (care susținea teza privind «rasa spiritului») sau din Alain de Benoist (teoreticianul Noii Drepte franceze și un guru al dreptei intelectuale radicale europene), propune un elitism în care amestecă demofilia cu democrația, apreciind, în conformitate cu scrierile lui Blaga, că «trăsăturile etnice» sunt «ancestrale, apriorice, eterne, imuabile și reflectă structura sufletească dintotdeauna a poporului»" (*Filosofia populismului*, 9 aug. 2005, ziarul „Ziua"). Ei, și? Un alt frustrat, Gabriel Andreescu, preia ștafeta și se lansează într-o critică a dispărutei UFD și a cărții lui Iorgulescu (*Intențiile noului ministru al Culturii și Cultelor*, tot în „Ziua", 11 aug. 2005). În continuare redă cîteva declarații făcute la instalare de Iorgulescu și conchide: „Cele cîteva considerații ale noului ministru al Culturii și Cultelor trimit mai curînd la logica discursului UFD". Logică UFD, care, vezi bine, după Andreescu e demnă de pus la stîlpul infamiei.

Anticriștii atacă iarăși Catedrala

Abia instalat, noul ministrul al Culturii și Cultelor, Adrian Iorgulescu, a intrat în conflict cu o

mai veche contestatară a Bisericii Ortodoxe: Asociația pentru Libertatea de Conştiință (ALC). Iorgulescu declarase că intenționează să se ocupe în mod deosebit de finalizarea unui proiect care aşteaptă de prea multă vreme, construirea Catedralei Mîntuirii Neamului. Şi că, în acest sens, vor fi alocate şi fonduri de la bugetul de stat. ALC a luat foc, amenințînd că va ataca ministerul în justiție şi va protesta în fel şi chip, pentru că nu ar fi corect ca toți contribuabilii să suporte din impozite şi taxe construcția. ALC se face că nu ştie că 87% dintre contribuabili s-au declarat ortodocşi. Acestei organizații de anticrişti îi stă în gît faptul că statul a dat Bisericii un teren pe care să fie ridicată catedrala. Dar nu vrea să-şi amintească de cele cinci biserici care au fost demolate de comunişti (iar pămîntul a fost luat cu japca de stat) chiar în zona unde ar trebui clădită noua catedrală.

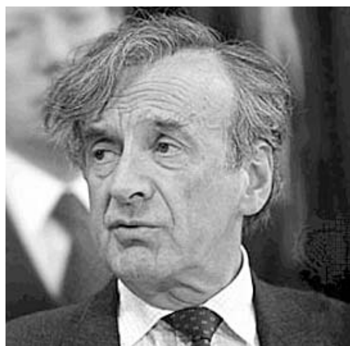
Delirul comic al lui N. Manolescu

Ne-am bucurat cînd şefia Uniunii Scriitorilor a intrat pe mîna criticului Nicolae Manolescu. Îl ştiam un om cult, cu bun-simț şi credeam că eşecurile politice l-au mai înțelepțit. Măcar pînă întracolo încît să nu scrie despre ce nu cunoaşte. Ne-am înşelat. Distinsul cărturar se face de rîs cu un text despre „oribila crimă de la mănăstirea vasluiană Tanacu“ (*Exorciştii*, „România Literară“, nr. 27/13 iul. 2005). Între altele, Manolescu este uimit că preoții cred că există diavolul şi că acesta chinuie uneori trupurile unor oameni. Pe urmă, oiştea-i scapă definitiv în gard: „Mistificarea exorcistă se bucură de doi aliați foarte credibili. Cel dintîi este Biserica însăşi. După 1989 a devenit aproape o modă sfințirea diferitelor monumente istorice. (...) Anual, ierarhii Bisericii Ortodoxe scot la iveală moaştele diverşilor sfinți, înşelîndu-şi credincioşii pe care-i determină să creadă că nişte mumii sînt capabile a-i vindeca de scabie ori de alte boli. (...) Al doilea aliat este presa scrisă şi *mass-media*. În numele creşterii audienței, aproape că nu există ziar ori canal de televiziune care să nu ne arunce zilnic praf în ochi cu zodiacul matinal. De la ştiri lipsesc rareori reportajele despre vrăjitoare sau prezicătoare şi alte asemenea reprezentante ale superstiției şi ignoranței. (...) Legătura dintre toate aceste înşelătorii, girate moral de biserică şi de mass-media, şi crima de la Tanacu este cît se poate de evidentă. S-a instalat treptat în mintea oamenilor ideea că răul nu le vine de la semenii lor, ci de la însuşi diavolul“. Cristian Badiliță l-a pus la punct (în *N. Manolescu, teolog* – „Adevărul literar şi artistic“, nr. 778 din 26 iul. 2005) într-o manieră dură, dar corectă: „Mai întîi de toate, trebuie să spun că editorialul mi-a produs o mare satisfacție «intelectuală»: el ar merita inclus într-o antologie a delirului comic românesc, preluat de facultățile de teologie din țară şi propus ca subiect-pretext la un examen de admitere în seminar. Pe de altă parte, articolul nu este doar rodul minții domnului Manolescu, ci este expresia unui întreg curent de opinie, intelectualisto-ignaro-ateist (cu pretenții de occidentalism bovaric), care, din nepăsare, lipsă de respect față de adevăr şi aroganță, construieşte o critică a religiei creştine amalgamînd date fără nici o legătură între ele şi trăgînd dintr-un scenariu subiectiv, doldora de prejudecăți ideologice, concluzii cu pretenție de obiectivitate salutară. (...) A califica pelerinajele la locurile sfinte şi cultul moaştelor drept «mistificări» nu e doar o jignire adusă sutelor de mii de creştini a căror fervoare se vede redusă la zero de un critic literar neatent, dar şi o afirmație care te descalifică şi te taxează ca intelectual. Accidentul de la Tanacu ne-a afectat pe toți creştinii ortodocşi români, de la Patriarh pînă la ultimul laic. A-l transforma în pretext de răzbunare pe întreaga Ortodoxie, mi se pare necinstit şi vulgar“. Subscriem.

Holocaustul – cu probe şi fără probe

Guvernul a înființat, la începutul lui august, Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel“. La baza fondării acestei instituții a stat raportul Comisiei de cercetare a holocaustului, condusă de Elie Wiesel, raport care este însă doar un şir de afirmații, fără vreun probatoriu. Institutul va avea 30 de angajați şi va beneficia anual de finanțare de la bugetul de stat (opt miliarde de lei vechi au fost deja trecuți în contul său numai pentru cele patru luni rămase din acest an). Este foarte ciudat că onor guvernul nostru, înainte de a avea o astfel de inițiativă, nu a cerut probe că în România a fost un holocaust

împotriva evreilor şi să depisteze vinovaţii pentru acesta. Somat de Asociaţia Foştilor Deţinuţi Politici să prezinte scuze, în numele statului român, pentru suferinţele la care au fost supuşi milioane de români de către statul comunist, preşedintele Traian Băsescu a cerut... probe. Preşedintelui nu-i sînt de ajuns mărturiile date de 15 ani încoace de sute de foşti deţinuţi politici, nici scriptele puşcăriilor, nici cele ale cimitirelor, nici descoperirile istoricilor. Încă vrea probe. Dar în cazul holocaustului contra evreilor, nici o autoritate a statului nu are nevoie de probe. Apropo de dovezi, trebuie reţinut că, după o campanie de doi ani, timp în care Centrul „Wiesenthal" a pus un preţ de 10.000 de dolari pe capul fiecărei persoane care a participat la holocaust şi care va fi deferită justiţiei, la Parchetul Militar au ajuns să fie cercetaţi doar patru români pentru presupuse crime de război. Unul a murit în 2003, unul este azi cetăţean german, iar doi, nonagenari, locuiesc în România. Pe aceştia îi vor lua procurorii la anchetă, dar din dezvăluirile presei reiese că, cel puţin în cazul unuia, nu prea sînt dovezi. Totuşi, dacă admitem că a fost holocaust în România, unde sînt vinovaţii?

Leafa românească, în urma celei bulgăreşti

România se situează pe ultimul loc în topul statelor Uniunii Europene şi al celor candidate la salariul minim pe economie din ianuarie 2005. Cu cei doar 72 de euro, ne plasăm în urma Bulgariei, unde salariul minim este de 77 de euro. După cum arată un studiu recent al institutului de statistică al UE, Eurostat, România s-a aşezat pe ultima poziţie şi în 2004, cu 69 de euro, după ce în 2003 a ocupat penultima treaptă, cu 73 de euro, înaintea Bulgariei, unde, la vremea aceea, cel mai mic salariu era de 51 de euro.

ÎPS Daniel are probleme cu „oculta"

ÎPS Daniel, Mitropolitul Moldovei, a spus, la o întîlnire cu toţi stareţii din eparhie, că apărătorii lui Daniel Corogeanu, fostul duhovnic de la Mănăstirea Tanacu, sînt plătiţi de către „forţe oculte străine". ÎPS Daniel nu poate crede că există oameni care nu au nevoie de răsplată cînd e vorba să se facă dreptate. Întîmplător, pe unul dintre avocaţi, Antonie Popescu, îl cunoaştem bine. Îl ştim că este un om credincios şi doritor de dreptate. Mitropolitul Moldovei nu se dovedeşte un bun părinte aruncînd oprobriul public asupra unei astfel de persoane. În aceeaşi întrunire, înaltul ierar a schiţat, destul de confuz, o teorie a conspiraţiei, potrivit căreia o parte dintre stareţii şi duhovnicii ortodocşi români fac parte dintr-o „ocultă străină", ceva împotriva Ortodoxiei (!!!) şi... politizată. Oare chiar crede aşa ceva? Se pare că da. Şi nu doar Înalt Prea Sfinţia Sa. Într-un număr trecut din ROST arătam că un preot din Bucureşti, Pr. Adrian Gabor, profesor la Facultatea de Teologie, a spus cam aceleaşi poveşti pe un post de televiziune. Încă nu ne-am lămurit dacă a fost intoxicat sau dacă a slujit un plan.

Marşurile homosexualilor, interzise în Bulgaria

Primăria din Varna, cel mai mare oraş bulgar de pe litoralul Mării Negre, a interzis o demonstraţie internaţională a homosexualilor şi travestiţilor, dînd astfel curs poziţiei exprimate de Biserica Ortodoxă, care ameninţase cu manifestaţii de protest. Iată o atitudine normală într-o ţară, băgăm de seamă, care nu şi-a lepădat credinţa. Biserica a cerut expres (nu ca la noi) interzicerea unei acţiuni de propagandă homo, iar autorităţile au luat o decizie corectă. Şi Bulgaria vrea să intre în UE, dar nu acceptă compromisuri mari pentru asta. Să vedem cît va rezista, căci pederaştii au promis că vor face presiuni pînă cînd vor căpăta dreptul de a organiza anual un festival *gay* la Varna. Între timp, la noi, după marşul homosexualilor şi după difuzarea prin şcoli a unei broşuri de propagandă homo, doi pederaşti i-au cerut preşedintelui Băsescu, prin intermediul unui ziar central, să legalizeze căsătoriile între persoane de acelaşi sex.

Revigorarea teologiei

Când i-am propus lui Claudiu Târziu realizarea în revista ROST *a unui medalion consacrat figurii remarcabile a Părintelui Liviu Brânzaş, nu m-am gândit că în septembrie a acestui an se împlinesc şapte ani de la trecerea Sfinţiei Sale la Domnul. O pură coincidenţă – dacă am trata lucrurile într-o perspectivă agnostică – sau mai degrabă o lucrare nevăzută a determinat împlinirea acestui memento.*

Constantin Mihai

L-am cunoscut personal pe Pr. Liviu Brânzaş în primăvara lui 1997, cu ocazia unei conferinţe susţinută la Muzeul de Istorie, facilitată de prietenul comun, regretatul scriitor Gheorghe Stănescu, o conferinţă incitantă care denunţa caracterul profund ateu al comunismului şi compromisul multora dintre semenii noştri făcut cu regimul ateu. Am fost profund impresionat să văd pentru prima dată, în perioada postcomunistă, cum un slujitor al Bisericii denunţa public incompatibilitatea calităţii de creştin cu cea de membru al partidului comunist, întrupând cu adevărat dimensiunea esenţială a Bisericii Creştine Ortodoxe, cea de Biserică luptătoare şi nu doar dimensiunea contemplativă sub care s-a ascuns o parte a ierarhiei, a clerului şi a naţiunii române. Atitudinea Pr. Liviu Brânzaş era justificată, pe de o parte, de autoritatea morală a unui caracter admirabil, trecut timp de 13 ani prin temniţele comuniste cu demnitate, iar pe de altă parte de misiunea sa harică, asumată integral în promovarea valorilor creştine majusculate şi a Adevărului Revelat. Chipul său serafic, cu trăsăturile pronunţate ale unui nordic, se armoniza cu blândeţea şi smerenia specifice patristicii, trăitor la foc maxim al Ortodoxiei, care cultiva intransigenţa perfect îndreptăţită, în anumite contexte, discernământul şi care se ferea tot timpul de retorica ortodoxă izolaţionistă, manifestând o deschidere în duhul creştin spre fraţii catolici şi greco-catolici. Nici nu se putea altfel pentru un beiuşean, care provenea din atmosfera conciliantă a acelei părţi de Transilvanie multiconfesională şi a cărui experienţă carcerală de trăire autentică a creştinismului în dăruirea totală cu greco-catolicii şi catolicii se dovedise determinantă pentru întregul său parcurs.

Am descoperit la Pr. Liviu Brânzaş chiar de la prima întâlnire o propensiune spre solidaritate, specifică celor trecuţi prin iadul concentraţionar comunist, o solidaritate de grup de invidiat, regăsibilă şi în relaţia sa cu prietenul Gheorghe Stănescu ce se ghida după un cod unic. Mărturisesc că prin intermediul unor astfel de oameni deosebiţi am intrat în contact cu superbia fenomenului interbelic, atât de hulit astăzi de intelighenţia goşistă, educată la şcoala materialismului dialectic şi a negândirii comuniste. Pr. Liviu Brânzaş întrupa cu asupra de măsură modelul teologului profund angajat în cetate, care a înţeles că marile bătălii se poartă în câmp deschis şi nu la focul căldicel al frazeologiei patriotarde. Încă din perioada comunistă, Pr. Liviu Brânzaş nu a renunţat, cu toate implicaţiile ce decurgeau dintr-o asemenea asumare, la rolul său primordial de a face cateheză, de a asigura o educaţie creştină fiilor Bisericii în contrapunct cu dogmatismul politic propagat de comunism, lucru pentru care a insistat cu tărie şi după decembrie '89. Este inadmisibil să pretinzi că eşti un promotor al axiologiei Predaniei fără a lua în calcul problema cardinală a catehezei la care majoritatea preoţilor renunţaseră în comunism.

Creştinul trebuie să fie anticomunist

Discursul Pr. Liviu Brânzaş era lipsit de acele reflexe pietiste, de formulări greoaie, cu nuanţe sămănătoriste, care definesc retorica actuală eclezială, o retorică cu multe accente neobolşevice, care creează de multe ori un aer irespirabil. Aceasta este, din păcate, calitatea multor predici în care se simte de la distanţă o lipsă de prospeţime teologică. Posibilităţile imediate de revigorare a discursului teologic, de reîmprospătare curajoasă a expresiei publice a cre-

dinței se regăseau în stilistica eclezială a Pr. Liviu Brânzaș. Mărturisirea fervență a credinței în spațiul public nu se poate realiza decât prin încercarea de conectare a celor două lumi: laicatul creștin și clerul, despărțite tot mai mult de o practică a discursului și de o atitudine nu tocmai exemplare. Pr. Liviu Brânzaș a încercat interconectarea acestor lumi tocmai prin exemplul său de a coborî în cetate, de a proclama splendoarea Bisericii, de a exersa virtuțile comunității și de a practica permanent o libertate a reflecției care nu pune în dificultate credința.

Nu voi insista acum asupra scrierilor sale postume: jurnalul de detenție *Raza din catacombe*, un document important pentru istoriografie al suferinței românești în lagărele comuniste și culegerea de texte *Martor într-un proces moral*, care dă seama de această coordonată a teologului în cetate, a mărturisitorului angajat în lupta cu răul. Publicistica sa creștină a lezat multe voci ecleziale prin diagnosticul pus de multe ori cu intransigența teologului care veghează la buna rânduială a Bisericii și a respectării îndreptarului său de funcționare, Predania.

Pr. Liviu Brânzaș a solicitat în repetate rânduri o poziție oficială a Bisericii în problema comunismului. Această solicitare punctează atitudinea exemplară a unui teolog care a înțeles să-și asume integral misiunea sa apostolică și duhovnicească.

„Din punct de vedere creștin, comunismul trebuie declarat ceea ce a fost realmente: Anticristul secolului al XX-lea. El a fost sistemul totalitar care, de la apariția lui, a propagat și a impus ateismul, a închis și a dărâmat bisericile, a întemnițat și a asasinat preoții și credincioșii Bisericii și a interzis pronunțarea numelui lui Hristos sau îl permitea numai în scopul de a fi batjocorit… De aceea, un creștin autentic trebuie să fie, prin concepție și structură, un anticomunist absolut. În această viziune creștină, orice act de colaborare cu comuniștii de ieri și de astăzi, deghizați în blana democrației, reprezintă un act de trădare față de Hristos și constituie un păcat împotriva Duhului Sfânt. Din nefericire pentru viitorul creștin al României, Biserica Ortodoxă Română nu a pronunțat până acum actul de condamnare totală a comunismului ca ideologie și practică, act ce se justifică din punct de vedere teologic, necesar din punct de vedere național și obligatoriu din punct de vedere moral“. Printr-un asemenea gest se poate încă restaura prestigiul moral al Bisericii, supusă acum unor noi provocări cărora trebuie să le facă față.

Vocea inconfundabilă a Părintelui Liviu Brânzaș reușește să formuleze un diagnostic spiritual complet și să contribuie la revigorarea spațiului teologic aflat între asceză și angajare.

Părintele Liviu Brânzaș, împreună cu familia

Pr. Liviu Brânzaş
Repere biografice

- Se naşte la 16 decembrie 1930, în comuna Şumugiu, judeţul Bihor, al treilea dintre cei patru copii (Virgil, Sabina, Liviu şi Cornelia) ai familiei Ioan şi Ecaterina Brânzaş.
- Urmează cursurile liceului „Samuil Vulcan“ din Beiuş.
- În 15 noiembrie 1951 este arestat pentru activitate anticomunistă în cadrul Fraţiilor de Cruce, după ce fusese ascuns în satele din munţi timp de doi ani.
- Ca urmare a unui simulacru de proces, este condamnat la 25 de ani muncă silnică „pentru uneltire contra ordinii sociale“, la fel ca şi fratele său Virgil. În închisoare erau tatăl, Ioan Brânzaş şi cei doi fii: Virgil şi Liviu, asemenea altor familii creştine de români, găsiţi „culpabili“ de autorităţile comuniste proaspăt instalate cu ajutorul tancurilor sovietice, că şi-au păstrat credinţa puternică în Dumnezeu şi au dorit libertatea naţiunii lor.
- Execută 13 ani în închisorile comuniste de la Oradea, Jilava, mina de plumb Cavnic, Gherla şi Aiud.
- Participă la marea grevă a foamei de la Aiud, în urma căreia peste 100 de deţinuţi legionari, printre care se numără şi Liviu Brânzaş, sunt trimişi disciplinar la Gherla, în Zarcă, iar peste un an sunt readuşi la Aiud. Aici, are fericitul privilegiu de a sta câteva luni, în aceeaşi celulă cu remarcabilul teolog Dumitru Stăniloae, cu care a păstrat legătura şi după eliberarea din închisoare. Întâlnirea cu Părintele Stăniloae – caz valabil şi pentru alţi preoţi de marcă pe care Liviu Brânzaş i-a cunoscut de-a lungul detenţiei – i-a adus enorme bucurii duhovniceşti, îndrumându-l în duhul Ortodoxiei.
- În 1964 este eliberat o dată cu toţi deţinuţii politici, însă din Zarca Aiudului.
- În 1968 este admis pe primul loc al Institutului Teologic din Sibiu, hirotonit preot după primul an de studii (1969), fiind deja căsătorit şi având o fiică, Liana Brânzaş.
- Timp de 22 de ani este preot-paroh în parohiile: Iacobeni, Tureni şi Suceagu. Refuză să se supună interdicţiei de a face catehizarea copiilor, întrucât a considerat dimensiunea creştină a educaţiei ca o dimensiune fundamentală şi definitorie a neamului românesc.
- De la primul congres al Asociaţiei Foştilor Deţinuţi Politici din România (AFDPR), devine duhovnic al Congreselor AFDPR. Înzestrat cu un verb percutant şi având calitatea atât de absentă astăzi din spaţiul laic şi religios, deopotrivă de a „pune degetul pe rană“, cuvântările sale rostite au fost considerate pe bună dreptate „Documente ale Congresului“.
- A desfăşurat o fecundă activitate publicistică în care a pledat consecvent pentru convin-gerile sale. A fost o conştiinţă civică exempla-ră, care s-a făcut remarcată prin atitudinea sa principială, prin poziţia sa corectă, de foarte multe ori în contrapunct cu duplicitatea clerului şi a societăţii civile. A fost o autoritate morală indiscutabilă chiar şi pentru cei care nu îl preţuiau.
- În vara lui 1996, cu doi ani înaintea dispariţiei sale, face un pelerinaj duhovnicesc la Sf. Munte Athos, împlinind o mai veche dorinţă de a reveni la centrul monahismului cenobitic şi la izvorul isihasmului.
- Trece la Domnul la 3 septembrie 1998, la numai cinci luni după moartea fratelui său, Virgil.
- Postum apar volumul *Martor într-un proces moral* (Editura Brad, 2000), ce reuneşte o bună parte din textele sale publicate în diverse reviste şi ziare, precum şi câteva din cuvântările rostite la Congresele AFDPR şi *Raza din catacombă* (Editura Scara, 2001), un admirabil jurnal din detenţie ce dă măsura harului său duhovnicesc şi a talentului literar, dincolo de mărturiile absolut necesare istoriografiei problemei universului concentraţionar.

Popas la icoana Preotului Liviu Brânzaş

Doisprezece au fost cei aleşi, care timp de trei ani – odată chemați – L-au urmat, împărțind cu El osteneala, primejdia, batjocura, lipsurile de tot felul. Şi dintre ei, unul tot s-a găsit care să-L vândă, grăbindu-i Patimile şi Răstignirea.

Dr. Nae Nicolau

Le spusese Apostolilor: „Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, vor fi iertate, cărora le veți ține, vor fi ținute". Şi „mergând propovăduiți Evanghelia Mea la toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh"… „În lume necazuri veți avea. Va veni o vreme când tot cel ce vă va ucide să creadă că aduce o jertfă lui Dumnezeu… Ci îndrăzniți! Eu am biruit lumea!".

Şi iată-ne astăzi pradă tuturor furtunilor, a îndoielilor, a urii din partea celor care strigaseră: „Ia-L, ia-L, răstigneşte-L!". Ei, aceia se înmulțesc asemenea neghinei. Noi, înspăimântați, împuținați, ne uităm în toate părțile, aşteptând de undeva izbăvirea.

Dar prin toată pulberea mizerabilă, care de acum pare că stăpâneşte lumea, tot se mai ridică, rar, câte un înger al lui Dumnezeu. Ici-acolo, câte un sfânt tot mai strânge cioburile sclipitoare din ceața tuturor zărilor şi adunând sfintele, sfințitele daruri ale lui Christos, le înalță către Cer, spre bucuria noastră şi scrâşnirea neputincioasă a slugilor iadului.

S-a scris încă de la tratatul despre preoție al Sfântului Ioan Gură de Aur până la fericiții mărturisitori ai zilelor noastre, s-au scris potop de laude aduse de slujitorii Sfintelor Taine, şi acest lucru nu se va sfârşi. Dar greu, ni se pare mai greu a vorbi de bine despre trecerea prin lume şi trăirea printre noi a câte unui sfânt al lui Dumnezeu decât despre căderea unuia sau altuia. Şi aceasta, în toate domeniile vieții.

De aceea, uluiți, smeriți şi peste măsură de bucuroşi în inimile noastre, vom aminti în puținele noastre rânduri despre viețuirea printre noi a alesului lui Christos, Părintele nostru, Liviu Brânzaş.

L-am cunoscut şi noi în pălălăile iadului din închisorile duşmanilor lui Iisus Domnul. Înger printre noi cei roşi de foame, boli, slăbiciuni şi deznădejdi, l-am cunoscut pe seraficul atins de aripa îngerilor, tăcut, cu o sfială feciorelnică în toate, ca o Marie din Betania, adunând mierea cea de mult preț care încă mai stăruia în puține potire pe aici-pe acolo, printre noi. Apoi, o dată revenit lângă ai săi, şi-a dat toată energia, şi-a închinat viața în slujirea deplină a lui Christos Mântuitorul, aducându-şi dobânda, talant lângă talant, la darurile pe care le primise. Căci cine a avut fericirea de a-l vedea slujind, de a-l auzi mărturisind pe Domnul, de a-i citi puținele rânduri scrise spre lauda Crucii, s-a putut număra printre fericiții acestor timpuri înnegurate.

Păstor bun, îngrijindu-se de oile lui, de staulul lor, păzindu-le de lupii care rânjeau prin preajmă, fratele nostru, preotul Liviu Brânzaş nu şi-a precupețit liniştea, odihna, sănătatea, viața lui care îi cerea acum şi puțină îngrijire. Neobosit, ca un apostol al vremurilor noastre, el a adăugat frumuseți neasemuite râvnei pentru Casa Domnului, pentru păşunea duhovnicească pe care o avea în grijă.

Tot ce am spune noi acum aici păleşte pe lângă frumusețea rostirilor sale, a roadelor muncii, a celui care cu timp sau fără timp veghea la viața turmei lui. De aceea, nu vom căuta, nu vom stărui asupra faptelor şi împlinirilor sale, lucru pe care cu siguranță îl vor întreprinde alții, în paginile revistei ROST, ci ne vom ruga – asta vom face, atât vom putea face – ca să-i fie numele pomenit acolo Sus, în curțile Raiului la care a râvnit atât de mult, şi prin el, să fim şi noi îngăduiți la locul acelor bunătăți veşnice.

Scurt dialog cu Părintele Liviu Brânzaş*

Aş putea oare afirma (cu acel orgoliu cu care ne împăunăm atunci când vine vorba de o persoană al cărei nume are o rezonanţă deosebită) că l-am cunoscut pe Părintele Liviu Brânzaş? Ar fi hazardat pentru că l-am văzut o singură dată, pe la începutul anilor '90, la un congres AFDPR, când am stat de vorbă cu Sfinţia Sa, preţ de o pauză. Şi totuşi mă simt îndreptăţită să afirm că l-am cunoscut, când mă gândesc cum a venit spre mine, simplu şi direct, ca şi cum ne-am fi ştiut de când lumea.

Aspazia Oţel Petrescu

Stăteam cuminte în banca mea, deoarece pauza nu avea pentru ce să mă scoată pe sală: nu fumam, nu-mi era sete, nu aveam chef de discuţii. Priveam uşor nedumerită cum se îndrepta spre mine părintele care deschisese congresul cu o mişcătoare rugăciune, după care tot plenul intonase atât de familiarul nostru psalm „Cu noi este Dumnezeu...". Venea spre mine, ca o revărsare de lumină, un preot cu înfăţişare plăcută, cu o fulguire de zâmbet pe chipul cu trăsături nobile. Ştiam doar că se numeşte Liviu Brânzaş şi că a făcut, ca atâţia alţii, ani grei de temniţă, sub apriga prigoană bolşevică. Mi se părea că îl aşteptam cu emoţia regăsirii unui bun prieten, de care soarta potrivnică mă despăţise de prea lungă vreme.

Fără îndoială, părintele făcea parte din acea categorie de oameni, creată anume pentru lumină, pentru bucurie, pentru fericirea semenilor din jur. Deşi îi vezi pentru prima oară, îi simţi prieteni de când te ştii. Simţi în blândeţea lor o purtare de grijă cu care ar dori să te îmbrăţişeze, ghiceşti în zâmbetul lor blajin ceva din taina unei bunătăţi nelimitate, gata să te ajute fără preţ. Simpatia lor discretă pune în vorbe o dulceaţă plăcută care îţi dă încredere şi curaj. Părintele Liviu Brânzaş era un astfel de om. Felul său de a fi trăda o mare iubire de oameni. Te învăluia cu o privire senină. În zâmbetul luminos, în vorba domoală şi caldă, în strângerea fermă a mâinii simţeai o inimă sinceră, fără ocolişuri, purtătoare de acea frântură de rai, ce ţi se va dărui neprecupeţit. Voi reproduce pe cât mă ajută memoria dialogul ce a avut loc între noi. O fac cu evlavia şi cu metania cuvenite acestui blând şi neînfricat păstor.

Pr. Liviu: Ştiu cine sunteţi şi presupun că şi dumneavoastră ştiţi cine sunt eu. Vă rog deci să-mi permiteţi să trec peste formalismele de protocol şi să vă pun direct câteva întrebări.

Aspazia: Bucuros, sunt onorată să vă răspund în măsura în care voi fi capabilă să o fac.

Pr. Liviu: O, nu am intenţia să vă supun unui tir filosofic. Ştiu că aţi executat foarte mulţi ani de temniţă şi aţi traversat multe închisori. M-aş bucura dacă aţi întâlnit un grup de eleve de la Beiuş şi dacă, eventual, vă amintiţi de ele.

Aspazia: Da, îmi amintesc clar de cea mai frumoasă dintre ele. Se numea Ani Onel şi era o perfecţiune. Adolescentă încă, a fost supusă fără pic de milă regimului necruţător de temniţă comunistă, de-a valma cu maturele. A lucrat la un moment dat în atelierul de cusături româneşti, coordonat de mine. Era o sărbătoare pentru ochi şi pentru suflet să o privesc plecată gingaş peste cămaşa naţională pe care o înflorea cu pricepere, cu frumoasele noastre motive româneşti. Era de o frumuseţe desăvârşită, o primăvară diafană, rătăcită în infern: chip de zână, mâini de zână, destin de zână ferecată în peştera zmeului căpcăun.

Pr. Liviu: Iată un destin cu adevărat tragic! O adolescentă în iadul închisorii comuniste este un înger răpit în infern. Când am auzit de moartea elevei Liţă Sasu, din clipa aceea am simţit că toată suferinţa mea nu însemna nimic pe lângă jertfa supremă a acestei flori, strivită satanic în primăvara vieţii. Nu-mi explic cum a putut Corneliu Coposu să afirme că fetele luptătoare anticomuniste (legionarele) au intrat în această luptă din refulare. Erau

* Toate ideile exprimate de Părintele Liviu în acest dialog se regăsesc întocmai în cartea Sfinţiei Sale Raza din catacombă.

atât de urâte că au simțit nevoia să se facă observate în acest fel!

Aspazia: Nu ştiu ce l-a determinat să afirme un lucru atât de lipsit de eleganță şi mai ales neadevărat. Pot să asigur pe oricine că nu a fost vorba de nici o refulare şi că sunt multe „frumoase" care au purtat cu demnitate şi convingere „stigmatele" temnițelor comuniste. Ani Onel îl contrazice categoric cu frumusețea ei desăvârşită, angelică, chiar că nu am văzut un chip mai frumos printre cele ce au rămas în afara luptei anticomuniste.

Pr. Liviu: Aş vrea să vă mai întreb ceva şi aş dori să-mi răspundeți cu sinceritate. Ce părere aveți: suntem noi învingători sau înfrânți iremediabil?

Aspazia: Sunt posibile mai multe răspunsuri, dar pentru că îmi cereți sinceritate şi nu teorii, dintre noi sunt biruitori desăvârşiți. Nu mă refer nici la cei ce au supraviețuit pur şi simplu, ci la acei supraviețuitori care au reuşit să înfrângă suferințe. Aşa cum ne-a fost dată era cu neputință să fie înlăturată , dominată şi atunci ne-am însuşit-o. Ne-am însuşit-o cu toate ale ei, ne-am împărtăşit cu ea, ne-am împărțit-o ca pe o taină, ca pe o binefacere şi aşa am reuşit să-i umplem pomii cu iubire. Ce nesperată bucurie când am băgat de seamă că Iisus era cu noi şi în suprema Lui agonie ne ceda un strop din durerile Sale! Ce onoare mai mare decât a participa la suferința jertfitoare de pe Golgota?! Iisus era Centrul, iar noi eram cercul din jurul Său. şi cu cât ne apropiam de Centru prin acceptarea suferinței, cu atât ne apropiam mai mult unele de altele. Un râu binefăcător de iubire circula printre noi şi închisoarea devenea cer, iar durerea se transfigura în binecuvântare.

Pr. Liviu: Adevărat, adevărat! Aşa era şi la noi. În închisoare se trăia un fragment din agonia nopții dramatice din Ghetsimani. Eram sortiți durerii şi nimeni din cer sau de pe pământ nu se îndura de noi. Părea că steaua speranței a pierit de pe cer, căzând în abisul neantului. şi totuşi, din adâncuri, o poruncă ne mâna spre culmi. Frigul, foamea, carcera, lanțurile, cătuşile, bătaia, izolarea, inactivitatea silnică, permanenta prigonire, orice contact cu realitatea de afară fracturată, toate aceste forme de distrugere şi dezumanizare muşcau din ființa noastră. Purtam Crucea urcând cu îndârjire acest calvar neîntrerupt şi nimeni nu ne ajuta să depunem pentru o clipă măcar povara care ne strivea. Pe această golgotă nu se putea depune Crucea nici pentru un minut. Ea trebuia dusă fără încetare şi purtarea ei devenea posibilă numai pentru că sufletul renunțase demult să bată la porțile unei libertăți vremelnice. El bătea la porțile cerului cu credință şi smerenie. Întemnițații păreau nişte sihaştri ce şi-au asumat asceza maximă pentru purificarea şi transfigurarea interioară. Doreau cerul, mântuirea, asceza impusă devenise o asceză mistică. Nu era o dezertare de la viață, ci o transfigurare a ei. Era o transcendere a luptei, a năzuințelor, a eforturilor, pe un plan spiritual superior. Era un miracol această trăire mistică, această *şcoală a suferinței transfigurate*.

***

Camarazii repopulau sala. Părintele m-a părăsit, murmurând sfielnic ultima frază ce mi-a fost adresată:

– M-am dezbrăcat de zeghea vărgată ca să îmbrac haina sacerdotală, cele mai onorante uniforme în acest veac ateu şi totalitar, dar cele mai greu de purtat.

I-am privit pentru ultima oară chipul şi nu ştiu de ce mi s-a părut că tăinuit adânc în cutele de la colțurile gurii se ascundea amarul. Ultimele cuvinte ale Părintelui Liviu Brânzaş spuneau totul despre sine, erau o sinteză nespus de grăitoare a personalității sale. Nu ar fi trebuit să mai spun nimic. Nu mă pot opri însă să subliniez că părintele Liviu Brânzaş s-a format la flacăra credinței, pe nicovala suferinței. A devenit „prietenul durerii", în accepția monahului Moise Aghiorâtul.

„Cel ce este prietenul durerii nu ştie ce înseamnă a primi lovituri. Prietenul durerii este prietenul tuturor celor aflați în suferință".

Cu eroism, fără surle şi trâmbițe, Părintele Liviu Brânzaş şi-a dus în linişte activitatea febrilă de sacerdot.

Vedere de pe Centura Politicii

De la Iţic la Ghinghis Han

„Atunci când vor puterea, alogenii ştiu să înţeleagă şi să manipuleze perfect suferinţele popoarelor în mijlocul cărora trăiesc. Este cazul corsicanului Bonaparte pentru francezi, al austriacului Hitler pentru germani, al gruzinului Giugaşvili (Stalin) pentru ruşi sau al tătarului Băsescu pentru români. Cu toţii au reuşit să ducă popoarele respective la cote de entuziasm inexplicabile, să le trezească o iraţională admiraţie şi loialitate faţă de lider, să le insufle un spirit de sacrificiu suicidar. Primii trei şi-au lăsat ţările în ruină. Cel de-al patrulea trebuie oprit înainte de a o face“

(Adrian Severin, deputat PSD, directorul filialei române a fundaţiei americane Project for Ethnic Relations)

Viorel Patrichi

N-am mai râs cu lacrimi de multă vreme. Fiindcă pe Centura Politicii româneşti se poate râde şi cu lacrimi. Dacă un conducător politic plânge când pleacă la alegeri ca la despletitul miresei („Nu ne lăsa, mă, Teo, mă!...“) sau la Muzeul Holocaustului, eu de ce să nu râd cu lacrimi pe Centură? De ce n-ar trebui dus preşedintele şi la Gherla, la Aiud, la Periprava, la Canal, să facă muzeu, să plângă şi pe-acolo, pe unde-au murit ai lui?...

Căldură mare, monşer! Oxigenul din apă se dilată tot mai mult şi se vaporizează rapid. Rămâne hidrogenul care este mai greu şi pocneşte pe Centura Politicii. Adicătele cum, coane Fănică, „alogen“? Dacă tot vorbim de chimie la marxism, de ce să nu spunem „halogen“? Nu, nu, „alogen“, halogenu' zboară de colo-colo. Dar şi alogenu...

Preşedintele României să fie alogen, să ne ducă la pierzanie prin stepa calmîcă? Curat alogen, ai? Traian Băsescu – tătar? Se publicase că este evreu, dar chiar şi tătar?

Nohaiul şi „blondele norvegiene“

Abia acum înţeleg eu de ce nu voia Traian Băsescu nici în ruptu' capului să-şi tundă pleata rebelă, de s-ar fi dat gazetăresele de toate bordurile, fiindcă ea, pleata, era transsimbolizarea falică a şfichiului din chelia hanului tătar şi din vârful drapelului cu căluş de cal, stindard care l-a dus pe Ghinghis victorios prin toată Europa... Numai un tătar, cu imaginaţia statală în buiestru, putea să ne ademenească pe noi şi pe Gică Bush cu axa Washington-Londra-Bucureşti-Topraisar... Nu întâmplător, nohaiul preferă „blondele norvegiene“ – singura vorbă genială a Prostănacului – filozofilor acri şi flocoşi de pe coridoarele Cotrocenilor.

În sfârşit, treaba lui. A lui Traian Băsescu. În fond, etnia a devenit o chestie de opţiune pentru cel mai tolerant popor din Europa. Dacă omul provine dintr-o familie mixtă, ce face, domne? E povestea lui ce se simte. Unii nu se simt defel şi ne conduc. Am întâlnit un tânăr la Câmpulung-Moldovenesc, care se consideră dac fiindcă acolo au trăit dacii liberi. Un bătrânel a mers la notar şi s-a declarat tot dac. Nu vrea să fie confundat cu... rromii. Există şi unguri care vor să fie numiţi huni. Prin urmare, nu este esenţială etnia. Pentru unii, nu pentru Adrian Severin. Călin Popescu-Tăriceanu chiar spunea că nu contează etnia pentru un conducător. Ştie el de ce. Numai minoritar să fie. Fiindcă minoritarul este alogen, de-aceea este frustrat. Şi, „pe cale de consecinţă“, ca să nu mai fie frustrat, noi, majoritarii, trebuie să-l ajutăm să ne conducă. Nu?! Logic. Iată de ce numărul „alogenilor“ din Parlamentul de la Bucureşti depăşeşte cu mult norma de reprezentare legală a minorităţilor naţionale. Păi n-are dreptate specialistul în hidrogen?

Gustul frustrării

N-are! Fiindcă, dacă citim mai atent gândurile lui Adrian Severin, ne zboară tot râsul. „Succesul eroilor alogeni se sprijină în primul rând pe slăbiciunea

umană a nemulțumiților frustrați. Pentru această categorie vulnerabilă, ideea unei subversiuni generale de care se face vinovată o oligarhie coruptă identificată, în România, cu PSD, este atrăgătoare". A spus-o tataie, o repetă şi Adrian al II-lea.

Dacă până acum eram înjurați că mâncăm unguri pe pită, cu tot cu şea, iată că „alogenu" pândeşte atent orice mişcare a majoritarului şi-i sare în greabăn, cu caninii desfăcuți. Însă, nu-i nimic, „majoritaru'" căpcăun, care este adevărata fiară, nu uită că „alogenu" este un paria şi-l calcă în picioare cu primul prilej: „Nimeni nu percepe mai bine gustul frustrării şi revolta neputinței ca alogenii. Nimeni nu simte mai bine ura față de o lume care pare a te ține la periferie şi în care te integrezi călcând-o în picioare. De aici apar liderii «nonconformişti» primiți cu bucurie de cei care cred că ordinea înconjurătoare este vinovată de eşecurile lor. Asemenea lideri sunt cu atât mai susținuți, cu cât cei care îi susțin îi simt străini şi, deci, inferiori".

Dar, vorba regizorului Mircea Daneliuc din finalul filmului „Senatorul melcilor", puteți să faceți ce vreți cu românii, să le atribuiți orice. „Ei nu se supără fiindcă sunt majoritari..."

Traian Băsescu le-a ordonat „Să trăiți bine!". Mai bine le poruncea „Să munciți bine!" Nici deputatul hidrogenului nu se supără, aşa cum nu i-au căzut galoanele nici când îl poreclea Vadim „bursucul veninos"...

Deputatul Amet Aledin, şeful Uniunii Democrate a Tătarilor Turco-Musulmani (ăştia de ce n-or vrea să fie ori tătari, ori turci?), s-a simțit lovit şi a sărit cu hangerul în plină arşiță: „Este insultător să foloseşti cuvântul «tătar» în contextul unor drame istorice şi personalități negative, bazându-te pe informații neclare, cu atât mai mult, cu cât reafirmi aceste ipoteze".

Mădălin Voicu îi trage şi el o bidinea peste ochi colegului de partid: „Mă mir că Adrian Severin, care are un anumit procent de apartenență ebraică, după cum se ştie în partid, are o astfel de atitudine legată de rase. Pentru orice politician, mai ales unul social-democrat, a face trimitere la rase şi etnii, lăudând pe una şi criticând alta, reprezintă o atitudine anti-social-democrată".

Kuznețov și panglicile lui Ceaușescu

Perfect adevărat, mânca-ți-aş! Aici şi trebuia să ajungem. Cu 15 ani în urmă, l-am cunoscut pe părintele Vasile Țepordei, un român monumental, născut în Basarabia. A stat prin gulagurile siberiene timp de opt ani fiindcă a îndrăznit să scrie, înainte de 1940, că Basarabia este pământ ancestral românesc. Nu mai întâlnisem până atunci un om care să răspândească în jur atâta forță şi blândețe concomitent. Fără nici o pornire resentimentară, el mi-a povestit că a fost coleg de seminar teologic cu tatăl lui Adrian Severin, pe care-l chema... Kuznețov. Soția acestui Kuznețov era evreică, spunea părintele Țepordei, neutru, fără nici un tâlc, aşa cum ai zice „purta părul lung" sau „avea picioare scurte". Părintele Țepordei a asistat la botezul lui Adrian Severin, dar l-a botezat şi pe Emil Constantinescu, la Tighina. Că feciorul lui Kuznețov tăia mai târziu panglici cu Nicolae Ceauşescu nu are nici o semnificație, însă, după 1990, va ajunge ministru de Externe şi mare mahăr la Organizația pentru Securitate şi Cooperare în Europa. Ca să nu fie frustrat.

Internaționalizarea Mării Negre

Şi acum să ne întoarcem şi să mai vedem o dată ce spunea personajul despre venetici: „Nimeni nu percepe mai bine gustul frustrării şi revolta neputinței, ca alogenii. Nimeni nu simte mai bine ura față de o lume care pare a te ține la periferie şi în care te integrezi călcând-o în picioare." Este oribil, este hidos şi totuşi, perfect adevărat, verificat în istoria întregii Europe. Alogenii nu au ce căuta în politica externă, în politica de apărare şi la finanțe – era o teză considerată depăşită. Comunizarea continentului a fost tot o revanşă sinistră a frustraților, dar nu tătarii au făcut-o. Lenin nu era nepotul lui Timur.

Până acum, Traian Băsescu nu a călcat România în picioare. Numai dacă s-ar gândi la asta, şi ar pierde tot. Şi e prea vanitos ca să dorească un asemenea final. Este însă primul preşedinte român care i-a spus direct lui Vladimir Putin, chiar în cabinetul de la Kremlin, că țara noastră are interese până la Nistru şi dincolo. În fond, o afirmație normală, care nu are nimic senzațional în ea. Ruşii, ucrainenii nu se sfiesc să declare că le aparține ceea ce este al nostru de mii de ani. Foarte bine, vine un român şi le dă peste gheare. Trebuie neapărat să fie tătar? El i-a cerut preşedintelui Bush să participe la „internaționalizarea Mării Negre", un proiect fundamental pentru securitatea regiunii. Chiar dacă este o pălărie imensă pentru Traian Băsescu, el bagă bățul printre uluci, cum ar spune Mircea Druc, stârneşte câinii şi bine face. Deocamdată, este cel mai eficient luptător contra mafiei comunistoide, chiar dacă matrozul nu e nici Machedon călare pe Ducipal şi nici urmaşul lui Iuliu Maniu.

Perla Coroanei: „Insula Şerpilor aparţine Ucrainei"

În schimb, specialistul în hirdogen, în afară de faptul că a fost coleg de partid cu „alogenul" Traian Băsescu, are cel puţin un merit istoric: a fost şi rămâne un campion al Tratatului politic dintre România şi Ucraina. El l-a luminat pe liderul regional Emil Constantinescu. Înşişi ucrainenii aveau mari îndoieli că Bucureştiul va semna un asemenea document unic în istoria laşităţilor noastre. Adrian Severin a dat bice. Rămăsese în litigiu doar Insula Şerpilor spre final. Aici, Kievul chiar nu mai avea nici o speranţă. Insula Şerpilor nu făcuse obiectul Tratatului de pace de la Paris, prin urmare, Kievul nu se putea prevala nici de indicaţiile preţioase ale lui Molotov. A venit Adrian Severin şi a declarat ţuguiat că „Insula Şerpilor aparţine Ucrainei". Până şi diplomaţii ucraineni au rămas muţi la masa „tratativelor". Kuzneţov ştia mai multe decât ei. Este adevărat, Traian Băsescu se afla atunci în aceeaşi coaliţie de guvernare şi nu l-am auzit, nici nu ştiu cum a votat...

Ştefan cel Mare, în celulă cu schivnicul Daniil

Scâncetul lui Adrian Severin este normal pentru agonia unui partid căzut pe tobogan, care ar putea să-l piardă. PSD s-a dezis demult de Dumitru Sechelariu, un alt majoritar din Partidu lui Mucles. Pe când era primar la Bacău, Dumitru Sechelariu striga pe sticlă: „Ţine minte, Băsescule, că Moldova este a mea!" Cu alte cuvinte, să nu păţeşti ca hanul tătarilor la Lipniţ.

Poliţia noastră, dacă nu-i capturează încă pe rechinii cei mari, în mod sigur are simţul umorului involuntar: l-a băgat pe părintele Daniil Corogeanu de la Tanacu în celulă cu Dumitru Sechelariu! Ce-or fi vorbit ei nopţile, cum s-o fi spovedit Mitică de la Hemeiuşi, cum l-o fi exorcizat păintele Daniil, cum l-o fi crucificat el pe cofrag şi câte coarne i-a tăiat – rămâne o taină adâncă, pe care numai microfoanele o ştiu. Părinte, plătesc oricât, ce mă fac dacă lumea de dincolo există, că pe asta nu dau nici doi coco? Şi Mitică de la Hemeiuşi a început să plângă ca Traian pe umărul lui Decebal care-şi băgase sica în carotidă...

Cu praştia spre „brandul de vârf"

Că tot veni vorba de Mucles: fratele lui Omar Hayssam a pierdut Piaţa Amzei. S-a tăvălit pe jos, a dat spectacol – degeaba. Mascaţii îl luară.

Avea dreptate Mircea Geoană: „Principala problemă a PSD o reprezintă percepţia de partid al corupţilor, al hoţilor şi al comuniştilor". Liderul naţional a găsit şi rezolvarea problemei: Adrian Năstase să nu mai apară la televizor. Să nu crape cinescopul. A doua zi, Împăratul de Mătase s-a dus glonţ la OTV, o televiziune interzisă pe timpul domnirii sale. „Oricât de tare încercăm să apărem, în acelaşi timp, pe acelaşi televizor, ar fi foarte greu şi, de aceea, inevitabil, apărem pe televizoare diferite", a spus Adrian Năstase care a recunoscut că are „o comunicare suprarenală cu Mircea Geoană". Treaba lor...

Vasile Dâncu, ministrul propagandei de partid, le-a recomandat colegilor să nu-l mai atace pe „alogenul" Traian Băsescu fiindcă, zice el, „nu are sens să ataci brandul de vârf". Tătar sau găgăuz, asta e, a ajuns brandul din vârf... Adrian Severin nu a priceput nimic din această recomandare.

În tot acest răstimp, tataie cel loial rămâne supărat, Doamne, supărat... Hidrotehnistul călit, care nu a făcut nici un iaz în 15 ani, i-a crescut, el i-a ridicat şi i-a aplecat, iar ei l-au trădat. O „Mioriţă" pidosnică. Ce mârşăvie... Singura ieşire onorabilă dintre groştei este ca tataie să-şi coacă alt partid pentru a-şi salva reputaţia.

Lege pentru Transnistria

În timp ce noi ne batem cu hidrogenul pe Cheiul Dâmboviţei, Parlamentul de la Chişinău a votat cu o majoritate zdrobitoare „legea cu privire la prevederile de bază ale statutului juridic special al localităţilor din stânga Nistrului". La rândul său, Vladimir Voronin a promulgat textul legii.

Politicienii de la Chişinău, de toate orientările, încearcă şi pe această cale să reglementeze conflictul

Foto: Bogdan Onofrei

cu Tiraspolul. Transnistria devine „unitate teritorială autonomă specială". Legea prevede că „judecătoriile, organele procuraturii şi Direcţia Afacerilor Interne din Transnistria constituie părţi componente ale sistemului juridic unic al Republicii Moldova şi îşi desfăşoară activitatea în conformitate cu legislaţia întregii ţări. Transnistria are simboluri proprii, care se aplică alături de simbolurile Republicii Moldova. Limbile oficiale din Transnistria sunt limba moldovenească, în baza grafiei latine, limbile ucraineană şi rusă. Transnistria are dreptul să stabilească şi să întreţină, în modul prevăzut de legislaţia Republicii Moldova, relaţii externe în domeniile economic, tehnico-ştiinţific şi umanitar", se arată în textul documentului. Legea prevede explicit democratizarea şi demilitarizarea Transnistriei, care va fi condusă de un Consiliu Suprem, ales prin vot liber.

Evident, Igor Smirnov a respins legea lui Vladimir Voronin.

Germenii conflictului dintre Chişinău şi Tiraspol au apărut încă de la sfârşitul lui 1989. Autoproclamarea Transnistriei ca stat este o diversiune imperială, susţinută atunic şi de Ucraina. Kremlinul nu accepta ca Basarabia să devină independentă, aşa cum decretase Guvernul condus de Mircea Druc. Mai întâi, s-a regizat revolta găgăuzilor. Mircea Druc a fost înlăturat în mai 1991, la cererea Moscovei şi cu acordul lui Mircea Snegur. A urmat războiul din 1992, care s-a sfârşit cu un mare număr de morţi şi cu zeci de mii de români refugiaţi din Transnistria. Preşedintele Petru Lucinski nu a reuşit să pună capăt diferendului.

Iurie Roşca a acuzat de mai multe ori că OSCE face jocul Rusiei pe Nistru.

Vladimir Putin a vrut să impună Chişinăului cunoscutul „plan Kozak", prin care Transnistria devenea subiect de drept internaţional şi primea dreptul la secesiune. La presiunea Statelor Unite şi a Uniunii Europene, Vladimir Voronin refuză să semneze „planul Kozak" în 2003. Vizita la Chişinău a lui Vladimir Putin a fost anulată. Relaţiile cu Federaţia Rusă devin tot mai tensionate. Stanislav Belkovski, un alt consilier de la Kremlin, a venit la Bucureşti şi a propus un alt plan care prevedea unirea Basarabiei cu România, Transnistria urmând să devină independentă sau să se alipească la Rusia sau la Ucraina. Preşedintele ucrainean Viktor Iuşcenko a propus şi el un plan de federalizare, pe care Chişinăul nu l-a acceptat. Nu vi se pare că prea mulţi binevoitori au apărut la Nistru?

Noua politică externă, promovată de Traian Băsescu, face posibilă implicarea Ucrainei şi a României în pacificarea zonei. Uniunea Europeană va oferi fonduri pentru paza frontierei dintre Transnistria şi Ucraina, unde se practică traficul de arme, de droguri, de copii şi de femei din tot spaţiul ex-sovietic.

Serghei Ivanov ţine degetul pe trăgaci

Acţiunile românilor din Basarabia isterizează tot mai mult Moscova. În timpul campaniei electorale pentru alegerile legislative, dar şi în campania pentru primăria din Chişinău, Moscova a trimis „observatori independenţi" în Basarabia. Pentru că şi-au depăşit mandatul, au cam fost arestaţi. O premieră absolută pentru relaţiile dintre Chişinău şi Kremlin. Un militar rus de la Vadul lui Vodă a deschis focul asupra unei americance, care a fotografiat „zona de pacificare". A urmat alt scandal. Prin urmare, Vladimir Voronin nu mai vrea să fie glugă de coceni în Republica Molotov. Iar ruşii nu-l lasă să meargă măcar în satul în care s-a născut. Igor Smirnov, un alt „alogen" tocmai din Kamceatka, anunţă că va uni Transnistria cu Ucraina, dacă Rusia rămâne prea departe. Dar Rusia nu vrea să rămână prea departe în jocul de-a strategia. Serghei Ivanov, ministrul Apărării din Federaţia Rusă, a declarat că „pacificatorii ruşi se află pe Nistru în baza mandatului primit de la două state – Moldova şi Transnistria". Prin urmare, pentru comandantul armatei de la Moscova, Transnistria este deja un stat. Înaltul oficial rus a mai adăugat că militarii Kremlinului nu vor pleca din Transnistria fiindcă trebuie să păzească arsenalul armatei. Aceasta este reacţia Moscovei la tendinţele Chişinăului de a se îndrepta spre Uniunea Europeană. După cum am mai spus, Parlamentul de la Chişinău votase cu o majoritate zdrobitoare „legea cu privire la prevederile de bază ale statutului juridic special al localităţilor din stânga Nistrului". La rândul său, Vladimir Voronin a promulgat textul legii pe data de 28 iulie. Iată că lucrurile se leagă.

Departamentul de Stat american a felicitat Rusia pentru retragerea trupelor din Georgia şi i-a cerut să procedeze la fel şi în Transnistria. Mesajul Casei Albe a fost transmis chiar de către William Berns, noul ambasador al Statelor Unite la Moscova. Iată că insistenţele „alogenului" Traian Băsescu au şi ele importanţa lor. Ministrul Mihai Răzvan Ungureanu a discutat deja cu doamna Condoleezza Rice despre organizarea unei conferinţe pe tema internaţionalizării Mării Negre. Şi atunci, oare să fie întâmplător atacul lui Adrian Severin spre cârmaciul cel şugubăţ?...

Sub asaltul alimentelor modificate genetic

Capitolul 1 al Genezei (versetele 10, 12, 18, 20 şi 25), marcînd anumite trepte ale Creației, se încheie cu expresia: „...Şi a văzut Dumnezeu că este bine." În versetul 31 care încheie Ziua a şasea, se prezintă astfel: „...Şi a privit Dumnezeu toate câte a făcut şi iată, erau bune foarte". O afirmație teologică fundamentală străbate toate exegezele biblice: şi anume, că, toate speciile cărora Creatorul le-a dat viață, erau perfecte la momentul creației, pentru că Dumnezeu nu poate şi nu a dorit să creeze ceva imperfect.

Conf. univ. dr. Pavel Chirilă
Biochimist Simona Medregan

Ultimul secol a adus în lumea ştiințifică acest afront la actul Creației. Omul şi-a permis să modifice datul genezei, cu pretenția că ar putea face ceva mai bun. Este o expresie a trufiei luciferice, un atentat la versetele a căror înțelepciune a răzbătut prin veacuri. Ce se va întîmpla acum cu omul care, nu numai că s-a îndepărtat de Dumnezeu, dar încearcă să se aşeze în locul Lui?

În condițiile în care industria produselor modificate genetic capătă proporții uluitoare, riscurile ingineriei genetice asupra sănătății omului şi impactul asupra mediuli reprezintă o problemă majoră a cărei evaluare a condus la declanşarea unor adevărate polemici în lumea stiințifică şi nu numai.

Opiniile savanților cu privire la introducerea culturilor modificate genetic destinate consumului uman în agricultură sînt împărțite. Adepții ideii susțin că noile tehnologii ne-ar putea oferi posibilități nelimitate cum ar fi obținerea de soiuri ameliorate, cu calități nutritive îmbunătățite, rezistente la boli, erbicide, la condiții ambientale vitrege, ceea ce ar conduce la creşterea arealului destinat agriculturii pe glob şi implicit la eradicarea foametei în țările lumii a treia. „Let the harvest begin!" – „Să înceapă recolta!" A fost deviza concernului multinațional Monsanto, una din cele mai mari companii de profil de pe glob, în timpul campaniei sale publicitare din 1998.

Practic, cu noile tehnologii, am putea modifica orice organism viu. Cei cărora le datorăm „miracolul" erei transgenezei visau să creeze plante de cultură capabile de a fixa azotul atmosferic. Ideea a rămas, însă, la stadiul de vis defunct, fiind foarte greu de obținut astfel de plante, datorită numărului mare de gene Nif implicate în acest fenomen (18 gene).

Desigur, tehnicile de manipulare genetică prezintă unele avantaje, la prima vedere. Dar aceste avantaje sînt suficient de consistente pentru a ne determina să le acceptăm fără rezerve?

Este foarte dificil de a evalua efectele pozitive ale biotehnologiilor asupra bunăstării oamenilor, pe deoparte, iar pe de altă parte, efectele negative şi riscurile. Oricum ar fi, societatea trebuie informată în viziunea ambelor aspecte şi la modul cel mai obiectiv. Acest lucru necesită o observare a fenomenului, bazată pe studiul efectelor pe termen lung.

Din momentul începerii în laborator a primelor manipulări experimentale şi pînă la introducerea pe piață a unui soi modificat genetic se scurg în medie zece ani. În tot acest timp, cercetările se derulează cu costuri extrem de ridicate iar investitorul doreşte, cum este şi firesc, să şi cîştige „ceva" din această afacere. Pentru că scopul final rămîne tot de ordin financiar, iar cîştigurile se dovedesc a fi enorme.

Studii ignorate sau nedezvăluite

În 1992, anul în care au apărut şi primele comercializări de plante transgenice, FDA (US Food and Drug Administration) a elaborat o procedură standard pe care cultivatorii de plante transgenice trebuie să o parcurgă înaintea comercializării produsului lor. Această procedură implică elaborarea unor studii privind securitatea biologică a respectivului

produs care să fie înaintate către FDA cu 120 de zile înaintea comercializării (FDA, martie, 2001).

Dar aceste studii, care ar trebui să fie rezultatul unor testări pe termen lung a impactului pe care produsul modificat genetic (PMG) îl are asupra omului şi asupra mediului înconjurător, se dovedesc a fi, de cele mai multe ori, insuficiente şi multe aspecte sînt, cu bună stiință sau nu, ignorate sau nedezvăluite. În Europa există legi cu privire la etichetarea acestor produse. Furnizorul are obligativitatea să menționeze pe etichetă faptul că produsul respectiv este modificat genetic. În SUA legile federale nu obligă la acest lucru. La fel, în Canada. Mențiunea cu pricina ar duce la creşterea prețului cu zece la sută (se adaugă costurile legate de testările de laborator), un lucru nedorit, ținînd cont de faptul că 80% din produsele destinate consumului în Canada, sînt modificate genetic.

Compania Agr Evo (fostă Plant Genetic Systems) înainta, în 1996, Comisiei Europene, un dosar cu privire la introducerea pe piață a unor semințe transgenice de Brassica napus (rapiță), după ce, în prealabil, acesta a primit avizul favorabil al Ministerului Agriculturii din Belgia. Respectivul dosar a fost, în cele din urmă, aprobat în 2004, după ce, între timp, la dosar au mai apărut: protocoale pentru verificarea pe termen lung a efectelor toleranței la erbicid indusă în noile semințe, mai multe informații biologice cu privire la inserția transgenelor, care să clarifice caracterizarea moleculară, un plan de monitorizare post-comercializare, o evaluare în ceea ce priveşte consumul uman, un studiu de impact asupra mediului; documente care, sau lipseau cu desăvîrşire sau erau insuficient reprezentate, în momentul înaintării dosarului (Belgian Biosafety Server). Şi exemplele pot continua.

Primele reglementări legale ale cercetărilor în domeniul ingineriei genetice au luat ființă în SUA, în 1977. A urmat apoi constituirea, în numeroase țări, a unor comitete naționale însărcinate cu reglementarea şi controlul cercetărilor genetice. Experimentele efectuate tot în SUA, patria porumbului transgenic, au dus la concluzia că nu există riscuri legate de manipulările genetice. Dar aceste concluzii se referă strict la securitatea operatorilor şi a cercetării lor asupra microorganismelor. A urmat apoi, o serie de reglementări şi o dezvoltare rapidă a biotehnologiilor (Cristea V., Denaeyer S.).

Biotehnologiile sau tehnicile de manipulare directă a genelor permit extragerea unei gene (transgene) din genomul unui organism şi inserția ei în genomul unui alt organism, aparținînd unei alte specii. Transferul de gene presupune traversarea barierelor care împiedicau schimburile de gene între specii diferite, mai ales aparținînd unor regnuri diferite.

Metodele de ameliorare tradițională sînt, în mare parte, bazate pe transferul de gene prin reproducerea sexuată, în cadrul căreia grăunciorul de polen al unei plante fuzionează cu ovulul din ovarul altei plante. Acest tip de transfer este posibil doar în limitele speciilor înrudite. Manipularea genetică permite ca genele de interes să fie transferate în cadrul diferitelor unități taxonomice sau chiar de la bacterii, viruşi şi animale. Dar în natură, o astfel de încrucişare nu este posibilă. Sîntem oare, noi, oamenii, pregătiți să facem față consecințelor acestui fapt?

Cultura OMG

Pentru obținerea unui organism modificat genetic (OMG), sînt necesare parcurgerea mai multor etape: izolarea şi multiplicarea genei de interes; introducerea sa, prin vectori, în celula-gazdă; selecta-

Foto: Bogdan Onofrei

rea celulelor-gazdă care au integrat transgena în genomul lor; obținerea unui nou organism care conține ADN modificat sau recombinat; verificarea transmiterii ereditare a caracterului nou transferat, la descendenți.

Plantele transgenice se obțin prin regenerarea de plante întregi, pornind de la plantulele obținute prin cultivarea in vitro a celulelor-gazdă care au integrat transgena în genomul lor. Urmează apoi cultura plantelor transgenice în sere sau camere de aclimatizare iar, în final, cultura experimentală în cîmp.

Cea mai utilizată tehnică pentru multiplicarea unei gene este tehnica PCR (Polymerase Chain Reaction), prin care o secvență de nucleotide este amplificată, cu ajutorul ADN-polimerazei care catalizează reacția. După fiecare ciclu de reacție, se dublează cantitatea de ADN sintetizată în ciclul anterior.

Pentru a putea străbate membranele biologice, gena de interes trebuie să fie integrată într-un vector molecular, cel mai adesea, un plasmid. Este necesară apoi, o genă-marker pentru selectarea celulelor care au integrat transgena în genomul lor.

Genele-marker cele mai utilizate codifică rezistența la un anumit antibiotic.

Pentru ca transgena să se poată exprima în genomul celulei-gazdă, trebuie să i se asocieze un promotor. De exemplu, dacă dorim ca o genă bacteriană să se exprime într-o plantă, trebuie să-i asociem un promotor vegetal.

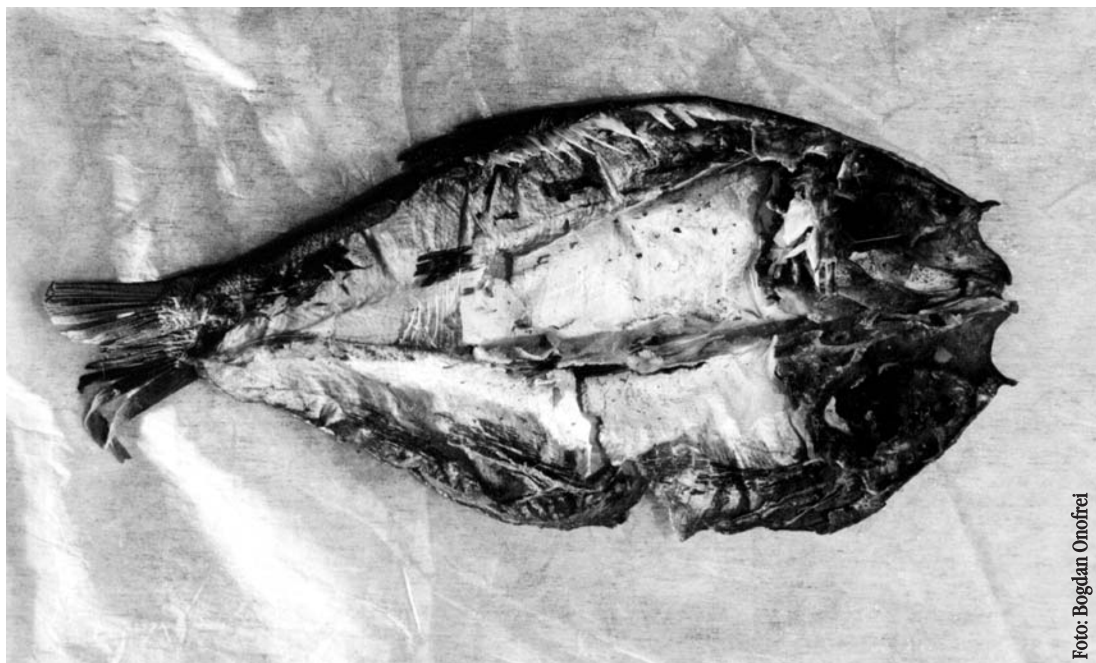
Plasmidul-vector este, în continuare, introdus într-o bacterie care poate fi Agrobacterium tumefaciens, Agrobacterium rhizogenes sau altele, care este apoi cultivată in vitro, în prezența unui antibiotic. Genele-marker vor semnala care dintre bacterii au integrat transgena în genomul lor deoarece vor fi singurele care se vor dezvolta.

Enzimele bacteriene numite endonucleaze de restricție taie molecula de ADN în porțiunile pe care le recunosc şi izolează gena de interes, care este atașată împreună cu gena-marker în genomul celulei-gazdă. Ligazele sudează apoi fragmentele de ADN între ele (Cristea V., Denaeyer S.).

Prima plantă modificată genetic a fost o specie de tutun transgenic obținută via Agrobacterium tumefaciens, la care a fost transferat caracterul de rezistență la un antibiotic, experiment realizat în 1983, în Belgia.

S-au pus la punct şi alte metode, directe, pentru transferul genelor în celulele plantelor: microinjecția celulară, electroporarea membranelor celulare, modificarea protoplastelor, metoda biolistics, care constă în împuşcarea directă a ADN-ului în celule, „proiectilele“ fiind microparticule de tungsten învelite în genele de interes; metode, pe cît de directe, pe atît de agresive.

Principalele cinci specii de plante modificate genetic, din punct de vedere al suprafeței cultivate în lume sînt: soia (36,5%), porumbul (12,4%), bumbacul (6,8%), rapița (3%). Țările în care cultura

Foto: Bogdan Onofrei

plantelor transgenice ocupă un loc important sînt SUA, Argentina, Canada, China. Şi în România există suprafețe, dar mici, cultivate cu astfel de plante, începînd din 1999. Actualmente, se cultivă în România o specie de soia tolerantă la erbicide (Duca M. şi colab.).

Succese

Rezistența la un anumit erbicid se obține în urma transferului genei Bar, codificatoarea unei enzime de origine bacteriană care, inserată în genomul plantei, determină detoxifierea acestuia. Rezistența este specifică, adică, se obține rezistență față de un anumit erbicid, care este livrat, împreună cu semințele transgenice, de către compania producătoare, în beneficiul acesteia.

În curînd, vor apărea pe piață: cartof tolerant la erbicidul glifosat, cartof rezistent la virusuri, la mană, cartof cu conținut ridicat de amidon, grâu rezistent la boli foliare, porumb cu conținut ridicat de ulei, orez cu conținut ridicat în provitamina A- toate obținute prin modificări genetice. Cartoful rezistent le gândacul de Colorado este deja comercializat.

Rezistența la insectele dăunătoare s-a obținut, în 1987, cînd au fost create plante transgenice prin transferul unei gene de la microorganismul Bacillus thuringiensis, genă care codifică proteina Bt, de unde şi denumirea generică de cereale Bt. În celulele plantelor modificate, se sintetizează o protoxină inactivă care, după ingerarea ei de către larvele sensibile, devine activă în sucul gastric al insectei, determinînd moartea ei prin blocajul la nivelul receptorilor specifici din membrana epiteliului intestinal. De fapt, adevărul este că s-a mers ceva mai departe. Înaintea transgenezei, protoxina a fost modificată pentru a codifica proteina activă, chiar înainte ca ea să ajungă în sucul digestiv al dăunătorului. Cu alte cuvinte, OMG-ul conține o toxină mult mai rapidă eficace, chiar înaintea ajungerii ei în tubul digestiv al insectei.

Rezistența la insecte a fost indusă, în special la mazăre şi bumbac, ceea ce ar trebui să însemne reducerea aplicării convenționale a pesticidelor. Dar... Pînă la sfîrşitul anului 1998, companiile producătoare de mazăre Bt au făcut numeroase asigurări potrivit cărora rezistența la pesticide a soiului nu va ridica probleme. Cu toate acestea, în 1999, în raportul efectuat de o comisie a National Agricultural Statics Service din SUA, s-a estimat faptul că, în ciuda cultivării pe milioane de acri a porumbului Bt, s-au înregistrat scăderi minore ale cantităților de insecticid folosite iar, în acelaşi an, Agenția Pentru Protecția Mediului din SUA a arătat, mai mult de atît, că, de fapt, folosirea insecticidelor a cunoscut o creştere cu 45% în primii doi ani de cultură a mazărei Bt (Pretty J.).

Rapoarte similare au fost efectuate şi în cazul speciilor la care a fost transferat caracterul de rezistență la erbicide. S-a demonstrat faptul că aceste soiuri modificate au condus la creşterea cantității de erbicid folosit datorită creşterii rezistenței buruienilor la erbicidele totale, fără să mai punem la socoteală faptul că s-au înregistrat chiar şi scăderi ale producției la hectar, la unele specii de bumbac şi soia modificate genetic.

Speciile tolerante la erbicide şi cu rezistență la insectele dăunătoare reprezintă „succesele" primei generații de OMG-uri. A doua generație, care s-a dezvoltat după 1990, include speciii rezistente la virusuri (orez), la nematode (banane), rezistente la îngheț (căpşuni la care a fost transferată o genă de la Hippoglossus, o specie de peşte din apele reci ale Mării Nordului), animale de fermă modificate pentru a produce proteine umane, de exemplu, insulină, interferon, alfa-antitripsină; specia de tomate Savr Flavr, cu maturare întîrziată datorită blocării galacturonazei, enzima responsabilă de înmuierea legumelor şi fructelor şi care ne zîmbeşte aşa de frumos de pe rafturi dar... Ce păcat! Este aşa de insipidă...

O trăsătură comună a tuturor soiurilor de plante modificate, aparținînd generației a doua de biotehnologii, o reprezintă faptul că acestea au inserate în genomul lor şi o secvență de gene menită să inhibe germinația oricăror semințe salvate după strîngerea recoltei. Şi aceasta deoarece companiile producătoare au observat că un procent însemnat de fermieri (20-30% dintre cultivatorii de soia şi un mare număr de cultivatori de grâu) se reîntorc pe piața semințelor o dată la 4-5 ani. Lucru care, cum era şi firesc, trebuia remediat, deoarece marile companii nu doresc să-şi transfere o parte din profit fermierilor. Cu alte cuvinte, există un conflict de interese între companiile producătoare şi fermieri, iar noi, consumatorii, sîntem undeva la mijloc şi tot noi sîntem cei care avem de suferit de pe urma acestei paranoia a ştiinței, cu implicații majore economice şi uriaşe interese financiare.

În generația a treia, ne sînt promise specii avînd transferate caracterele apomictice la cereale, astfel încît semințele hibride pot fi reutilizate. Un contrast izbitor cu generația a doua de produse, o putem considera ca o încercare de reabilitare a imaginii publice a companiilor producătoare. *(va urma)*

Alcoolismul, o boală care devastează România (III)

Problema alcoolismului nu este legată doar de persoanele care consumă alcool, căci alcoolismul este o boală familială. În această parte a analizei noastre ne vom ocupa de situațiile pe care le întâmpină familia alcoolicului. De la început trebuie spus că acestea sunt deosebit de grave. Înainte, însă, vreau să reamintesc ceva: vorbim despre alcoolici şi despre familiile lor, dar nu trebuie uitat că alcoolul este un drog; deci, această analiză se aplică întocmai dependenților de droguri şi familiilor acestora. Motivul pentru care prefer să discut despre alcool şi nu despre drog în general este acela că, deşi România a început să devină nu doar o țară de tranzit, ci şi o țară de destinație pentru droguri, ravagiile cele mai mari în societatea românească sunt produse de alcool. Acesta este folosit mai ales în mediul rural, ca cel mai ieftin dintre droguri.

Mihail Albișteanu

Membrii unei familii sunt părți ale unui sistem funcțional în care ei activează împreună pentru supraviețuire şi obținerea de satisfacții. Victime ale consumului de alcool (sau, după caz, de drog), dependenții devin „călăii" altora – prieteni, vecini, cunoştințe, colegi de serviciu. Însă, dacă treptat aceştia ajung să îi evite, familiile lor, de cele mai multe ori, nu o pot face. Ele sunt victime ale alcoolului sau drogului, pe care însă nu le utilizează şi de multe ori luptă cu disperare să se salveze. Cineva spunea că ar trebui ridicat un monument pentru familiile de alcoolici. Nu ştiu dacă aşa ceva există în lume (personal, nu am auzit), dar ar merita cu prisosință să fie construit. Pentru un om care trăieşte într-o familie normală, chinurile unei familii de alcoolic sunt de neimaginat. Membrii ei suferă în umbra unui suferind, dar de suferința lor nu se ocupă de obicei nimeni, deşi au nevoie disperată de ajutor. În limbajul de specialitate sunt numiți codependenți, persoane a căror viață este afectată prin implicare familială cu un dependent de alcool sau de drog. Ei dezvoltă un mod anormal de a face față problemelor vieții: reacționează, în loc să acționeze. Prin repetare, comportamentul lor devine stereotip, având tendința de a reacționa asemănător, într-un mod previzibil. Alcoolismul este devastator pentru familiile de alcoolici, deoarece codependența poate conduce la izolare, depresie, boli psihice, boli psiho-somatice sau somatice, tentative suicidare.

Reacții ale codependenților

Familia alcoolicului dezvoltă reacții emoționale şi de comportament specifice. Astfel, emoțional apar sentimente de vinovăție pentru situația dependentului, dar şi mâhnirea, datorată pierderii de prestigiu, de demnitate familială şi personală, de prieteni, de siguranță (inclusiv siguranță financiară). Sentimentul de mâhnire este agravat de faptul că este trăit în singurătate (remediul fiind de a fi ascultați de cineva, pentru a-şi clarifica sentimentele şi a-şi deplasa preocuparea de la persoana dependentă la propria persoană). Apar, de asemenea, sentimente de revoltă. Însă, dacă inițial codependentul se supără pe dependent, în scurt timp, senzația de neputință, datorată amplorii problemelor face ca revolta să se îndrepte şi asupra celor apropiați (şi nevinovați) şi chiar asupra propriei persoane, iar în ultimă instanță asupra lumii întregi. Dacă bărbatul beat îşi strigă supărarea în toiul nopții, soția şi-o exprimă a doua zi dimineață, dar cei doi nu comunică şi astfel situația se agravează. Pe de altă parte, revolta neexprimată produce sentimente de frustrare, jignire, umilință, datorate faptului că persoana dependentă îi blamează pe ceilalți pentru propria sa vinovăție. Inițial, membri-

lor de familie le este ruşine de lume pentru comportamentul alcoolicului, dar, în timp, sentimentul se extinde şi ajunge să le fie ruşine de ei înşişi, de propriile performanțe. Ruşinea scade stima de sine, iar în cazul copiilor asta duce la diminuarea drastică a performanțelor şi a nivelului de realizare în viață, ei restrângându-şi ambițiile şi obiectivele datorită neîncrederii în sine. Apare teama de viitor, teama pentru propria viață de familie, teama de sărăcie, de relațiile cu alte persoane, de certuri, de caracterul iremediabil al situației – teama se extinde la orice. Ea conduce la izolare, la mizantropie, generând un sentiment acut de însingurare. Din punct de vedere comportamental, familia fie neagă problema integral (şi scuză individul), fie o recunoaşte, dar o limitează la individ. Ea are tendința de a-l proteja pe alcoolic. Între altele, încearcă să țină sub control dependența, însoțindu-l pe acesta în locurile în care ar putea să bea, ascunzând sau aruncând băutura şi favorizând băutul la domiciliu (considerat ca fiind de preferat băutului la cârciumă, pentru că incumbă mai puține riscuri pentru alcoolic). De multe ori, scăderea stimei de sine se proiectează în mod inconştient asupra celorlalți sub formă de teamă sau furie, traduse prin agresiuni verbale, sarcasm sau amenințări. Codependenții pot ajunge depresivi, cu accese de plâns în singurătate, sau au izbucniri violente, care se declanşează din cauze nesemnificative, ceea ce îi face să se considere bolnavi de nervi.

Membrii familiei unui alcoolic dezvoltă tipare comportamentale specifice, defensive. Primul dintre ele este cel numit „suspect de bun“. Codependentul se apără, făcând eforturi disperate de a compensa situația familială, încercând să creeze impresia că problema nu există. De exemplu, soția îşi îndeplineşte exemplar îndatoririle sale şi preia din cele ale soțului alcoolic şi ale familiei, căutând recunoaştere în cadrul acesteia (de fapt, acest comportament se explică şi prin vina, asumată de soție, mai ales față de copii, de a nu fi în stare să se desprindă de situație, printr-un divorț). Dar prin această atitudine ea se face indispensabilă şi ca urmare soțul va aştepta din ce în ce mai mult de la ea şi până la urmă tot va găsi motive de nemulțumire. În plus, astfel, alcoolicul nu ia contact cu consecințele comportamentului său, ceea ce încurajează consumul de alcool.

Un alt tip de comportament este cel „rebel“, în cadrul căruia membrul de familie distrage atenția de la problema reală, abătând-o asupra comportamentului propriu (dispare de acasă, se poartă urât, creează probleme, este implicată poliția).

În comportamentul „apatic“, individul se apără de suferință, anulându-şi orice răspuns emoțional. El evită situațiile stresante şi afişează o atitudine de nepăsare, dar în sinea sa nu reuşeşte să scape de anxietate. Se separă de ceilalți, respingând familia în mod pasiv şi retrăgându-se în reverie. Însă, prin atitudinea sa, apaticul contribuie la iluzia că totul este bine în familie, întârziind momentul unei schimbări reale.

Se pot observa comportamente şi sentimente corespondente, „în oglindă“, la alcoolic şi la membrii

Foto: Omni Press & Design

familiei acestuia, în baza unei afectări paralele. Astfel, dacă pacientul (alcoolicul) este preocupat de următoarea administrare de alcool, familia este preocupată de faptele prezente şi viitoare ale acestuia. Alcoolicul pierde controlul asupra cantităţii băute, a timpului şi a locului, în timp ce familia pierde controlul asupra comportamentului prin care răspunde la situaţia creată; alcoolicul evită subiectul, iar familia păstrează secretul viciului. Dependentul găseşte justificări pentru consumul de alcool, în timp ce familia justifică toate lucrurile negative din casă prin acest viciu. Agresivitate verbală şi chiar fizică este caracteristică în ambele cazuri; alcoolicul este grandoman – se laudă, dăruieşte şi cheltuieşte peste măsură; în paralel, familia este preocupată excesiv de compensarea imaginii în exterior, dând dovadă de perfecţionism exagerat. Şi alcoolicul şi codependenţii neagă problema sau vina lor în cadrul acesteia. Uneori alcoolicul se învinovăţeşte şi promite să se schimbe; la rândul lor, codependenţii din familie se învinovăţesc că nu sunt în stare să rezolve problema. Ambele părţi fac periodic tentative de schimbare sau ameliorare a comportamentului, de cele mai multe ori nereuşite. Progresiv, dependentul de alcool sau de drog şi familia acestuia se izolează de societate, în paralel având loc un proces de degradare morală. Astfel, alcoolicul ajunge să nu mai returneze împrumuturile, să cerşească, chiar să fure sau să jefuiască, în timp ce familia îi sustrage bani din buzunare, mizând pe faptul că la beţie acesta nu ştie niciodată ce sumă a cheltuit şi câţi bani mai are asupra sa.

Copiii de alcoolici

Dacă partenerul poate alege să stea sau nu cu persoana alcoolică, copiii nu au aceeaşi posibilitate. Teoretic, copilăria este perioada fără griji a omului. Copilul de alcoolic este aparte – el are întotdeauna griji. Deşi are nevoie de comunicare, se izolează de ceilalţi, în special pentru că nu vrea să deranjeze. De multe ori nu primeşte suficientă atenţie şi este încurajat doar ocazional. El învaţă să se poarte precaut, să nu ceară, să nu-şi dorească şi să nu aibă nevoie de nimic; în permanenţă încearcă să placă celor din jur. Nu are identitate, deoarece nu are ocazia să şi-o formeze. Copiii de alcoolici se confruntă cu numeroase probleme psiho-medicale şi sociale, necunoscute celorlalţi copii. Ei sunt afectaţi de probleme afectiv-emoţionale, precum anxietatea şi depresia, probleme de adaptare şi şcolare, cum ar fi dificultăţile de concentrare, tulburările de conduită şi absenteismul. Apar, de asemenea, probleme medicale: sindromul alcoolic fetal şi sindromul hiperchinetic. Acesta din urmă are drept cauză situaţia tensionată din casă şi se manifestă evident la vârsta de 3 ani, prin neatenţie, impulsivitate şi comportament hiperactiv; stimuli neînsemnaţi din mediu le distrag atenţia şi ca urmare nu dau rezultate şcolare bune. Nu trebuie uitată nici predispoziţia pentru alcoolism, cauzată de prezenţa alcoolului, învăţarea prin imitaţie, obişnuire în perioada intrauterină, lipsa de supraveghere.

Foto: Bogdan Onofrei

Lipsa modelului în formarea propriei personalităţi este foarte importantă, ştiindu-se că valorile morale şi comportamentul acceptabil social se învaţă iniţial în familie. Rolul imitaţiei în modelarea copilului este mare, or copilul de alcoolic vede doar comportamente aberante, vi-

novăție, negare, justificări, frustrare, inconsecvență, agresiune și violență. Deseori integritatea și chiar viața celei mai iubite ființe, mama, este amenințată de bețiv. Ca urmare, copilul devine derutat, anxios, nesigur de viitor; cu timpul ajunge pasiv și resemnat. El începe să se obișnuiască cu minciuna, care este un mecanism fundamental de adaptare în familia alcoolicului: mama minte pentru a evita violența soțului, iar acesta face promisiuni, uneori bine intenționate, pe care însă nu le poate respecta. Minciunii i se suprapune negarea, care are ca scop salvarea respectului de sine și a imaginii familiei în raport cu lumea exterioară: din rușine, copilul ascunde sau minimalizează gravitatea situației, lucru învățat chiar de la părinți. În ciuda negării, stima de sine are de suferit – niciodată ceea ce face copilul nu este suficient de bun pentru alcoolic și ca urmare el pierde încrederea în capacitățile sale, simțindu-se incapabil și inferior tuturor celor din jur. Consecința firească este depresia, datorată și lipsei de comunicare cu părintele alcoolic, dar și cu celălalt părinte, care, preocupat de partener, nu acordă suficientă atenție copiilor. Preluarea forțată a unor sarcini care în mod normal revin părinților duce la maturizarea prematură a copilului de alcoolic. Depresia îi întreține sentimentele de neajutorare, izolare și incompetență, mila și ura de sine. Nu în ultimul rând, acest copil este tarat de numeroase frici: de tatăl beat, de mama supărată, de divorț, de posibile boli sau accidente ale alcoolicului, de agresiunea acestuia asupra mamei iubite, de situații exterioare, în care familia, disfuncțională, nu îl poate ajuta.

„Rolurile“ copiilor cu părinți bețivi

Există patru „roluri“ pe care le pot „juca“ copiii de alcoolici. Trei dintre ele sunt admirate de necunoscători, în timp ce ultimul este blamat. Aceștia nu văd însă adevărata față a rolurilor și nu înțeleg dezastrele sufletești produse de maturizarea timpurie.

„Copilul hiperresponsabil“ este un rol caricatural de părinte care ține gospodăria. Este vorba de o inversare de roluri: copilul joacă rolul adultului. În acest caz, conducând activitățile casei, devine independent și capătă încredere în sine. El nu știe însă ce înseamnă a fi protejat și iubit, iar sarcinile interminabile îi răpesc complet copilăria. De regulă va avea probleme în relațiile afective ulterioare.

„Copilul adaptabil“ este un rol caricatural de copil ascultător. El încearcă să supraviețuiască haosului din familie conformându-se la ceea ce i se cere, fără implicare emoțională și în rezolvarea de situații. Nu se exprimă, nu se plânge, nu participă – doar execută ce i se ordonă. Acest comportament artificial duce la o dezvoltare emoțională incompletă. Ca adulți, copiii aceștia vor fi manipulați, devenind victime în viața socială și de familie.

„Copilul conciliant“ este un rol caricatural de mamă. Este un copil bun, altruist, care proiectează asupra celorlalți nevoia sa de consolare. Are o grijă obsedantă de a nu răni sufletește. Afectuos, sensibil, ascultător, are o capacitate impresionantă de a-i ajuta pe alții.

„Copilul problemă“ este un rol caricatural de copil rău. Sunt afectați și revoltați de mici de ceea ce se întâmplă în familie. Sunt rebeli acasă și la școală, au frecvente izbucniri temperamentale, uneori comportament delicvent, dar nu trebuie uitat că sunt niște mari suferinzi.

Copii de alcoolici dezvoltă inhibiții. Rușinea și frica de posibile consecințe îi fac să nu vorbească decât în mod cu totul excepțional altora despre grijile și suferințele lor, deși ei resimt acut nevoia de confesiune. Nu cred și nu se încred în nimeni, dar mai ales în părinți, pentru că aceștia s-au dovedit imprevizibili și i-au obișnuit doar cu promisiuni neonorate. Deoarece le lipsește modelul trăirilor emoționale pozitive, care să-i educe în acest sens, copiii sunt obișnuiți doar cu trăirile negative sau penibile. Neputând împărtăși sentimente cu tatăl beat și cu mama obosită, care reacționează deseori cu dezaprobare, respingere sau ostilitate când acestea sunt exprimate, copiii învață să-și înăbușe sentimentele. Absorbiți de problemele altora, ei nu au timp să le afle și sa le rezolve pe ale lor, pentru că se îngrijesc de alții într-o măsură în care nu mai pot avea grijă de ei înșiși. Își iau răspunderi prea mari, pentru că alții își iau răspunderi prea mici. Sunt victime disperate și derutate ale alcoolismului, care au nevoie de o mare cantitate de comunicare, înțelegere și ajutor.

Iată comportamente care pot semnala că un copil poate avea un părinte alcoolic: absenteismul și eșecul școlar, lipsa de prieteni și izolarea de colegi, comportament delicvent (furt, violență), simptome somatice (dureri de cap sau de stomac), abuz de alcool sau drog, fumat precoce, acte agresive, preluare a rolului de părinte responsabil în familie sau între prieteni, autocontrol excesiv, succes școlar deosebit, dar cu izolare emoțională față de colegi și profesori.

Biserica şi managementul informaţiei – o bătălie pierdută?

„Căci cuvântul lui Dumnezeu e viu şi lucrător şi mai ascuţit decât orice sabie cu două tăişuri, şi pătrunde până la despărţitura sufletului şi duhului, dintre încheieturi şi măduvă, şi destoinic este să judece simţirile şi cugetările inimii."

Epistola către Evrei a Sfântului Apostol Pavel IV, 12

Marcel Răduţ Selişte

I. Aspecte ale mass-media religioase din România

Posturile de radio – un instrument ieftin şi penetrant

Activitatea misionară a Bisericii Ortodoxe Române a luat contact după 1989 cu o nouă dimensiune a realităţii – dezvoltarea şi multiplicarea mijloacelor de comunicare/informare în masă şi a instituţiilor specializate în managementul informaţiei. Specifică în formele sale cele mai avansate mai ales societăţilor democratice, activitatea de management al informaţiei – indiferent de tipul acestuia: *mass-media*, *public-relations*, *advocacy*, servicii de informaţii etc. – reprezintă pentru diferitele componente ale statelor avansate din epoca noastră „cheia succesului" în dobândirea influenţei politice, economice, culturale ori în transmiterea eficientă a mesajului propriu către membri comunităţii. Neafectate de dictatura comunistă, entităţile religioase din lumea liberă şi-au construit la rândul lor, în ultimii 50 de ani, sisteme complexe şi deosebit de eficiente de management al informaţiei. Utilizând acest zdrobitor avantaj tactic, astfel de entităţi religioase au declanşat în România, la începutul anilor '90 o puternică ofensivă informaţională.

Accesul la resurse aproape nelimitate în comparaţie cu resursele BOR, implicarea unor persoane specializate în managementul informaţiei şi utilizarea unor politici de *mass-media*, *public-relations* şi de *advocacy* conforme cu standardele înaintate ale domeniilor respective, aşa cum sunt cunoscute în Occident – toate acestea au permis unor biserici şi comunităţi religioase firave ori inexistente înainte de '89 la noi să controleze zona religioasă a circuitului informaţional din România.

„Arena" mass-media a fost şi rămâne unul din spaţiile principale unde se confruntă mesajele diferitelor entităţi religioase din România. Dintre instrumentele mass-media, atractivitatea cea mai mare pentru aceste entităţi religioase în ultimii ani o prezintă radioul, datorită costurilor relativ reduse de exploatare şi posibilităţilor sporite pe care le oferă în promovarea mesajelor.

Conform informaţiilor oferite de Consiliul Naţional al Audiovizualului, la 13 iulie 2005 situaţia posturilor de radio cu orientare religioasă din România se prezenta astfel*:

Nr.	Localitate	Judeţ	Denumirea	Frecvenţa de emisie MHz	Orientarea religioasă
1.	AIUD	ALBA	RADIO MICUL SAMARITEAN	103.2	(Neo)protestant
2.	ALBA IULIA	ALBA	RADIO MICUL SAMARITEAN	99.1	(Neo)protestant
3.	ALBA IULIA	ALBA	RADIO REÎNTREGIREA	89.6	Ortodox
4.	BACĂU	BACĂU	RADIO MICUL SAMARITEAN	1.485	(Neo)protestant
5.	BACĂU	BACĂU	RADIO TRINITAS	96.8	Ortodox
6.	BECHET	DOLJ	RADIO LOGOS BECHET	103.1	Ortodox
7.	BICAZ	NEAMŢ	RADIO TRINITAS	91.2	Ortodox
8.	BÎRLAD	VASLUI	RADIO TRINITAS	93.7	Ortodox
9.	BISTRIŢA	BISTRIŢA-NĂSĂUD	RADIO MICUL SAMARITEAN	1.584	(Neo)protestant
10.	BISTRIŢA	BISTRIŢA-NĂSĂUD	RADIO RENAŞTEREA	102	Ortodox

Nr.	Localitate	Județ	Denumirea	Frecvența de emisie MHz	Orientarea religioasă
11.	BOCŞA	CARAŞ-SEVERIN	RADIO MICUL SAMARITEAN	93.8	(Neo)protestant
12.	BRAŞOV	BRAŞOV	RADIO ORTODOXIA	94.6	Ortodox
13.	BRAŞOV	BRAŞOV	RADIO VOCEA SPERANȚEI	94.6	(Neo)protestant
14.	BRAŞOV	BRAŞOV	VOCEA EVANGHELIEI	94.6	(Neo)protestant
15.	BRAŞOV	BRAŞOV	VOCEA SPERANȚEI	94.6	(Neo)protestant
16.	BUCUREŞTI	BUCUREŞTI	RADIO MICUL SAMARITEAN	94.2	(Neo)protestant
17.	BUCUREŞTI	BUCUREŞTI	VOCEA EVANGHELIEI	94.2	(Neo)protestant
18.	BUCUREŞTI	BUCUREŞTI	VOCEA SPERANȚEI	94.2	(Neo)protestant
19.	CALAFAT	DOLJ	RADIO LOGOS CALAFAT	98.5	Ortodox
20.	CÎMPULUNG	ARGEŞ	VOCEA SPERANȚEI	100.6	(Neo)protestant
21.	CLUJ-NAPOCA	CLUJ	RADIO RENAŞTEREA	91.2	Ortodox
22.	CLUJ-NAPOCA	CLUJ	VOCEA EVANGHELIEI	88.3	(Neo)protestant
23.	CLUJ-NAPOCA	CLUJ	VOCEA SPERANȚEI	88.3	(Neo)protestant
24.	COBADIN	CONSTANȚA	MICUL SAMARITEAN	103.5	(Neo)protestant
25.	CONSTANȚA	CONSTANȚA	RADIO VOCEA EVANGHELIEI	104.4	(Neo)protestant
26.	CONSTANȚA	CONSTANȚA	RADIO VOCEA SPERANȚEI	104.4	(Neo)protestant
27.	CONSTANȚA	CONSTANȚA	VOCEA SPERANȚEI	89.4	(Neo)protestant
28.	CRAIOVA	DOLJ	MICUL SAMARITEAN	1.584	(Neo)protestant
29.	CRAIOVA	DOLJ	RADIO EURO-CAMPUS CRAIOVA	100	Ortodox
30.	DARABANI	BOTOŞANI	RADIO TRINITAS	95.6	Ortodox
31.	DEJ	CLUJ	RADIO MICUL SAMARITEAN	97.9	(Neo)protestant
32.	DEVA	HUNEDOARA	RADIO MICUL SAMARITEAN	96.3	(Neo)protestant
33.	DR. TR. SEVERIN	MEHEDINȚI	RADIO LUMINA	90.4	Ortodox
34.	DRĂGĂŞANI	VÎLCEA	RADIO MICUL SAMARITEAN	88.9	(Neo)protestant
35.	GHEORGHENI	HARGHITA	RADIO MARIA	89.7	Catolic
36.	GHEORGHENI	HARGHITA	RADIO TRINITAS	93	Ortodox
37.	GURA HUMORULUI	SUCEAVA	RADIO TRINITAS	92.8	Ortodox
38.	HAȚEG	HUNEDOARA	RADIO MICUL SAMARITEAN	88	(Neo)protestant
39.	HÎRLĂU	IAŞI	MICUL SAMARITEAN	94	(Neo)protestant
40.	HÎRLĂU	IAŞI	RADIO TRINITAS	92.2	Ortodox
41.	IAŞI	IAŞI	RADIO TRINITAS	92.7	Ortodox
42.	MEDIAŞ	SIBIU	RADIO MICUL SAMARITEAN	1.485	(Neo)protestant
43.	MOINEŞTI	BACĂU	RADIO TRINITAS	99.8	Ortodox
44.	MOLDOVA-NOUĂ	CARAŞ-SEVERIN	RADIO TRINITAS	104.3	Ortodox
45.	NEGREŞTI-OAŞ	SATU MARE	MICUL SAMARITEAN	98	(Neo)protestant
46.	ONEŞTI	BACĂU	RADIO TRINITAS	88.4	Ortodox
47.	ORADEA	BIHOR	RADIO MARIA	102.2	Catolic
48.	ORADEA	BIHOR	VOCEA EVANGHELIEI	92.1	(Neo)protestant
49.	PETROŞANI	HUNEDOARA	RADIO VOCEA SPERANȚEI	96	(Neo)protestant
50.	PIATRA NEAMȚ	NEAMȚ	RADIO TRINITAS	102.3	Ortodox
51.	PLOIEŞTI	PRAHOVA	RADIO TRINITAS	95.3	Ortodox
52.	PUTNA	SUCEAVA	RADIO TRINITAS	94.8	Ortodox
53.	RĂDĂUȚI	SUCEAVA	MICUL SAMARITEAN	1.584	(Neo)protestant
54.	SEBIŞ	ARAD	RADIO MICUL SAMARITEAN	102.5	(Neo)protestant
55.	SIBIU	SIBIU	VOCEA EVANGHELIEI	89.4	(Neo)protestant
56.	SIGHETU MARMAȚIEI	MARAMUREŞ	RADIO MICUL SAMARITEAN	1.584	(Neo)protestant
57.	SUCEAVA	SUCEAVA	RADIO MICUL SAMARITEAN	1.584	(Neo)protestant
58.	SUCEAVA	SUCEAVA	RADIO TRINITAS	106.9	Ortodox
59.	SUCEAVA	SUCEAVA	RADIO VOCEA EVANGHELIEI	102.7	(Neo)protestant
60.	SUCEAVA	SUCEAVA	RADIO VOCEA SPERANȚEI	102.7	(Neo)protestant
61.	SUCEAVA	SUCEAVA	VOCEA EVANGHELIEI	99	(Neo)protestant
62.	SULINA	TULCEA	MICUL SAMARITEAN	93.6	(Neo)protestant
63.	TIMIŞOARA	TIMIŞ	VOCEA EVANGHELIEI	88.7	(Neo)protestant
64.	TIMIŞOARA	TIMIŞ	VOCEA SPERANȚEI	89.7	(Neo)protestant
65.	TOPLIȚA	HARGHITA	RADIO TRINITAS	90.1	Ortodox
66.	VĂRATEC	MARAMUREŞ	RADIO TRINITAS	94.3	Ortodox
67.	VASLUI	VASLUI	RADIO TRINITAS	106.7	Ortodox
68.	ZALĂU	SĂLAJ	RADIO MARIA	92.5	Catolic
69.	ZALĂU	SĂLAJ	RADIO TRINITAS	93.1	Ortodox

* sursa: site-ul CNA – Posturi de radio pe localități 13/07/2005 (documentarea pentru prezentul articol a fost realizată în iulie 2005 şi deci sunt posibile modificări în conținutul siturilor indicate ca surse)

O analiză cantitativă a datelor prezentate în acest tabel oferă următorul raport de forțe existent pe piața radioului religios din România:

Situația numărului de localități unde emit posturi de radio religioase în funcție de orientarea religioasă:

Număr de localități unde emit posturi de radio cu orientare creștin-ortodoxă	27
Număr de localități unde emit posturi de radio cu orientare romano-catolică	3
Număr de localități unde emit posturi de radio cu orientare (neo)protestantă	39

Situația numărului de stații radio deținut de principalele rețelele de radio religioase:

Radio TRINITAS	(ortodox)	19
Radio MARIA	(catolic)	3
Radio MICUL SAMARITEAN	((neo)protestant)	20
Radio VOCEA SPERANTEI	((neo)protestant)	10
Radio VOCEA EVANGHELIEI	((neo)protestant)	9

Datele prezentate se completează, fără a schimba foarte mult raportul de forțe, cu rezultatele concursului organizat de CNA la sfârșitul lunii iulie a acestui an: Radio „Trinitas“ a obținut două frecvențe în Botoșani (jud. Botoșani) și Hațeg (jud. Hunedoara), Radio „Logos“ a obținut trei frecvențe în Novaci, Tg. Cărbunești și Tg. Jiu (jud. Gorj), iar Radio „Micul Samaritean“ a obținut două frecvențe în Abrud (jud. Alba) și Oradea (jud. Bihor). Un caz aparte este Radio „Lumina“, al Episcopiei Strehaiei și Severinului, înființat prin cedarea către Biserică a unei frecvențe în Drobeta Tr. Severin de către Trustul Media Sud.

Observăm că din perspectivă strict cantitativă cultele creștine eterodoxe își promovează mesajul prin intermediul posturilor de radio pe care le dețin în 44 de localități din România, față de cele 33 unde emit (sau vor emite) posturi de radio creștin-ortodoxe. În București sunt prezente mesajele comunităților (neo)protestante prin intermediul posturilor de radio „Vocea Speranței“, „Vocea Evangheliei“ și „Micul Samaritean“ care dețin frecvențe aici, în contextul în care BOR nu deține nici o frecvență radio pentru capitala țării și orașul unde își are sediul Patriarhia Ortodoxă Română.

Totodată, rețelele de radio cu orientare (neo)protestantă cumulate dețin un număr de 41 de stații radio, față de cele 21 deținute la această dată de BOR prin intermediul Radio „Trinitas“ ori de cele șase frecvențe – fie amplasate în zone de interes misionar redus, fie de putere foarte mică – controlate de Mitropolia Olteniei prin intermediul încă anemicei rețele a Radio „Logos“. Considerăm că sunt argumente suficiente pentru a afirma că, pentru moment, în domeniul activității de radio, BOR este în inferioritate cel puțin sub aspect cantitativ. Totuși, o asemenea afirmație va fi greu de acceptat, mai ales dacă avem în vedere unele opinii care susțin că posturile de radio creștin-ortodoxe ar acoperi prin puterea stațiilor deținute o mare parte a teritoriului, situație oarecum valabilă în cazul Radio „Trinitas“. Aceste opinii comportă numeroase discuții cu caracter tehnic ori de etică mass-media și au, din această perspectivă, o fragilitate a argumentării, neoferind garanții că evoluția din viitorul apropiat a pieței radio din România va fi favorabilă Bisericii.

Din perspectivă organizatorică, observăm existența a două abordări principale în realizarea de rețele radio. Radio „Trinitas“, Radio „Micul Samaritean“ și Radio „Vocea Speranței“ au ales soluția a ceea ce putem numi „rețea stea“, cu un studiou central ale cărui emisiuni se retransmit prin intermediul stațiilor deținute în teritoriu. Un sistem asemănător se încearcă și în cazul Radio „Logos“, deși aici există o mare diferență, anume că Radio „Logos“ nu deține încă o frecvență pentru orașul Craiova și deci nu are un studiou central oficial, care să emită în orașul de reședință, pe o frecvență dedicată și ale cărui emisiuni să fie apoi retransmise în teritoriu. Radio „Vocea Evangheliei“ a ales soluția de a înființa și organiza redacții locale complete în orașele unde deține studiouri, numitorul comun fiind *marca* postului de radio, grilele de programe având un conținut autonom, local. În acest context, Radio „Trinitas“, Radio „Micul Samaritean“ și Radio „Vocea Speranței“ dobândesc dimensiunea unor posturi de radio religioase de nivel național.

Analiza comparativă pe care încercăm să o realizăm presupune și abordarea conținuturilor grilelor de programe specifice posturilor de radio în discuție, deoarece acestea exprimă politica adoptată de conducere cu privire la mesajul promovat.

Astfel, Radio „Trinitas“ din 24 de ore de emisie zilnică, aproximativ nouă ore le dedică exclusiv mesajului religios strict tradiționalist (prin transmiterea de slujbe, emisiuni catehetice, dogmatice etc.), aproximativ șapte ore sunt dedicate emisiunilor informative/culturale/sociale și aproximativ două ore unor emisiuni interactive care dezbat problematica generală a societății românești ori a BOR.

Spre exemplificare prezentăm grila Postului Radio „Trinitas“ pentru primele cinci zile ale săptămânii*:

Ora	Emisunea
05.30	Din Cântările Utreniei; Rugăciuni pentru toată trebuința
06.00	Imnul național; Troparul Sf. Cuv. Parascheva; Rugăciunea de dimineață
06.20	Cuvintele credinței
06.35	Viața Cetății
09.00	Sf. Liturghie
10.35	Lumea de azi
13.02	Dialogurile Trinitas
13.35	Bună după-amiaza!
15.35	Lumini pentru suflet (r)
16.00	Vecernia
17.00	Biserică şi societate
17.35	Cultural Express
18.30	Actualitatea
18.50	Actualitatea creştină internatională
19.00	Muzică populară
19.35	Îngeraşul meu (Povestea de seară)
20.00	Cuvântul care zideşte
20.35	Serată muzicală
21.30	Faptele credinței
22.00	Iubi-Te-voi Doamne!
22.35	Lumini pentru suflet
23.00	Rugăciunea de seară
23.20	Părinții Bisericii, învățătorii noştri
23.30	Univers muzical
00.20	Rugăciuni şi cântări de Miezonoptică; Acatistul zilei
01.00	Dialogurile Trinitas (r)
01.30	Armonii de veghe
03.00	Biserică şi societate (r)
03.30	Cantate Domino
04.30	Cuvântul care zideşte (r)
05.00	Faptele credinței (r)

Ştiri: 06.30, 07.30, 08.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 17.30, 19.30, 20.30
Ştiri pe scurt: 07.00, 08.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 18.00

*sursa: http://radio.trinitas.ro/program/index.php

Conținuturi asemănătoare vom întâlni şi în grilele de programe ale altor două posturi de radio creştin-ortodoxe Radio „Reîntregirea“ şi Radio „Renaşterea“ (*a se vedea sursele: http://www.radiorenasterea.ro/grila.htm şi http://www.reintregirea.ro/grila.htm*).

Astfel de conținuturi exprimă o politică redacțională defensivă, de conservare a unui grup de ascultători ce se regăseşte, de fapt, în marea lui majoritate, în rândul credincioşilor constanți, care merg de obicei la slujbele oficiate în Biserică, respectă tradițiile creştin-ortodoxe, țin posturile de peste săptămână şi de peste an etc. Altfel spus, sunt deja în sfera de influență a BOR. În plus, putem adăuga faptul că, deşi prin mărime rețeaua Radio „Trinitas“ are o dimensiune națională, prin conținutul emisiunilor mesajul promovat are un caracter regional, uneori chiar subordonat diferitelor interese misionare ori de altă natură din cuprinsul Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei.

Totodată, nu se poate argumenta că ar exista o politică redacțională unitară a posturilor de radio creştin-ortodoxe, în ciuda asemănărilor numeroase ce există între grilele de programe, astfel că mesajul creştin-ortodox transmis prin intermediul acestor posturi de radio este regional, neunitar şi uneori chiar contradictoriu. Au existat câteva încercări de realizare a unei colaborări între responsabilii

mass-media ai Eparhiilor din BOR inițiate de ardeleni, dar acestea au avut ca rezultat doar exprimarea unor intenții fără urmări practice elocvente.

Absența unei strategii de comunicare mass-media la nivelul structurilor de conducere ale BOR se observă şi în modalitățile de abordare a concursurilor organizate de CNA de către diferiții responsabili mass-media ai Eparhiilor BOR ori chiar de către ierarhii implicați în demersul respectiv. Printre membri CNA, în mod neoficial, în mai multe rânduri s-au exprimat fie nedumeriri, fie chiar nemulțumiri cu privire la absența oricărei comunicări între entitățile administrative ale BOR participante la concursuri şi a unei strategii naționale a BOR în dobândirea şi administrarea frecvențelor radio. Trebuie subliniat faptul că pentru persoane din CNA nefamiliarizate cu structura de organizare, de conducere ori cu mentalitățile din BOR este foarte greu de înțeles de ce BOR nu se prezintă la concursurile în discuție într-o manieră unitară, evitându-se astfel ca între reprezentanți ai aceleaşi biserici să existe o concurență cel puțin incompatibilă cu discursul oficial al BOR, care subliniază de fiecare dată unitatea şi împreună-lucrarea membrilor Bisericii. Poate că printre motivele care au determinat ca BOR să nu dețină o frecvență radio națională şi un post de radio național propriu se regăseşte şi această lipsă a noastră de frățietate.

Grilele de programe pe care le propun ascultătorilor posturile de radio cu orientare creştină eterodoxă exprimă o politică redacțională ofensivă.

Astfel, grila Postului de radio „Vocea Speranței“ – Studioul Bucureşti, care împarte frecvența de 94,2 Mhz cu Radio „Vocea Evangheliei“ – prezintă un dinamism pe care nu-l regăsim în cazul posturilor de radio creştin-ortodoxe, în sensul că într-un cadru temporal restrâns (6 ore zilnic) redacția reuşeşte să acopere o varietate de domenii. Exemplificăm cu grila de programe pentru primele trei zile ale săptămânii*:

Luni	**Marți**	**Miercuri**
07:00 - 09:00 Matinal	07:00 - 09:00 Matinal	07:00 - 09:00 Matinal
09:00 - 09:30 Ştiință şi religie	09:00 - 09:30 Asta-i viața	09:00 - 09:30 Alfabetul sănătății
09:30 - 09:35 Ştirile RVS	09:30 - 09:35 Ştirile RVS	09:30 - 09:35 Ştirile RVS
09:35 - 10:00 Caseta cu diamante	09:35 - 10:00 Universul femeii creştine	09:35 - 10:00 Dragoste pe sens unic
10:00 - 11:00 Viața e frumoasă	10:00 - 11:00 Clinica speranței	10:00 - 11:00 La fântâna lui Iacob
11:00 - 11:15 Ştiri BBC	11:00 - 11:15 Ştiri BBC	11:00 - 11:15 Ştiri BBC
11:15 - 11:30 Promo	11:15 - 11:30 Itinerar muzical	11:15 - 11:30 Promo
11:30 - 12:00 Consonanțe lirice	11:30 - 12:00 Repere antice	11:30 - 12:00 Actualitatea creştină în 30 de minute
12:00 - 13:00 Izvoarele fericirii	12:00 - 13:00 Amprete	12:00 - 13:00 Adevăr, credință, dragoste

*sursa: site-ul Radio „Vocea Speranței“ http://www.rvs.ro/programe.php#9

O situație asemănătoare o întâlnim şi în cazul Postului de Radio „Vocea Evangheliei“ care emite în diferite localități, fie în regim de parte la o frecvență, fie în regim de 24h din 24h prin intermediul unor frecvențe pe care le deține în totalitate (*a se vedea site-ul Postului de Radio „Vocea Evangheliei“*: http://www.rve.net/grila.php?altazi=luni), dar şi în cazul postului de Radio „Micul Samaritean“.

Tabloul activității de radio religios din România generează mai multe concluzii:

● Cantitativ şi geografic, cultele eterodoxe dețin o anumită întâietate pe piața radioului religios, mesajul creştin eterodox fiind prezent în toate regiunile istorice ale țării, precum şi în unele oraşe importante. Din partea BOR există o contrapondere doar prin intermediul puternicei rețele a Radio „Trinitas“, contrapondere afectată într-o anumită măsură de regionalismul emisiunilor.

● Politica redacțională a posturilor de radio creştine eterodoxe este orientată ofensiv spre

atragerea de ascultători, utilizându-se conţinuturi care nu au întotdeauna în mod direct vreo legătură cu mesajul religios al cultelor care deţin controlul posturilor de radio respective. Dezbaterea, problematizarea ori chiar critica elegantă la adresa unor aspecte negative din societate ori din „biserica tradiţională" (adică din BOR) sunt prezente în emisiunile acestor posturi de radio. Redacţiile caută să confere grilelor de programe un caracter „modern", „contemporan", combinând elementele specifice radiourilor de tip „hit-radio" ori „news-radio" cu elementele mesajului religios respectiv. Posturile de radio creştine eterodoxe dovedesc că au ca ţintă clar stabilită atragerea de ascultători şi utilizează pentru aceasta cât mai multe din metodele şi tehnicile *mass-media* specifice radioului mileniului III.

● Politica redacţională a posturilor de radio creştine ortodoxe este orientată defensiv, tributară unor tipare impuse fie de ierarhi, fie de directori ori şefi de redacţie care au convingerea că radioul nu este altceva decât doar o prelungire a cultului bisericesc, că mesajul promovat pe undele radio trebuie să aibă acelaşi caracter ca şi predica de la altar ori peroraţia de la nivelul catedrei teologice universitare. Posturile de radio creştine ortodoxe par să fi împrumutat şi unele dintre „metehnele" posturilor de radio oficiale guvernamentale. Autonomia diminuată ori chiar inexistentă a activităţii redacţiilor, prezenţa firavă a criteriilor profesionale în relaţia dintre conducerea superioară şi şefii de redacţie, cantitatea şi mai ales calitatea redusă a dimensiunii (auto)critice în abordarea problemelor cu care se confruntă BOR, o neutralitate necreştină ori o reacţie neconcludentă faţă de deciziile mediului politic care afectează direct sănătatea fizică şi spirituală a poporului, suprasaturaţia grilelor de programe cu emisiuni cu caracter strict dogmatic şi cu limbaj „tradiţionalist", inaccesibile marelui public, şi multe alte cauze de natură managerială ori redacţională determină o „împietrire" a mesajului creştin, o golire a cuvântului de învăţătură creştină de viaţa, căldura spirituală şi multivalenţa care-i sunt specifice.

● Se poate presupune că integrarea în Uniunea Europeană va impune BOR să realizeze o strategie naţională cu privire la utilizarea şi dezvoltarea propriilor instituţii *mass-media*, aceasta cu atât mai mult cu cât dispariţia oricărui fel de graniţe va face posibilă „infuzionarea" cultelor creştine eterodoxe cu resurse materiale, umane şi financiare de o calitate şi în cantităţi superioare celor de până acum.

● Adaptarea legislaţiei româneşti în domeniu la cerinţele UE va oferi noi oportunităţi de asociere şi dezvoltare pentru posturile de radio religioase, iar configuraţia religioasă a Uniunii Europene este net în defavoarea BOR. Va fi poate necesară o apropiere de Biserica Ortodoxă a Greciei, chiar dacă abordarea domeniului *mass-media* de către această biserică nu prezintă foarte mari diferenţe faţă de situaţia din BOR.

● În condiţiile integrării în UE este aşteptată şi o puternică reacţie a filonului ecumenist şi pro-catolic din BOR, format fie din ierarhi favorabili ecumenismului, fie mai ales din membri ai tot mai numeroasei „armate" de teologi ortodocşi români care au urmat masterate şi doctorate la instituţii catolice, protestante ori ecumenice din Europa de Vest şi unde mulţi dintre ei şi-au însuşit până la convingere conţinuturile mesajul ecumenist. Cu siguranţă că această grupare cunoaşte foarte bine care sunt beneficiile deţinerii unui sistem *mass-media* modern şi că va căuta să controleze şi să dezvolte *mass-media* creştine ortodoxe. Va fi interesant de observat până unde se va merge cu ecumenismul şi apropierea de catolicism şi cum vor reacţiona grupările creştin-ortodoxe tradiţionaliste. Considerăm că aspectul legat de modalitatea de abordare a locului şi rolului BOR în Europa unită este deosebit de important pentru că răspunsul care se va fi oferit de către liderii formali ori informali ai BOR va influenţa puternic activitatea instituţiilor mass-media ale BOR.

Bineînţeles că o analiză a *mass-media* religioase din România ar presupune şi o discuţie despre presa scrisă şi televiziunea religioasă. Spaţiul acestui articol ne permite doar să facem câteva consideraţii:

● În presa scrisă religioasă există oarecum un echilibru între BOR şi celelalte culte. BOR deţine chiar un avantaj cantitativ prin numărul impresionant de publicaţii locale aparţinând Eparhiilor ori unora dintre parohii. Cultele eterodoxe şi-au subordonat activitatea publicistică obiectivelor misionare de teren care, în mod indirect, în foarte multe situaţii slujesc prozelitismului făcut mai ales în rândul tinerilor „neînregimentaţi" religios ori membri formali, dar nepracticanţi ai BOR. În ciuda faptului că *de facto* BOR este o Biserică Naţională, nu s-a reuşit în cei 15 ani care au trecut din decembrie '89 să se înfiinţeze un cotidian central şi naţional al BOR. Publicaţia „Vestitorul Ortodoxiei" este doar un înlocuitor insuficient al unui astfel de demers publicistic, iar periodicele Eparhiilor au de cele mai multe ori rolul de *oficios* al conducerii.

● În domeniul televiziunii religioase am asistat câtăva vreme la experimentul PAX TV, însă speranța că BOR va beneficia în sfârşit de un post de televiziune național a fost spulberată de cauze care țin de dinamica afacerilor din *mass-media*. În acest context, s-a manifestat o anumită neputință a unora dintre mediile de influență din BOR de a acționa unitar atunci când situația o cere, astfel că ocazia de a cumpăra pachetul majoritar de acțiuni la acest post de televizune a fost ratată. BOR îşi transmite totuşi mesajul prin intermediul televiziunii, mai ales prin emisiunile de gen ale TVR 1, TVR 2, TVR Cultural ori TVR Internațional. De remarcat este şi faptul că televiziuni particulare ca B1 TV, Național TV ori Prima TV au cuprins în grila de programe emisiuni cu specific religios de orientare creştin-ortodoxă. Cultele eterodoxe sunt şi ele prezente la diferite posturi de televiziune, însă prin intermediul unor emisiuni realizate în studiouri de producție TV pe care cultele le dețin fie în țară, fie mai ales în străinătate, difuzarea acestor emisiuni fiind contra-cost şi nicidecum gratuită, ca în cazul emisiunilor creştin-ortodoxe. Calitatea tehnică şi structurală ce caracterizează aceste emisiuni înfățişează potențialul uman şi material pe care îl dețin cultele eterodoxe în domeniul televiziunii, potențial ce va putea fi folosit de aceste culte cu mult mai multă uşurință după momentul integrării României în UE.

II. Politici de Public-Relations (PR) în BOR: studii de caz

Cazul „Catedrala Mântuirii Neamului“

Managementul informației realizat de o instituție de dimensiunile BOR presupune şi dezvoltarea unor politici de PR prin intermediul cărora reacțiile, mesajele, atitudinile ori pozițiile oficiale ale Bisericii față de problematica societății contemporane ori a propriei vieți bisericeşti să fie limpede şi prompt exprimate. Unul din cazurile care au solicitat la maxim abilitățile de PR ale reprezentanților Patriarhiei a fost şi, oarecum, încă rămâne demersul de construire în Bucureşti a unei Catedrale a Mântuirii Neamului.

Nu am intenția de a relansa, în contextul restrâns al acestui articol, lupta între argumentele „pro“ sau „contra“ cu privire la necesitatea construirii unei astfel de catedrale. Pentru creştinii sinceri şi curați la suflet necesitatea existenței unei Catedrale a Mântuirii Neamului este asemenea firescului existenței bătăilor inimii în trupul viu al omului. Cei care se împotrivesc demersului BOR sunt fie necreştini, fie prea puțin cunoscători ai trecutului neamului nostru şi mai ales ai cerințelor sufleteşti ale vremurilor pe care le trăim.

Când analizăm ceea ce putem numi Cazul „Catedrala Mântuirii Neamului“ căutăm să înțelegem strategia de PR a reprezentanților Bisericii, cu aspectele sale pozitive şi mai ales negative.

Demersul construirii unei catedrale de importanță istorică presupune, din perspectiva PR, abordarea unui complex şi variat cumul de factori de influență, cum ar fi: *factorul religios* (creştinismul ortodox – religia împărtăşită de majoritatea covârşitoare a românilor, comuniunea până la identitate între tradițiile populare româneşti şi creştinismul ortodox etc.), *factorul istoric* (tradițiile istorice legate de acest demers, argumentele istorice favorabile demersului aşa cum reies fie din Istoria României, fie din trecutul altor țări ortodoxe etc.), *factorul cultural* (importanța demersului pentru cultura românească, susținerea demersului de către reprezentanți de marcă ai vieții culturale româneşti etc.), *factorul arhitectonic* (Catedrala prezentată ca o sinteză şi esență a arhitecturii creştine ortodoxe tradiționale româneşti, Catedrala ca viitoare operă de artă etc.), *factorul politic* (analiza forțelor politice favorabile sau nefavorabile demersului, previzionarea mecanismelor politice prin care trebuie să treacă demersul, analiza riscului ca demersul să fie utilizat electoral etc.), *factorul juridic* (cunoaşterea legislației în vigoare şi a demersurilor specifice etc.), *factorul economic* (costurile necesare construirii Catedralei, transparența cu privire la acestea etc.) etc.

În dezbaterea aprinsă declanşată de anunțarea intenției BOR de a construi Catedrala Mântuirii Neamului, reprezentanții Patriarhiei au folosit inițial cu succes diferite informații specifice zonei pe care o numim „factorul istoric“. Totuşi, aceste informații nu au constituit baza unei ofensive mediatice şi de PR, importanța lor fiind neglijată şi în cele din urmă uitată total. Surprinzător, chiar şocant a fost faptul că s-au găsit mai degrabă argumente istorice care să susțină importanța unui monument precum simbolul comunismului din Parcul Carol.

Reprezentanții BOR nu au declanşat, cum ar fi fost de aşteptat, dezbateri în mass-media legate de importanța factorului istoric şi astfel, pe de o parte nu s-a reuşit să se prezinte aceste argumente care demonstrează că ideea Catedralei Mântuirii Neamului aparține unor ilustre personalități ale Istoriei

noastre, iar pe de altă parte nu s-a reuşit atragerea ca susţinători a unor istorici români contemporani.

„Factorul juridic“ a devenit, dintr-un posibil aliat, un adversar al demersului nostru. Reprezentanţii BOR au fost mulţumiţi de relativa rapiditate şi aparenta bunăvoinţă cu care puterea politică a momentului a acordat succesiv diferite locaţii pentru ridicarea Catedralei. Faptul că nu a existat o cunoaştere temeinică atât a legislaţiei în vigoare, cât mai ales a regimului juridic al terenurilor alocate, a făcut ca reprezentanţii BOR să răspundă neconcludent şi evaziv la presiunile mass-media ori ale opiniei publice legate de acest subiect, astfel că din perspectiva PR abordarea dimensiunii juridice a demersului a fost oarecum un semi-eşec. Schimbarea succesivă a locaţiilor şi scandalurile de presă declanşate aproape de fiecare dintre acestea au aruncat asupra demersului o notă de superficialitate şi l-au legat într-un mod nefericit de luptele politice dintre Putere şi Opoziţie.

Mediul politic românesc a reacţionat firesc şi a circumscris problematica ridicării Catedralei Mântuirii Neamului zonei de dezbatere electorală. Reacţiile dure ale primarului general de atunci al Capitalei, actualul preşedinte Traian Băsescu, au indus ideea că PSD susţine acest proiect atât din interese electorale, cât şi pentru a obţine indirect implicarea favorabilă a BOR în campania electorală. Erorile de natură juridică făcute de funcţionari ai Guvernului au devenit argumente pentru discursul vehement pe care primarul Capitalei l-a avut împotriva construirii Catedralei. Stângăcia cu care au fost gestionate relaţiile cu forţele politice şi faptul că, într-o anumită măsură, reprezentanţii Patriarhiei au mizat mai mult pe partidul aflat la putere în obţinerea succesului, au aşezat nefericit BOR alături de PSD prin inducerea ideii că demersul Bisericii ar fi unul politizat. Înţelegerea gravităţii acestei idei nu poate fi completă dacă nu veţi studia stenogramele şedinţelor parlamentare în cadrul cărora s-a dezbătut problema Catedralei Mântuirii Neamului.

Dintr-o altă perspectivă, putem observa că persoanele implicate în activitatea de PR a Bisericii nu au făcut apel la un instrument des folosit în astfel de situaţii pentru a susţine valabilitatea unui demers, anume sondajul de opinie. O campanie de sondaje de opinie realizate de diferitele instituţii mass-media ale BOR ar fi arătat că ridicarea Catedralei este privită favorabil de o mare parte a credincioşilor. Se poate susţine şi faptul că este obligatoriu într-o astfel de situaţie să se angajeze în prealabil realizarea unui sondaj de opinie confidenţial, de către un institut specializat, având ca subiect ridicarea Catedralei, pentru a fi cunoscute probabilităţile de reacţie ale opiniei publice. În schimb, Primăria Municipiului Bucureşti a lansat pe site-ul propriu un foarte mediatizat sondaj on-line din ale cărui statistici, posibil controlate, s-au dedus uneori argumente împotriva construirii Catedralei.

Un alt neajuns al politicii de PR a reprezentanţilor Bisericii a fost reacţia la numeroasele proteste legate de construirea Catedralei în Parcul Carol. Contestatarii au lansat Campania „Salvaţi Parcul Carol“ şi au utilizat un adevărat arsenal de metode de PR ori de *advocacy* specifice unor astfel de situaţii: proteste stradale, liste de semnatari recrutaţi din rândul unor personalităţi ale vieţii publice, difuzarea de afişe în întreaga ţară, conferinţe de presă etc.

Astfel, Asociaţia “Solidaritatea pentru libertatea de conştiinţă“, iniţiatoarea campaniei „Salvaţi Parcul Carol“, a atras în sprijinul demersului său instituţii care cel puţin prin titulatură conferă o aură de seriozitate protestului. În acest context, Ordinul Arhitecţilor din România şi Uniunea Arhitecţilor din România au exprimat poziţii oficiale care, deşi nu au

Foto: Bogdan Onofrei

respins ideea de a se construi în Bucureşti o Catedrală de asemenea dimensiuni, au spulberat orice credibilitate din punct de vedere arhitectonic a proiectului de amplasare în Parcul Carol. Mai mult chiar, Asociaţia în discuţie a reuşit să obţină indirect susţinerea şi din partea Institutului Astronomic al Academiei Române care, cu argumente aparent ştiinţifice, a contribuit la eşecul încercării de a se construi Catedrala în Parcul Carol.

Astfel a fost spulberat un demers cu profunde încărcături spirituale, anume de a exorciza istoria Bucureştilor şi poate a neamului nostru prin ridicarea Catedralei Mântuirii Neamului pe pământul resfinţit al Parcului Carol, pământ ce rămâne în continuare pângărit de mausoleul construit în amintirea unor indivizi care au pe conştinţă vieţile chinuite a milioane de români.

Cazul „Catedrala Mântuirii Neamului" va fi poate analizat cândva în profunzime şi se vor obţine astfel învăţămintele atât de necesare pentru viaţa viitoare a Bisericii noastre în contextul în care forţe noi şi nefavorabile creştinismului ortodox vor pătrunde puternic în România după integrarea în structurile Uniunii Europene.

Cazul „Tanacu"

Cazul „Tanacu" depăşeşte cu mult în gravitate şi implicaţii ceea ce am denumit Cazul „Catedrala Mântuirii Neamului", aceasta datorită faptului că în mod public s-au pus sub semnul întrebării unele dintre învăţăturile de credinţă ale Bisericii, precum şi capacitatea Bisericii de a gestiona propria-i activitate internă.

Nu punem aici în discuţie faptele petrecute la Tanacu, pentru că acestea sunt foarte cunoscute, prea cunoscute chiar mulţumită mass-media. Punem în discuţie interpretarea lor de către reprezentanţii BOR din perspectiva activităţii de PR.

Faptele de la Tanacu nu se supun doar analizelor şi deciziilor operate de Justiţia laică, ci sunt în primul rând de competenţa justiţiei canonice a BOR. Contextul în care s-au petrecut faptele şi mai ales natura lor religioasă impun această abordare. Însă, indiferent de felul Justiţiei care vine să caute şi să afle adevărul, există un numitor comun pentru cele două tipuri de instanţe, laică ori canonică. Acest numitor comun este *prezumţia de nevinovăţie*. Nu am întâlnit aplicarea acestui principiu de drept şi moral obligatoriu pentru orice Justiţie modernă şi pentru orice creştin. Dimpotrivă, călugării de la Tanacu au fost condamnaţi înainte de a fi judecaţi.

Din perspectiva strict tehnică a gestionării relaţiilor publice, reprezentanţii BOR au avut parte de un semi-eşec în cazul „Tanacu". A fost şocantă intervenţia unuia dintre episcopii locului din conţinutul căreia se putea înţelege că mânăstirea în cauză a fost construită oarecum ilegal, la presiunile unui om de afaceri, că preotul inculpat nu ar fi fost hirotonit canonic, că funcţionarea mânăstirii este fără aprobarea ierarhiei bisericeşti etc. Din dorinţa de a se dezice cât mai rapid de cei care, până cu două zile mai înainte, fuseseră membri ai aceluiaşi cin monahal, prin această primă intervenţie oficială s-au lansat simultan mai multe teme grave şi auto-incriminatorii de dezbatere pentru *mass-media* a căror reacţie a fost promptă.

Presa centrală a pus imediat diferite întrebări mai mult sau mai puţin tendenţioase despre modul cum se ctitoresc mânăstirile ortodoxe, despre cine finanţează astfel de ctitorii ori despre cum este vegheată de către ierarhia bisericească viaţa monahală. Afirmaţia că episcopia în cauză nu ar fi ştiut prea multe despre funcţionarea mânăstirii de la Tanacu a

Foto: Bogdan Onofrei

fost privită ca penibilă în majoritatea intervenţilor mass-media şi astfel a fost puternic indusă ideea că organizarea internă a BOR ar fi în criză.

Reacţia iniţială a purtătorului de cuvânt al Patriarhiei nu a avut menirea să tempereze lucrurile, ci dimpotrivă s-a alăturat indirect prin duritatea poziţiei exprimate, „corului" de îndemnuri la lapidare a „criminalului cu barbă roşie", „preotului asasin de la Tanacu", aşa cum „obiectiv" *mass-media* laice îl prezenta pe monahul inculpat. Posibil este şi faptul ca reacţiile oficiale ale BOR să nu fi avut o fundamentare informativă corectă, pentru că atât din prezentările *mass-media* laice, cât şi din declaraţiile oficiale ale structurilor de PR ale BOR nu a reieşit faptul că ar fi existat o comisie de anchetă a Bisericii care să instrumenteze cazul în mod independent şi în paralel cu Justiţia laică. În ciuda gravităţii situaţiei, responsabilitatea a fost lăsată Episcopiei implicate, care a luat măsura radicală de scoatere din cinul monahal a persoanelor implicate, fără nici o cercetare amănunţită a împrejurărilor faptei.

Isteria creată şi întreţinută de presă a fost amplificată de diferite personaje anonime, feluriţi preoţi ori teologi care, prin ziare şi pe la posturile de televiziune, s-au grăbit să înfiereze „cu mânie proletară" pe cei de la Tanacu, substituindu-se astfel nu doar Justiţiei pământeşti, ci mai ales – foarte grav – Justiţiei divine. Au existat şi „voci" interesate care, subtil, au promovat interese străine creştinismului ortodox, vorbind despre „reţeaua mânăstirilor fundamentaliste care refuză autoritatea ierarhiei bisericeşti", încercându-se astfel să se găsească un nou pretext pentru înfrângerea curentului monahal tradiţionalist şi anti-ecumenist din Biserică.

La ora când scriu acest articol, cei implicaţi în moartea femeii de la Tanacu sunt judecaţi în stare de libertate şi multe din faptele colaterale evenimentelor încep să iasă la lumină, fiind posibilă, după părerea juriştilor, o eventuală încadrare la omor prin imprudenţă.

Părerea mea despre cazul „Tanacu" am exprimat-o în paginile unui ziar regional şi este destul de critică la adresa faptelor petrecute în această mânăstire unde creştini insuficient pregătiţi duhovniceşte s-au aruncat într-o luptă cu temutul înger al întunericului, Diavolul şi au fost învinşi de acesta cu preţul distrugerii unei vieţi omeneşti. Totuşi, nu doresc să-mi prezint aici opiniile legate de această dimensiune a cazului „Tanacu", pentru că oricum ele nu au o valoare prea mare în faţa celor afirmate de mari duhovnici ai Bisericii care au analizat corect duhovniceşte această dramă. Intenţia analizei mele rămâne ca, în limitele informaţiilor de care dispun, pregătirii profesionale şi credinţei mele în Hristos şi în Biserică, să evidenţiez capacităţile reduse ale politicii noastre de PR, care exprimă într-o anumită măsură şi fragilitatea mijloacelor de comunicare cu mediul social de care dispunem în acest moment; şi să căutăm împreună soluţii.

Poate că discursul critic şi auto-critic nu este încă acceptat de mentalitatea multora dintre teologii noştri, care preferă mai degrabă jumătăţile de adevăr care să nu le pună în pericol cariera profesională ori stabilitatea financiară. Totuşi, exigenţele societăţii actuale, care de multe ori ne fac să ne gândim la vremurile Apocalipsei, ne cer un astfel de demers. Nu pentru a condamna, ci pentru a îndrepta cele încă întunecate suntem chemaţi să analizăm cu sinceritate şi activitatea de presă şi de relaţii publice a Bisericii, activitate ce va dobândi o importanţă sporită în următorii ani. Neamul nostru este în schimbare, noile condiţii sociale, politice, economice, culturale şi religioase pe care ni le oferă şi oarecum ni le impune Noua Europă sunt radical diferite faţă de cele pe care românii le-au cunoscut şi înfruntat în trecut. Graniţa între naţional şi universal va fi foarte subţire şi unii se vor grăbi să o şteargă, însă fără a înlocui caracterul românesc al Bisericii noastre cu caracterul universal al creştinismului ortodox. Dimpotrivă, sunt suficiente semne care ne fac să ne temem că vom deveni tributari unei false solidarităţi creştine care, sub masca unui ecumenism greşit abordat, ne va picura în suflete valori străine creştinismului ortodox.

Biserica noastră are Cuvântul „prin care toate s-au făcut", Cuvântul care este începutul şi finalitatea zidirii de suflete pe care preoţii, monahii şi credincioşii o lucrează în lume. Acest Cuvânt este persoană şi încă Persoană a Sfintei Treimi, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Tehnicile mass-media şi de PR ne ajută în mod necesar să înţelegem şi să utilizăm mecanismele de comunicare ale societăţii moderne contemporane, dar nu vor avea nici o valoare pentru noi dacă nu le vom insufla viaţă din Izvorul Sfânt care este Cuvântul.

Închei reamintind deopotrivă sufletului meu şi sufletului vostru că suntem chemaţi de Dumnezeu să trăim veşnic într-o lume îndumnezeită ale cărei repere există deja din veşnicie şi sunt exprimate în cuvintele pline de lumină ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa".

Cazul Tanacu: despărțirea pământului de ape

Am asistat cu toții, în urmă cu cîteva săptămâni, la una dintre cele mai proaste și revoltătoare piese de teatru social. Nu este un fapt izolat, ci face parte dintr-o campanie concertată, începută demult și stimulată total – campanie îndreptată împotriva Bisericii Ortodoxe Române.

Prof. Dr. Adrian Botez

Deținem informații din „surse" (cum e la modă a se zice acum ...) despre o întrevedere între oficialii români și un comisar al Uniunii Europene – cu care ocazie comisarul (ce denumire! – parcă am schimbat comisarii sovietici-cekisto-enkavediști, pe comisari vestici!) ar fi declarat tranșant: „Până nu veți termina cu ciorile de prin pădurile voastre, nu veți intra în Uniunea Europeană!" „Ciorile", evident, simbolizează, în viziunea unei Uniuni care a refuzat să stipuleze, în Constituția ei, realitatea spirituală a bazelor creștine ale civilizației europene, *monahismul românesc*. Sperietoare pentru toți cei atei și mamonici, din Vest ca și din Est.

Ce s-a regizat, drept consecință a întrevederii cu pricina? Comandourile de ziariști (cei mai bine instruiți informatori, formatori, dar și manipulatori de opinie, prin însăși natura profesiei lor) au căutat, febril, „unde e ața mai subțire" și au descoperit în România o episcopie unde monahismul era urgisit: Episcopia Hușilor – unde PS Episcop Ioachim și vicarul său, PS Corneliu Bârlădeanu, nu suferă prin preajma lor „pletoși, bărboși și jegoși" (declarația la OTV a studentului teolog Cătălin Corogeanu, fratele părintelui Daniel Petru Corogeanu – dar în emisiune au intervenit, confirmând, zeci de localnici ai acelor binecuvântate meleaguri...). Și unde (spun aceiași) preoții sunt plătiți nu cu bani, ci „cu țuică, vin, lumânări și cărți la suprapreț", sugerându-li-se, astfel, să deschidă buticuri, pentru a valorifica „plata Episcopiei"! Bineînțeles, toți preoții s-au lăsat păgubași, se pare, de „remunerație" – dar preotul-călugăr Daniel Corogeanu, de la mânăstirea (cu rânduială atonită) Tanacu-Vaslui, a îndrăznit să și condamne, *public și pe față*, procedurile de plată episcopale. Gravă decizie!

Foto: Bogdan Onofrei

Buuun... Sarsailă, deci, lucra pentru ziariști și Europeana Uniune... Episcopie dezbinată de monahism s-a aflat, deci să purcedem: „Întărâtă-i, drace, că și mie îmi place!" toți gazetarii au căscat obiectivele cât cepele, că ceva tot trebuia să iasă și să se întâmple, din așa de frumoasă lucrare episcopală, nu?" Și-au avut perfectă dreptate.

La o slujire, obișnuită în toată Biserica, de „scoatere de demoni", prin citirea molitfelor Sfântului Vasile cel Mare – lucrare făcută de mult-pânditul preot-călugăr Daniel Corogeanu, de la mânăstirea de maici Tanacu, de lângă Vaslui – o soră, de 23 de ani, cumplit bântuită de cel spurcat (abia venită, de câteva săptămâni, Irina Cornici – aflată la Mânăstirea Tanacu, cu tot cu fratele ei mai mare, Vasile, cel care a asistat la exorcizare, s-a sfătuit cu și a confirmat toate cele făcute de preotul Daniel) a murit. Senină, împăcată cu lumea și cu Dumnezeu. Ne doare sufletul pentru orice tânăr și pentru orice ființă care, supusă legii divine, părăsește această lume, dar poate că,

într-adevăr, prin lucrările sfinte ale rugăciunilor, ea s-a mântuit. „Răstignită şi torturată medieval" – ţipă, ca din gură de şarpe, presa, română şi (aţi ghicit!) străin-vestică: de fapt, legată de-o targă, pentru a putea asculta moliftele, şi să nu se zbată, ca să-i vatăme pe cei din jur, în timpul slujbei (fratele ei, Vasile, confirmă că sora sa fusese karatistă!). Toţi ştiţi acuzaţiile de „crimă", la adresa nu doar a preotului, ci şi a maicilor. Nu ştim nici azi pe ce criterii au selectat jurnaliştii şi episcopia *doar patru maici, pentru cătuşe!* Trebuiau arse pe rug toate cele 24 de maici, să se înveţe minte monahii să se mai roage pentru păcatele oamenilor!!! De fapt, Prea-Sfinţitul vicar episcopal a şi declarat apocaliptic, pe toate posturile tv şi radio, la oră de maximă audienţă, că „nu va mai lăsa piatră pe piatră din mânăstirea asta blestemată" (???), afirmând, cu tărie, că mânăstirea n-a fost sfinţită şi recunoscută de nimeni, nici preotul Daniel nu-i preot – sugerând că s-au strâns acolo nişte nenorociţi de sectanţi... „Nu va mai lăsa piatră pe piatră"... asta aduce grozav de un alt „sfânt" episcop, seniorul Simon de Montfort, care, în veacul 13, „n-a lăsat piatră pe piatră" din locaşurile albigenzilor-catari, masacrându-i şi arzându-i pe rug, la hurtă, cu miile...

Şi, nici una, nici două, *părintele-episcop s-a transformat din ce era el acolo – în ditamai sinod al Preasfintei Biserici Ortodoxe!!!* – şi i-a caterisit, pe rudă-pe sămânţă, în doi timpi şi trei mişcări, pe „criminali"! Acuma, şi alta-i: cum să despopeşti ceea ce nu-i popit?! Unde-i logica? Sau: mai e nevoie, oare, de logică, atunci când năvăleşte politica Uniunii?

Numai că Adevărul iese, totdeauna, ca uleiul, deasupra apei: în „Candela Moldovei", revista Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei, în nr. 9, din 2000 – scrie, negru pe alb, că *mânăstirea a fost sfinţită, chiar de episcopul Ioachim, iar părintele Daniel chiar a fost miruit ca ieromonah, printr-o frumoasă slujbă episcopală...* Şi chiar de mâna episcopului Huşilor, în prezenţa Vicarului şi a protopopului Vasile Pârcălab... Dar, de parcă n-ar fi auzit glasul Adevărului, presa şi Prea-Sfinţitul, cel care s-a lepădat de un *frate*, continuă să susţină „nesfinţirile" (care, cele de-atunci ori cele de-acum?). Să conteste, adică, sacramentele slujite cu propriile binecuvântate mână şi glas ale celui care se leapădă, azi, de fratele Daniel – în loc să se lepede de demonii minciunii, laşităţii, asupririi celui drept... Curios, dar nici Prea-Fericitul nu se prea grăbeşte să reamintească faptul, bine ştiut, că un slujitor al BOR este judecat, întâi, de Biserică şi abia apoi este predat braţului secular al legii oamenilor (destul de stângace, versatilă şi relativă, complet insensibilă la cele ale Nevăzutului Sfânt Duh!). Şi, în toată această vreme, toate frontispiciile de ziare zbiară: „Criminalii" şi iar „Criminalii!", cu mult înainte ca orice anchetă a Procuraturii să se pronunţe (da, ori ba – vinovat sau nevinovat) – ceea ce, după umila noastră opinie, *aminteşte de instigarea la linşaj* din statele confederat-sudiste ale Americii, ale jumătăţii de secol al XIX-lea... Iar orbii şi sangvinalii patibulari din societatea românească – şi mulţi mai sunt, Doamne! – despre care tot jurnalele, cu senzaţionalele lor statistici spectaculoase, afirmă, an de an, că sunt creştini ortodocşi 87%, ba chiar 93% (dacă n-ar fi fost cazul Tanacu, săreau peste 100%...) – urlă, şi ei, asmuţiţi, în cor, ca la Gavafta Ierusalimului, din timpii lui Pilat şi ai fariseilor: „Ucideţi-i! Ucideţi-i!" *şi ce dacă în România s-a desfiinţat pedeapsa cu moartea? Biserica Ortodoxă şi „ciorile" ei – zău că merită o excepţie!...*

Noi ce putem zice? Noi nu contestăm, Doamne păzeşte!, şi nici nu comentăm Justiţia lumească. Nu întotdeauna putem recunoaşte dreptatea, dar suferinţa, credinţa şi crâncen-prigoniţii au întotdeauna dreptate. Sub aparenţele tragicei dezbinări a societăţii româneşti, în raport cu cele descrise mai sus – s-ar putea să stea voinţa lui Hristos, cel care, prin *Sfânta Evanghelie*, ne-a anunţat Mistica Sabie a Discernerii Credinţei. Poate aşa a orânduit Dumnezeu şi păcatele (ori meritele duhovniceşti) părintelui Daniel ca, prin această aparent revoltătoare – în realitate, probabil tainică lucrare, care este, de-acum, „cazul Tanacu" – să se despartă pământul de ape, şi să se lămurească, o dată, cine este dreptcredincios, statornic şi nebătut în credinţă faţă de Unul Dumnezeu – şi cine numai hămăie aiurea din gură; şi încă, ce-nseamnă lucrarea de duh, acţionând în *nevăzutul spiritual* a lui Dumnezeu, şi cum trebuie ea privită, spre a nu o tot confunda cu lucrările microscopice ale muşuroiului nostru de furnici umane (câtă umanitate va mai fi rămas şi în noi...). Şi că, spre deosebire de greşitorii prin râvna lucrării, de felul incriminatului preot Daniel (care n-a beneficiat, prin „lucratea" presei, de nici o urmă de prezumţie de nevinovăţie!) – greşitorii prin comoditatea spirituală a laşităţii, minciunii şi a hulei neghioabe şi oarbe sunt cu totul altceva decât creştini. Astfel că, în Împărăţia Cerurilor, nu-i nici o nădejde ori primejdie să se ciocnească nas în nas, pe aceeaşi cărare paradisiacă, părintele Daniel cu lucrătorii de felul Prea-Sfinţiţilor Ioachim şi Bârlădeanu şi Pârcălab... ori cu acea presă română nestăpânită şi suspect gudurată, pe lângă cenuşii eminenţe... ori cu cei care urlă în delir colectiv, cu spume la gură...

Învățămintele după „cazul Tanacu“

Începînd de pe la jumătatea lui iunie a.c. toate mijloacele mass-media au avut ca temă de senzație, o bună bucată de vreme, „cazul Tanacu“. Suntem deja la începutul lui septembrie, la mai bine de două luni şi jumătate de la declanşarea evenimentului respectiv, şi iată „cazul Tanacu“ continuă să ocupe pagina întâi a multor publicații locale şi centrale. Mă simt dator cu o luare de poziție.

Arhim. Dr. Ștefan Gușă

Faptul că părintele Daniel Corogeanu a stat câteva luni la mănăstirea de pe Movila lui Burcel şi, mai ales, pentru că protopopul de Vaslui, într-un număr al ziarului „Adevărul“, m-a scos drept cel mai vinovat în tot acest circ, ca acela care l-aş fi călugărit şi recomandat pentru hirotonie pe numitul Corogeanu, m-am văzut obligat să intervin public.

Ce-aş putea spune, după atâtea afirmații nefondate şi incitante, care nu pot să nu supere pe cei de bună credință? Întîi fac o constatare dureroasă: „Cazul Tanacu“ a fost prost şi tendențios „gestionat“ atât de Biserică, care în şedința Sfântului Sinod s-a spălat pe mâini, precum Pilat în fața mulțimii, cât şi de presă, care şi-au jucat rolul de dezinformare cu multă stângăcie. Am spus stângăcie, datorită neştiinței şi a relei voințe a celor mai mulți dintre ziarişti, care nu cred în existența diavolului şi cu atât mai puțin a mijloacelor prin care se încearcă izgonirea acestui din viața semenilor noştri. Şi faptul respectiv nu este de mirare, din moment ce la Vaslui, chiar unul dintre purtătorii de sutană, care, drăgăliță Doamne, se zice că ar fi demisionat din preoție în favoarea învățământului, a ieşit pe un post de televiziune şi a afirmat că nu există nici un drac pe care el să-l fi văzut vreo dată. Dați-mi voie să-l întreb pe răspopitul de bună voie: dacă nu există diavoli, Dumnezeu există? Ce ne facem, cucernice părinte, cu scenele din Vechiul şi din Noul Testament în care ni se vorbeşte despre existența acestor duhuri necurate şi în care se spune că „acest soi de draci nu iese decât cu post şi rugăciune“ sau, altădată, când au intrat în turma de porci şi turma s-a aruncat în mare şi s-a înecat? Socot că n-ar fi lipsit de importanță ca cei în drept, care i-au dat harul, să-l cheme la catehizare şi să-i amintească că, din moment ce a demisionat din preoție, ar fi mai bine să stea în banca lui şi să lase Biserica să-şi facă misiunea cu cei care se mulțumesc cu obolul văduvelor şi cu puținul pe care Biserica îl oferă slujitorilor săi. Şi dacă cei necredincioşi şi fără respect față de Biserică au încercat să „ghicească“ cum stau lucrurile cu cel necurat, ceilalți, voind să creeze senzații tari, au în-

Foto: Bogdan Onofrei

florit cu bună ştiinţă, în fel şi chip, făcând din ţânţar armăsar, denaturând adevărul şi lovind cu barda în Biserică, Biserică în care ei, părinţii şi bunicii lor s-au botezat, s-au cununat şi-au înmormântat morţii şi vin aici, în duminici şi sărbători, aducându-şi aminte cu drag de cei plecaţi dintre ei. Oare nu s-or fi întors cu faţa-n jos, în morminte, când nepoţii şi copiii lor, oameni azi cu multă carte, au aruncat cu tot felul de insulte în sfânta Biserică Ortodoxă? Am citit undeva, tot referitor la cazul Tanacu, că „am rămas ca o oglindă al cărei argint de pe spate e tot mai şters", că „suntem prigoniţi, hărţuiţi, desconsideraţi", că „a fost suficient acest caz izolat în monahismul românesc, pentru întreaga societate civilă, de la omul simplu până la ziarişti să se arunce asupra Bisericii Ortodoxe" şi că „Monahismul, ultima redută de renunţare, simplitate, curăţie, asceză... a fost compromis" (revista „Permanenţe", an. VIII, nr. 5, pag. 20). Oare să fie chiar aşa? Se poate vorbi de un compromis? Nicidecum.

Unde a greşit Pr. Daniel Corogeanu

S-au grăbit mult cei care au calificat întâmplarea de la Tanacu drept „crimă premeditată" şi „omor deosebit de grav". Hai să stăm strâmb, dar să judecăm drept. Nimeni n-a vrut moartea, ci însănătoşirea Irinei. Şi-apoi, să nu ne fie nici teamă şi nici ruşine să spunem lucrurilor pe nume. Şi în spitale, în secţiile de psihiatrie astfel de bolnavi sunt ţinuţi legaţi. Şi în biserici, când altfel nu pot fi liniştiţi, procedeul nu este de fel nou. Personal, n-am legat, dar am văzut legaţi, şi nu unul singur. Unde a greşit părintele Daniel? A greşit că a legat-o cu lanţuri (dacă într-adevăr au fost lanţuri) şi nu cu un prosop, o aţă, o cârpă, un şnur, ceva moale. A greşit că a ţinut-o legată trei zile încontinuu. A greşit că nu i-a dat să mănânce trei zile, deşi după trei zile de post nu se moare. Asta o spun din propria-mi experienţă, şi nu numai. Se ştie însă că nu toate organismele reacţionează la fel. Şi unde a mai greşit părintele de la Tanacu? A greşit cel mai mult atunci când, venind episcopul la faţa locului, în loc să-i fi căzut în genunchi şi să-l roage pentru iertare, cum s-ar fi cuvenit unui monah smerit, în loc să tempereze spiritele şi să le poruncească oamenilor să nu se amestece în treburile mănăstirii, în loc să predea antimisul şi să nu mai slujească, urmând ca timpul să rezolve totul, a asmuţit nişte răzvrătiţi asupra episcopului precum câinii asupra lupului, a rupt ordinul adus de Prea Sfinţitul ostentativ în faţa acestuia, l-a îmbrâncit şi l-a jignit şi, arătând cu mâinele ri-dicate în sus, precum se vede în imaginile televizate, a strigat cu voce tare că el ascultă doar de Dumnezeu. A minţit aşadar atunci când în scrisoarea de iertare către Părintele Patriarh spunea că n-a ieşit niciodată de sub ascultarea PS Episcop Ioachim. Oare nu ştia că PS Arhiereu venise la Tanacu din dispoziţia şi cu ordinul PS Ioachim? A greşit şi ctitorul mănăstirii, care n-a înţeles că pentru o asemenea misiune trebuie parcurse nişte trepte anume, prevăzute în scriptele şi practica Bisericii noastre, şi a insistat la PS Episcop să-l călugărească şi să-l hirotonească înainte de vreme pe Daniel. Şi a mai greşit şi Sf. Episcopie care, hirotonindu-l înainte de vreme, datorită lipsei de personal, nu l-a supravegheat îndeaproape, nu l-a îndrumat şi ajutat să nu greşească. Trebuia ca Sf. Episcopie să-l povăţuiască, să-l cerceteze mai des, să-l dea eventual în grija unuia mai bătrân şi mai cu experienţă în mănăstire. Mai ales că în mediul nostru mănăstiresc se ştia că susnumitul este plin de zel, până la fanatism, că se teme de „666", că acuză pe toată lumea de „masonerie", că face slujbe lungi şi în afara tipicului mănăstiresc, cu de la sine putere, că a refuzat salariile de la stat, că, deşi Tanacu figura în scriptele Episcopei ca mănăstire de călugări, în realitate erau maici şi câtiva călugări pe care, după ce îi ţinuse o vreme într-un bordei de la marginea pădurii de lângă mănăstire, acum îi dusese într-o casă dintr-un sat vecin, formându-şi acolo un fel de „schit" de călugări, la o mănăstire de maici. Ciudăţenii despre care se ştia în sfera noastră de activitate. Şi a mai greşit Sf. Episcopie şi atunci când pripit i-au anunţat „caterisirea", bine-ştiind că legislaţia bisericească este foarte clară în această privinţă şi nu dă nici unui eparhiot drepturi mai mari decât aceştia şi le asumă, fie ei episcopi, mitropoliţi sau chiar patriarh. Deci nu i s-a dat minimul drept de apărare. Aceasta numai în cazul în care Statutul BOR este valabil pentru toată lumea, clerici şi mireni, indiferent de poziţie şi treapta pe care o ocupăm fiecare dintre noi. Aşadar, caterisirea nu vine din biroul mitropolitului sau al episcopului, ci este un organism, bine structurat, numit Consistoriu Bisericesc, care, întocmai instanţelor civile, are judecători, acuzatori, apărători etc. şi numai aceştia se pronunţă asupra vinovăţiei unui cleric. Ei dau sentinţa, care poate fi aprobată sau refuzată de către chiriarh, nicidecum modificată de acesta. Deşi cele amintite mai sus ar părea ieşite de pe făgaşul normal, dacă stai şi judeci drept, înclini să-i dai dreptate părintelui Daniel. M-aş referi aici la salarii, pentru că şi eu am fost şi sunt încă tentat să renunţ la salarizarea de la stat, nu pentru că nu mi-ar ajuta banii respectivi, ci pentru „teatrul" pe care trebuie să-l jucăm atunci

când vine ziua să ridicăm aceste lefuri şi aşa corespunzătoare salariului minim pe economie. De ce? Pentru că nu există respect faţă de om. Mergi la sediul Protopopiatului zile în şir să vezi dacă au venit banii; deci nu există o zi fixă de salariu. Şi atunci când vin aşa-zis salariile, în loc de bani ţi se înmânează tot felul de chitanţe pentru: lumânări, tămâie, tablouri, cărţi, vin, ţuică etc., etc. Pentru ca să ştiţi ce salarii grozave avem, iată exemplul meu: am avut de la stat până mai lunile trecute 3.600.000 lei, iar impozitele pe încadrarea globală (deci şi pentru ceea ce ar trebui să iau din fonduri proprii, fonduri care în realitate nu există) erau de 4.200.000 lei, încât lunar am dus de acasă până la 600.000 lei, ca să-mi pot menţine vechimea în muncă. Noroc că în ultima vreme s-au mărit salariile şi după ce mi se opreşte plata impozitelor, mai primesc şi eu în mână câte 50.000. Şi asta după 30 de ani de muncă şi în pofida studiilor. Aşa că pe bună dreptate renunţase părintele de la Tanacu la salarii de genul celor amintite mai sus.

Cauzele unui accident

Toate astea se întâmplă acolo unde centrele eparhiale nu pun accentul pe „latura liturgică şi misionară“, ci pe cea „birocratică“, pe rapoarte, referate şi tot felul de scripte, care rămân hrană pentru şoarecii din arhive. O altă vină a Sf. Episcopii a Huşilor este faptul că în cei zece ani de funcţionare, la aproape 20 de mănăstiri nu şi-a găsit un monah capabil căruia să-i încredinţeze funcţia de exarh. Sînt cel puţin 35-40 de slujitori cu tot cu cei de la Episcopie, dintre care este imposibil să nu găseşti nici unul căruia să-i încredinţezi această ascultare. Dar hai să admitem că n-ar fi nici unul; putea fi adus unul din eparhiile vecine, care au mai mulţi şi mai buni: Iaşiul, Suceava, poate şi Romanul. Am convingerea că, dacă Huşiul ar fiu avut un exarh vigilent şi căruia să-i fi plăcut să facă teren, teatrul de la Tanacu putea fi evitat.

Ceea ce pare însă de neînţeles e faptul că se fac în continuare tot felul de interpretări de către oameni care n-au de-a face cu Biserica, pe care, drăgăliţă Doamne, s-ar crede că o respectă şi o apără. Spun şi eu ca părintele Corogeanu: fals. La mănăstire a fost detaşat un părinte Silvan de la Episcopie, om „cu picioarele pe pământ şi cu capul pe umeri“, care a reluat slujba încă din 29 iulie. Maicile, deşi fuseseră transferate la Mănăstirea Floreşti, au revenit. Va trebui ca Sf. Episcopie să se pronunţe, într-un viitor apropiat, ce fel de mănăstire este la Tanacu: de maici sau de călugări.

Părintele Corogeanu, a fost pus în libertate şi dacă nu i se va permite întoarcerea la aceeaşi mănăstire (la care a muncit), va fi transferat probabil, cel puţin pentru o bucată de vreme, la altă mănăstire, va fi probabil oprit de la sfintele slujbe o bucată de timp, după care, tot probabil, se va întoarce acasă, după o vacanţă prelungită, din care sper să fi învăţat ceva. Ce anume: că în ţara aceasta, numită şi pe bună dreptate „grădină a Maicii Domnului“, pe lângă lalele, crini şi trandafiri, cresc şi spini, pălămidă, neghină şi alte buruieni, unele mai mici, altele mai mari, care, dacă nu sunt smulse la timp şi aruncate în foc, înăbuşă florile şi, după o vreme, acestea se ofilesc şi mor.

Sunt atâţia criminali financiari, care au delapidat mii de miliarde, au jefuit bănci etc. Câte crime oribile n-au săvârşit aceştia nu asupra unei singure persoane, ci a mii, sute de mii de persoane, dintre care multe şi-au ieşit din minţi, au paralizat. Iar făptaşii se plimbă în limuzine de lux, sunt eliberaţi pe cauţiune sau chiar prin decrete prezidenţiale, iar noi ne facem că nu ştim şi nu vedem. Oare „mineriadele“ n-au făcut crime? Crime morale şi psihice, iar „vampirii“ ortacilor ne râd în nas? Este arhicunoscut faptul că la noi, pentru o găină furată noaptea din coteţul vecinului, faci ani de puşcărie, iar pentru cazuri ca cele amintite mai sus sfidezi poporul şi justiţia care, nu mi-e teamă să subliniez, nu-şi face datoria. Ar trebui să le fie ruşine celor care au încătuşat pe preotul şi pe cele patru maici de la Mănăstirea Tanacu, ducându-i sub escortă la procuratura din Vaslui, unde au plătiţi ţigani să strige şi să huiduiască, ca acum 2000 de ani, când iudeii strigau: „Răstigneşte-l, Răstigneşte-l!“. Câte accidente de muncă nu ne prezintă zilnic massmedia, câte zeci şi sute de accidente de circulaţie cu morţi şi făptaşii lor se plimbă în libertate, fără ca să fie duşi la rechizitoriu cu cătuşe pe mâini? Există cazul soţiei lui Adrian Păunescu, care, desigur fără voia ei, a ucis trei persoane şi iată că se poate judeca în stare de libertate. Oare întâmplarea de la Tanacu nu poate fi considerată un „accident de muncă“ al unui profesionist tânăr, neinstruit suficient în cele ale preoţiei, fără experienţă? Toate acestea sunt fapte atenuante şi de care instanţele de judecată, civile şi bisericeşti, ar trebui să ţină seamă. Biserica ar fi trebuit să le ia apărarea, că doar sunt oamenii Bisericii. Dacă au fost hirotoniţi prea de tineri şi dacă mănăstirea în scripte era de călugări, iar în realitate de maici, dacă erau acolo vieţuitoare despre care Episcopia nu avea cunoştinţă, vina nu aparţine nu-mai părintelui Corogeanu, ci ar trebui înjumătăţită cu centrul eparhial, care dispune de inspectori, con-

silieri, vicar, oameni de teren şi care ar fi trebuit să remedieze aceste carențe din vreme, nu după ce s-a spart buboiul, şi totul să arunce pe capul bietului duhovnic. Ar fi fost de dorit să ne întindem rufele la noi în curte, nu pe gardul vecinului, să le vadă toată lumea. Mi s-au adus personal multe reproşuri din partea unor persoane, care, citind presa, îmi reproşau: „Ce-ați făcut, măi, ați omorât un om? Ce face Biserica, ce face Ortodoxia, ce face monahismul românesc?“ Da, ce face Ortodoxia? S-a lovit cu barda şi fără milă, căutând şi urmărind discreditarea Bisericii Ortodoxe, deşi, dacă ar fi să răspundem cu o vorbă înțeleaptă din bătrâni, le-aş spune că „pentru un păduche, nimeni nu dă cojocul pe foc“. Şi pentru asta să mă ierte părintele de la Tanacu, nu-l consider nicidecum în cazul de față păduchele eparhiei. A avut parte de o întâmplare nefericită, care se putea întâmpla şi altora.

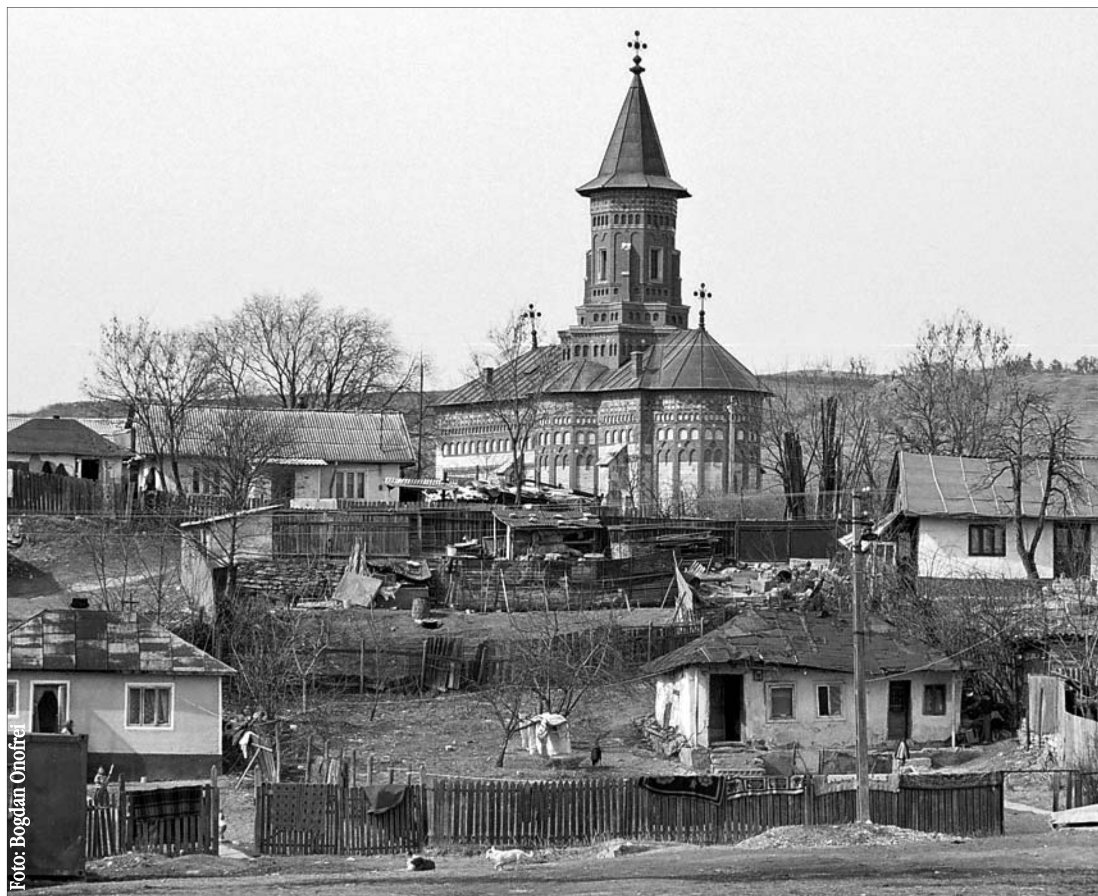
Dacă nici Biserica nu înțelege astfel de cazuri, atunci la cine să mai alerge, cui să se plângă bieții oameni?

S-au adus Bisericii tot felul de insulte, afirmații gratuite şi nefondate; s-a vorbit despre obiceiuri învechite şi perimate, de inchiziție (care nu ne aparține), de întoarcere la Evul Mediu. Să fie oare aceasta singura faptă abominabilă pentru care întreaga Ortodoxie ar trebui să-şi pună cenusă pe cap, ca în Vechiul Testament? Nicidecum. Au fost multe crime premedidate şi care au trecut mult mai neobservaste de către presă.

Aş înclina să cred că furia jurnaliştilor vine şi din faptul că Biserica Ortodoxă refuză să devină o instituție pe gustul omului modern, cu liturghii de o jumătate de oră, fără posturi şi spovedanii, în care să nu se mai vorbească de iad şi de... păcat.

În societatea noastră, lipsa de credință şi superstițiile sunt la ele acasă. În emisiunile despre cazul Tanacu, am văzut cum o mamă avea de gând să-şi retragă odrasla de la mănăstire, pentru că acolo se omoară oameni; un bărbat se întreba dacă să mai meargă ori ba la spovedit la mănăstire, ca nu cumva să fie crucificat; un alt individ era supărat că de 2000 de ani Biserica nu se modernizează. Şi aberațiile nu se opresc aici.

Să ne mai întrebăm de ce se dezlănțuie stihiile naturii asupra noastră? Răspunsul vine de la sine. Dați-mi însă voie, oameni buni, să vă întreb de ce

Foto: Bogdan Onofrei

generalizați? Pentru un caz izolat și care n-a fost premeditat e nevoie să vorbiți oare cu atâta ușurință? Mă îndoiesc. Nu uitați că Biserica, deși instituție pământeană, alcătuită din credincioși, este de origine divină, stâlp și temelie adevărului și nici porțile iadului nu o vor birui. Slujitorii acesteia sunt și ei oameni pământeni, luați dintre oameni și puși pentru oameni, supuși păcatelor și slăbiciunilor omenești.

Nimeni nu este infailibil

La noi, ortodocșii, doar arhiereii au girul sfințeniei și nu greșesc doar atunci când se adună în sobor și lucrează sub oblăduirea Sfântului Duh. În rest și ei, și noi, preoții, și frățiile voastre în calitate de membri ai Bisericii, greșim mai mult sau mai puțin. Numai la frații romano-catolici sfântul părinte de la Roma, când vorbește *„ex catedra"*, adică de la anvonul Bisericii, este infailibil. Ai noștri "papi" nu-și arogă astfel de epitete.

Referitor la vinovăția sau nevinovăția fostului duhovnic de la Tanacu, vor hotărî cei în drept. Și noi știm doar că tot ce se întâmplă sub soare e cu voia și știrea Celui de Sus, care, probabil, pentru păcatele noastre îngăduie astfel de încercări. Uneori și pentru a ne smeri, când noi singuri n-o putem face cu de la sine putere.

În Vechiul Testament avem o scenă când cineva, crezându-se mai mult decât era în realitate, a căzut din cer, iar Sf. Arhanghel Mihail a strigat: „Să stăm bine, să luăm aminte". Și dacă chiar n-are nici-o vină, atunci Pr. Daniel să primească aceasta ca pe o încercare de la Dumnezeu pentru păcatele sale și ale celor pe care i-a spovedit și cărora le-a dat dezlegare. Numai așa suferința îi va fi ca o coroană pe frunte și ca o tămâie bineprimită întru Jertfelnicul cel mai presus de ceruri. Totuși, din ceea ce s-a spus și după cum s-a procedat, avem dreptul să facem câteva constatări:

1. Când au urcat-o pe Irina în salvare, șoferul de la ambulanță a fost solicitat de către asistenta medicală să o ajute să-i pună furtunul pentru aer. Ori, dacă într-adevăr asistenta a constatat moartea și că nu mai are puls (așa cum eronat a declarat pe post), atunci pentru ce i-au mai pus tubul pentru respirație? La ce-i ajuta?

2. Dacă într-adevăr au constatat moartea la fața locului, pentru ce au mai luat cadavrul de acolo? Ca să facă teatrul ce a urmat? De ce n-au dus cadavrul direct la morgă? Ce-au căutat cu mortul la spital?

Sunt întrebări la care rațiunea și cei care mai au ceva conștiință să caute un răspuns pertinent. Probabil cei în drept să răspundă, după ce au spus o minciună, s-au văzut obligați să o susțină până la capăt, cu încăpățânare. Mai trebuie știut faptul că, indiferent de verdictul Justiției, Biserica și monahismul românesc merg mai departe. Cu timpul, cei aproape 10.000 de călugări și călugărițe din cele 500 de mănăstiri și schituri vom dovedi că știm pentru ce-am plecat de-acasă, că știm pentru ce am renunțat la viața de familie cu toate avantajele ei și că monahismul românesc nu constă și nu trebuie judecat după o întâmplare oarecare. E bine să se mai știe că, deși abia am ieșit de sub comunism, când tineretul nu era primit la mănăstire, comparativ cu Bisericile surori vecine, avem personal monahal mult. Rușii, la 150 milioane de ortodocși – au 2000 de călugări, bulgarii – 100, grecii au mănăstiri închise, sau mănăstiri foarte mari cu câte unul, doi monahi, de multe ori și aceștia români sau ruși. Aceeași criză de monahi este în Cehia, în Serbia. Așadar, stăm cel mai bine, cel puțin numeric. Și sperăm că, în cel mai scurt timp posibil, să fie și „calitativ".

Greutățile călugăriei

Nu fugim de răspundere, dar trebuie avut în vedere că un monah, un duhovnic bun nu se „plămădește" peste noapte. Și dacă în toată lumea se pregătesc în școli anume tot felul de specialiști: profesori, medici, ingineri, pădurari, ziariști, economiști, preoți (de mir – căsătoriți) etc. călugări nu pregătește nimeni! Iar călugării nu se nasc călugări, ci se formează la „locul de muncă", prin ceea ce noi în alte meserii numim „ucenicie". Ucenicie – ascultare și renunțare. Renunțare la foarte multe lucruri, ceea ce nu-i deloc ușor; ba, chiar e foarte greu. Și de ce? Pentru că Dumnezeu a făcut dintru început bărbat și femeie. Și I-a binecuvântat Dumnezeu și Le-a zis: „Creșteți și vă înmulțiți!". Așadar, viața normală este viața în doi, viața de familie. Călugării sunt excepția. De aceea, pentru călugărire trebuie oameni de excepție. Și ca să faci oameni de excepție trebuie timp, răbdare, tact, pricepere, calm și, iarăși subliniez, timp. Cea mai grea luptă e lupta cu tine însuți. Uneori reușim să dresăm animale sălbatice, dar nu reușim să ne stăpânim, să ne biruim pe noi înșine. Trebuie să lupți împotriva firii, împotriva naturii. Trebuie să renunți la o serie întreagă de lucruri îngăduite de Dumnezeu, dar nefolositoare, după zisa Sf. Ap. Pavel, care scria: „că toate sunt slobode, dar nu toate de folos". Nu trebuie să mai ai simțul proprietății, nu mai ai nimic al tău, ci totul aparține colectivității; nu mai ai voință, ci tre-

buie să te laşi pe mâna şi în voia superiorului tău, nu mai poţi dispune de tine însuţi. Uneori trebuie să calci şi pe conştiinţă. De ce? Pentru că eşti monah şi ai jurat tăierea voii. Superiorii mei mi-au reproşat că nu înţeleg asta, când încercam să le spun că trec ascultarea prin filtrul raţiunii. E greu, dar asta e. Chiar şi atunci când vrei să faci carte, dacă superiorul tău nu vrea, trebuie să pleci fruntea.

Îmi amintesc cum, prin '77, când eram tânăr, abia ieşit de pe băncile şcolii, şi m-am prezentat la Iaşi să iau binecuvântare pentru înscriere la doctorat, mi s-a spus: „Doctoratul călugărului este sfânta ascultare". Şi nu mi s-a dat voie. Pentru aceasta avem lipsă de duhovnici, de duhovnici buni. Este arhicunoscut că în 1959 comuniştii au dat un decret prin care se stabilea majorat monastic: 55 de ani pentru femei, 60 de ani pentru bărbaţi; fac excepţie doar cei cu pregătire profesională, adică seminar sau facultate. Or, cei cu şcoală se căsătoreau în proporţie de 99,9%. Foarte rare cazuri, când un absolvent de Seminar sau de Teologie mergea la mănăstire. Poate la 3-4 promoţii se găsea câte unul sau chiar mai rar. Aşa se face că bătrânii care au scăpat Decretului 410 au plecat la Domnul şi câţi mai sunt în viaţă îi numeri pe degete, iar până se formează o altă generaţie trebuie timp. Avem deci dohovnici la peste 80 de ani şi pleiada cealaltă de tineri, printre care chiar dacă mai sunt şi câţiva între două vârste, n-au vechimea necesară formării caracterului, care se cere în astfel de situaţii.

Sfintele Canoane şi Regulile monahale de la Sf. Părinţi sunt foarte aspre, când e vorba de ascultare. Şi iarăsi e bine de reţinut şi faptul că pe la anii 300 – 400, când s-au zămislit „canoanele", nu erau în mănăstiri calculatoare cu internet, nu era telefonie mobilă, nu erau limuzine de lux, nu erau mănăstirile în centrul oraşelor sau la marginea satelor, cum se întâmplă azi. Aşa că e foarte uşor să stai pe margine, să judeci şi să arăţi cu degetul pe cei care ar trebui apreciaţi măcar pentru curajul pe care l-au avut, de a pleca pe acest drum al călugăriei, nelipsit de încercări şi necazuri. Există însă şi bucurii şi mulţumiri, dacă ştii ce vrei şi ce ai căutat la mănăstire.

Elita Bisericii

Spuneam mai la început că monahul nu este un om ca toţi oamenii, deoarece oamenii sunt creaţi de Dumnezeu să-şi chivernisească viaţa în familie. Sunt două jumătăţi şi formează un întreg numai împreună, în timp ce monahul rămâne doar jumătate, cealaltă jumătate trebuie să şi-o înlocuiască cu Dumnezeu, cu sfinţii şi cu îngerii, cu Maica Domnului şi Sf. Cruce, cu pravila şi ascultarea necondiţionată. Şi dacă monahul nu este ca toţi oamenii, înseamnă că este fie deasupra, fie dedesubtul celorlalţi. Ambele variante pot fi posibile. Omul obişnuit nu poate fi călugăr. Dacă este, este un ratat, un impostor, un improvizat, un nerealizat, un manechin, un cuier pentru haine călugăreşti, un prepeleac, spunea cineva, pe care în loc de fân arunci potcapul, dulama şi rasa călugărească. Călugăria este, aşa cum afirma duhovnicul de la Tanacu într-o emisiune de la OTV, „elita Bisericii", numai că e bine să laşi să te remarce alţii. Altfel, rişti să cazi în ceea ce Sf. Părinţi numesc „mândria smereniei" şi, pe lângă aceasta, dacă te apreciezi singur, îţi pierzi meritele. Nu trebuie să ne fie nici teamă şi nici ruşine să spunem lucrurilor pe nume, deoarece sunt realităţi, realităţi care dor, dar sunt ale noastre.

Şi acum spre finalul acestor rânduri, o ultimă atenţionare. Cuvântul „călugăr" derivă de la greceştele *kalos* = frumos şi *gheron* = bătrân; înseamnă deci *bătrân frumos*. Aşadar, termenul în sine presupune două calităţi majore: să fii bătrân şi să fii frumos. Noi, însă, avem o vorbă înţeleaptă care spune că babe frumoase şi copii cuminţi, nu prea există. Şi atunci ce facem cu bătrânii frumoşi? Le căutăm frumuseţea sufletească, duhovnicească, ceea ce putem întâlni şi la tineri. Şi ei pot fi frumoşi sufleteşte. Pentru a fi călugăr tânăr trebuie să ai calităţile unui bătrân, adică înţelepciunea, răbdarea, dragostea, pacea, iubirea, mila, nevinovăţia etc.

Sper şi am convingerea că Sf. Episcopie de la Huşi, de comun acord cu Sf. Mitropolie de la Iaşi, vor chibzui asupra cazului Tanacu şi, fără părtinire, vor găsi soluţia cea mai bună în a face pace şi linişte atât în inimile celor „interesaţi", cât şi ale bunilor noştri enoriaşi, care nu-şi pierd credinţa şi nu-şi vând sufletele pentru un blid de linte, chiar dacă „mass-media" a aruncat cu noroi în Biserică. Biserica în care bunicii şi părinţii noştri au îngenunchiat, s-au rugat şi au vărsat şiroaie şi poate pâraie de lacrimi, de sudoare şi de sânge nevinovat pentru ca noi astăzi să fim ceea ce suntem şi să avem ceea ce avem. Nu mult, ci puţin, dar puţin şi bun. Şi vom duce mai departe şi vom lăsa moştenire nepieritoare copiilor şi copiilor copiilor noştri, în veacul vecilor, indiferent de ce vor mai scoci şi vor denatura mijloacele mass-media, împlinind astfel testamentul transmis pe patul morţii de către marele voievod Ştefan al Moldovei fiului său Bogdan.

Concluzii la cazul Tanacu

Cele întâmplate în „cazul Tanacu“ au reprezentat, pentru mine cel puțin, un neașteptat prilej de lămurire. Aceasta se referă nu doar la dezlănțuirea de ură a unei societăți majoritar creștine – 87% susțin statisticile! – împotriva Bisericii Ortodoxe, cât mai ales la ce ne putem aștepta din partea unor ierarhi și a unor preoți atunci când demonii (iată, am îndrăznit să cred în existența unor „mituri“ – medievalul de mine!) „societății civile“ se năpustesc asupra turmei „răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită“.

Pr. Mihail

Nu doresc să comentez vinovăția sau nevinovăția Părintelui Daniel (personal sunt convins că este nevinovat, până la *proba* contrarie și așa trebuie să creadă orice om cu bun-simț), ci reacția ierarhiei, care a căutat să se spele pe mâini prin cele mai uluitoare minciuni (la început: era o mănăstire de eretici [?!], duhovnicul nu era hirotonit, mănăstirea nu era mănăstire etc.), iar apoi prin hotărâta condamnare a „necivilizatului“ și „nespălatului“ ieromonah. Slobod la gură, antiecumenist și antieuropean, acesta atrăsese anterior antipatia ierarhiei moldovene, care s-a pripit cu această ocazie în a-i arăta că ura poate face casă bună cu maimuțărirea virtuților creștine. Ierarhia moldoveană, având complexul rudei sărace din marea familie ecumenistă, cu iz de sinagogă, în care vrea să se integreze, a încercat și mai încearcă încă să ascundă „gunoiul“ sub preș. Care gunoi? Mănăstirile și marii duhovnici antiecumeniști, care în „înapoierea“ lor mai cred în buchea canoanelor și a sfinților părinți, în singura Biserică adevărată, cea Ortodoxă și nu vor să-L rușineze pe Hristos slujind împreună cu ereticii și bătându-se pe burtă la agape europene cu cei care l-au răstignit pe Hristos.

Foto: Bogdan Onofrei

Nu pot să nu mă gândesc la sinedriul fariseilor ce se gudurau pe lângă Irod, oripilați de necivilizatul și nespălatul (trăia în deșert, prin cine știe ce coclauri!) Sfânt Proroc Ioan Botezătorul, care îndrăznea să amenințe cu focul iadului, persecutându-l pe bietul rege care trăia „alternativ“ cu cumnata sa ,în dispreţul legii unui alt „învechit“, Moise. Ba, a mai și îndrăznit să nu aibă studii de specialitate în școlile rabinice și să atragă la râul Iordanului mult popor (din alte parohii, fără să respecte jurisdicția „oilor“, Părinte Profesor Alexandru Stan!), pretinzând că dă iertare de păcate și că-l va arăta pe Mesia (fără să aibă doctorat sau masterat, ba nici măcar opt clase, Părinte Profesor Alexandru Stan!) și vor vedea minuni – cerul deschizându-se și pogorârea Sf. Duh și vor auzi vocea Tatălui.

Iată, deci, că au crezut, cu un ceas mai devreme, că a venit timpul să fie puse cu botul pe labe aceste focare de nesupunere, ce-și imaginează, în idealismul lor romantic, că monahismul înseamnă și altceva decât pupatul mâinii și obediența lașă (deghizată în virtutea dumnezeiască a ascultării, pentru că orice duh necurat se arată ca înger de lumină) în fața prin-

ţilor Bisericii. Ce putea fi mai revelator pentru pericolul pe care îl reprezintă fundamentaliştii şi extremiştii ortodocşi, antiecumenişti şi antieuropeni, decât un caz de „omor“ („deosebit de grav“, cum spune cea mai mare plagă a societăţii româneşti contemporane, justiţia română). Aici le acord multora circumstanţe atenuante. Sunt sigur că o parte din ei chiar au crezut, în micimea lor, că un asemenea „specimen“ poate ucide intenţionat o tânără pentru a scoate pe dracu' din ea.

Unde este dragostea dintre fraţi şi unde este blândeţea şi bunătatea părintească a celor ajunşi la contemplarea nepătimaşă a adevăratei teologii, care au pătruns cu mintea dincolo de catapeteasmă, în Sfânta Sfintelor, privind cu ochiul minţii cel înţelegător la tainele negrăite ale Liturghiei cereşti?

În naivitatea noastră nu putem să lăsăm însă „idealismul“ deoparte şi să devenim practici, punând Biserica la treabă „pentru prosperitate şi mai bine“, cum afirma recent un distins personaj politic. Să încetăm o dată cu această pretinsă luptă cu demonii, în care s-au nevoit Sfinţii Părinţi (cine or mai fi şi ăştia!? – se miră prosteşte presa noastră, propovăduitoare a pornocraţiei europene), şi să contribuim la viitorul luminos al ţării în „marea familie europeană“, alături de cei care, recent, s-au lepădat cu hotărâre de Hristos, ba până şi de amintirea lui, nevrând să recunoască prin constituţie fundamentele creştine ale Europei.

Un observator atent poate remarca mediatizarea scandalurile cu subiect bisericesc, unul după altul, din ultima vreme: „stareţul“ homosexual băgat pe gâtul consumatorilor de TV zile în şir, Catedrala Mântuirii Neamului (care poluează mediul şi strică boscheţii şi monumentele sataniste de prin parc), ieromonahul, „criminal cu barba roşie“ care te exorcizează până te omoară, cazul copilului dispărut, suspect, pe lângă o mănăstire etc. Ultima ştire: o româncă omoară, în Franţa, un cunoscut ecumenist, „ca să-l avertizeze de un complot al unor călugări masoni“ (!?). Nu întâmplător, în profeţiile Sfântului Lavrentie al Cernigovului televizorul este prezentat ca unealta predilectă prin care Antihrist va înşela lumea şi o va convinge să-l înscăuneze ca împărat al lumii.

Dincolo de faptele în sine, modul lor de mediatizare ne arată că miza centrală a acestei campanii nu poate fi decât schimbarea cotei de încredere în Biserică, nepermis şi neeuropean de mare. Cu o asemenea „mentalitate medievală“ nu putem, desigur, intra în tărâmul făgăduinţei: Uniunea Europeană. Lucrul cel mai trist nu este însă acesta (vrăjmaşii lui Hristos îşi fac treaba dintotdeauna), ci faptul că adevăraţii ucenici ai lui Hristos sunt din ce în ce mai puţini şi mai singuri, iar prigoana se va dezlănţui şi cu complicitatea, voluntară sau involuntară, a „fraţilor celor mincinoşi“. Dumnezeu să ne păzească!

Foto: Bogdan Onofrei

Opriți prigoana românilor timoceni!

Acolo unde râul Timoc se varsă în Dunăre, pe malul românesc al fluviului se află satele mehedințene Gruia si Bristol. Pe malul celălalt sunt satele timocene locuite de o populație compactă românească, avanposturi ale Văii Timocului. În triunghiul de ape Dunăre, Morava, Timoc, iar spre sud către Nis, trăieşte un grup compact în centru şi mai dispersat pe ariile laterale, de câteva sute de mii de români: denumiți de popoarele slave din Balcani cu etnonimul medieval de „vlah“ uzitat de alogeni pentru desemnarea populațiilor latinogene (vlah-valah-olah).

Pr. Prof. Radu Ilaş

Blocul românesc, atestat în perioada postaureliană şi anteslavă între Morava si Lom, pe o platformă muntoasă strâns legată de culmile Carpaților, acoperea odinioară aproape jumătate din Principatul Serbiei. El trimitea prelungiri înguste pe dreapta Dunării, spre Apus până la Belgrad pe de o parte, dar şi spre Răsărit, până la mare. Spre Miazăzi, el se întindea de-a lungul Moravei până la Nis, Pirod şi Bercovita, unde se prindeau legături cu grupe mai răzlețe din jurul Sofiei şi cele din munții Balcani iar dincolo de Morava, cu grupele din regiunea Kopaonik si Kosovo.

„Vlahii“ viețuiesc în 328 de sate şi 20 de oraşe de-a lungul Văii Dunării, de la Veliko Gradiste, până la vărsarea râului Timoc, pe Valea Moravei, cu precădere la Vest de Velika Morava şi pe arie extinsă în Homolje şi Craina. Marea majoritate de români timoceni se regăseşte în zona rurală, prezența lor la oraşe fiind mai redusă.

Bruscată permanent, „vlahia“ din Serbia se află într-o neobosită luptă cu timpul, care nu iartă, nivelează şi estompează evidența existenței unei lumi româneşti aparte. O lume care, ca oricare alta, are propria sa poveste, un univers fascinant de datini, obiceiuri, tradiții, credințe şi rituri străbune din vremuri străvechi, care de-a lungul timpului a fost vârful de lance al unei comunități dârze, aproape impasibilă la atentatele produse sistematic asupra identității ei culturale de populația asimilatoare majoritară.

Astăzi, chiar dacă nu înțeleg nimic din liturghia oficiată în limba slavonă de un preot sârb şi, chiar atunci când copiii lor sunt obligați să urmeze un an pregătitor de limba sârbă dacă vor să fie acceptați la scoală, o scoală în care învață că „vlahii, sunt o comunitate fără istorie şi identitate precisă“, timocenii îşi afirmă cu disperare românismul, negat cu înverşunare de instituțiile statului național sârb.

După ce, în 1919, românii din Timoc, dintr-o tresărire de speranță, au cerut ajutorul României Mari, recensământul din 1921 din Serbia nu mai înregistrează nici un român, ci „o noua etnie“ – vlahă în număr de 142.773 de persoane. În 1946 timocenii îşi revendică din nou dreptul la românism, atrăgând asupra lor o prigoană fără precedent, fiind „lămuriți“ cu forța că vorbesc orice altă limbă, numai româna nu. Statisticile din 1953 mai consemnau doar 36.728 de vlahi şi 198.728 de sârbi cu limba maternă vlaha! Conform cifrelor oficiale din 2002 în Valea Timocului mai viețuiesc doar 40.000 de vlahi şi 5.000 de români, plus încă 30.000 de români în Voivodina.

În realitate, potrivit estimărilor organismelor internaționale ce monitorizează politicile în domeniul protecției minorităților aplicate în țările ce aspiră la statutul de membru UE, în Serbia-Muntenegru trăiesc aproape un milion de români.

De câte ori românii/vlahii din Timoc, prin organizațiile lor reprezentative, au solicitat în conformitate cu normele europene, recunoaşterea statutului de minoritate etnică, autoritățile sârbe i-au acuzat, în mod incitator, că încearcă sub influența României, să

destabilizeze regiunea pentru a-şi proclama autonomia pe criterii etnice.

Aşa s-a ajuns ca în declaraţiile din februarie 2005, primarul comunei Bor, Dragan Velikovic, să ceară, în mod iresponsabil, intervenţia trupelor jandarmeriei în Valea Timocului, deoarece „grupări ultranaţionaliste proromâneşti urmăresc distrugerea statului sârb, aşa cum s-a întamplat anterior în Kosovo". În fapt, „acţiunea de destabilizare", invocată în declaraţiile războinice ale primarului din Bor, era reprezentată de construirea unei bisericuţe ortodoxe, într-o lume sârbă ortodoxă, unde să asculte liturghia în limba lor. Asta da crima de lez-maiestate!

Ştie oare dl. Velikovic că şi pe vremea lui Slobodan Milosevic se instruiau trupe poliţieneşti pentru a fi pregătite să reprime orice încercare a minorităţilor de a obţine minime drepturi? Iar dacă un reprezentant al autorităţii publice îşi permite asemenea consideraţii, la ce să ne aşteptăm din partea radicalilor sârbi (a căror ură etnică şi religioasă nu are limite, de vreme ce şi-au inscripţionat mesajele xenofobe chiar şi pe zidurile bisericilor), încurajaţi astfel să-şi manifeste ostilitatea faţă de minorităţi?

Cu toate protestele comunităţii europene faţă de comportamentul incitator al Belgradului în raport cu românii timoceni, autorităţile sârbe continuă cu sârg provocările naţionalist-extremiste.

Astfel, sâmbătă, 21 mai 2005 poliţia i-a împiedicat pe cei aproape 50 de români, care se îndreptau spre ruinele mânăstirii Koroglos de lângă Negotin, să cinstească memoria românilor şi a sârbilor căzuţi în urmă cu peste 600 de ani la Rovine. În ziua următoare, trei judecători l-au inculpat pe Dusan Parvulovic (secretarul Federaţiei Românilor din Serbia), care a „îndrăznit" să organizeze un parastas dovedit a fi „incitare la separatism etnic". Serbia, semnatară a Convenţiei-cadru pentru Protecţia Minorităţilor Naţionale (adoptată la Strasbourg de Consiliul Europei la 1 februarie 1995), cu lege a minorităţilor în vigoare din 2002, care în art. 12 stipulează expres „dreptul inalienabil al individului şi al colectivităţii la expresia, prezervarea, cultivarea şi promovarea moştenirilor specifice, naţionale, etnice, culturale, religioase şi lingvistice, şi exprimarea lor publică, ca parte a tradiţiilor minorităţilor naţionale şi ale membrilor săi", îşi încalcă flagrant propriile legi şi angajamente, sfidând, ca şi în cazul Kosovo, comunitatea internaţionala şi valorile fundamentale ale democraţiilor occidentale.

Glasul disperării „nerecunoscuţilor români din Valea Timocului" a răzbătut însă la forurile europene prin intermediul europarlamentarului moldovean Vlad Cubreacov (iniţiatorul moţiunii „Românii timoceni"), el însuşi reprezentant al altor nerecunoscuţi români.

Basarabia 1940. Dovezile unei trădări (I)

Florea Tiberian

Pe data de *26 iunie 1940*, prima notă ultimativă a URSS adresată României, solicită imperativ „rezolvarea imediată a chestiunii înapoierii Basarabiei Uniunii Sovietice“, dar cererile „guvernului URSS către guvernul regal al României“ cuprind, de fapt, două puncte:

„1. Să înapoieze cu orice preț Uniunii Sovietice Basarabia;

2. Să transmită Uniunii Sovietice partea de nord a Bucovinei cu frontierele potrivit cu harta alăturată.“[1]

27 iunie 1940. Respectând termenul cerut de nota ultimativă, guvernul României remite un răspuns în care se arată „gata să procedeze... la discuțiunea amicală și de comun acord a tuturor propunerilor emanând de la guvernul sovietic.“ (ibidem, p. 81).

În aceeași zi, guvernul sovietic revine cu o a doua notă, în care somează guvernul României să restituie Basarabia și nordul Bucovinei în termen de patru zile (deci până la încheierea zilei de *1 iulie*), stipulând ca pentru *28 iunie*, deci a doua zi, orașele Cernăuți, Chișinău și Cetatea Albă să fie deja ocupate de trupele sovietice (cf. loc. cit.). Era deci clar că acestea erau concentrate pe un dispozitiv ofensiv, chiar la granițele României. Culmea, sovieticii așteptau răspuns din partea autorităților românești până la aceeași dată. La ce bun să mai pretinzi că aștepți un răspuns pentru 28 iunie, dacă avertizezi că, în aceeași zi, trupele tale vor ocupa un anumit aliniament?

Răspunsul român remis la data cerută, deci a doua zi, a acceptat predarea teritoriului dintre Prut și Nistru, deși se plânge de termenul scurt, referindu-se și la ploile și inundațiile care au stricat căile de comunicație (ibidem, p. 82).

Iată cum caracteriza Grigore Gafencu, în *Jurnalul* său, schimbul de note ruso-român: „Notele rusești sunt abile ca formă și fond, moderate ca ton și de o perfidie foarte bine socotită. Notele noastre sunt greșit concepute și foarte prost formulate. La pretențiile rusești referitoare la drepturile istorice și etnice ale Rusiei asupra Basarabiei, nu am răspuns nimic: nici o punere la punct, nici un contra-argument, nici un protest. Ne-am mulțumit să răspundem – «pentru a câștiga timp», pretinde Ministerul de Externe, – că suntem gata să stăm de vorbă... Rușii au înlăturat cu multă îndemânare intențiile dilatorii cuprinse în nota noastră de răspuns, aducându-ne numaidecât la cunoștință «programul de evacuare». (Nemții au informat Guvernul sovietic că răspunsul nostru, dilatoriu în formă, înseamnă totuși o acceptare.) Fapt e că ne-am plecat în fața forței, fără s-o spunem și fără să stăruim asupra bunului nostru drept. Nu am respins argumentarea sovietică, ci ne-am declarat gata, după ce am luat cunoștință de ea, să stăm de vorbă.“[2]

Cabinetul Ministrului de Externe, la data aceea Constantin Argetoianu, în redactarea notelor de răspuns românești a recurs la o formulă ce s-a vrut abilă: Guvernul român „se vede silit să primească condițiile *de evacuare*“, evitând vreo recunoaștere, fie a apartenenței istorice, fie a dreptului Rusiei sau URSS asupra Basarabiei. Dar sovieticii nu puteau lua *decât* ca pe o evacuare, ceea ce ei considerau o ocupare vremelnică a unor teritorii rusești de către armata și administrația română.

Notele de răspuns românești au fost formulate după întrunirea, de două ori în aceeași zi, de 27 iunie 1940, a două Consilii de Coroană: primul la ora 12.20, al doilea după ora 21.00. Istoricul Gheorghe Buzatu, a cărui lucrare se bazează pe un considerabil efort de documentare în arhive românești și străine, precum cele de la Moscova, atât înainte cât și după 1989, nu ezită să afirme: „Mai înainte de orice se impune a consemna că, în viziunea noastră, pentru întreaga evoluție a României în cursul celui de-al doilea război mondial se poate identifica o singură *cauză a cauzelor*: decizia cercurilor guvernante de la București din 27 iunie 1940 de a se da curs notelor ulti-

[1] Gheorghe Buzatu, *România cu și fără Antonescu. Documente, studii, relatări și comentarii*, Ed. Moldova, Iași, 1991, p. 80. Toată cronologia prezentului eseu am evidențiat-o prin caractere italice.

[2] Apud Gh. Buzatu, *Din istoria secretă a celui de-al doilea război mondial*, vol. II, Ed. Enciclopedică, București, 1995, p. 265.

mative sovietice privind Basarabia şi nordul Bucovinei."[3]

Vreme de decenii românii au fost inoculați cu ideea că guvernul de atunci nu avea de ales în fața agresivelor pretenții ruseşti. Numai cercetătorii care s-au apropiat fără idei preconcepute au pus finalmente în evidență faptul că starea de spirit defetistă, repetată până la stereotip de generații de istorici, colportată chiar şi azi de majoritatea lucrărilor cu acest subiect, preluat de politicienii cu o cultură istorică sumară, a fost creată şi întreținută cu multă grijă de conducătorii de atunci ai țării. În ciuda aparențelor, Basarabia a fost abandonată cu nepăsare şi cinism de la cel mai înalt nivel, deoarece anumite personalități politice de vârf fuseseră demult prinse în jocul unor interese regionale care, odată întreținute cu inconştiență sau, mai grav, interesat, conduceau cu necesitate la un astfel de deznodământ. Printre acestea, activitatea diplomatică a lui Nicolae Titulescu s-a înscris ca unul dintre cei mai nefaşti factori care au dus, în final, la înstrăinarea acestor teritorii. Deasupra ei însă, politica şi atitudinea Regelui Carol al II-lea, de indiferență, înclinare spre compromis şi concesie față de pierderile teritoriale din 1940, atâta vreme cât cedările nu îi amenințau poziția, începe să fie tot mai bine documentată.

Examinarea unor surse de informare (arhive publicate, memorialişti, istorici), în contextul evoluției situației politice internaționale şi a pozițiilor succesive pe care s-a repliat statul român, va permite cititorului să tragă concluziile corespunzătoare. Analiza va pleca de la modul de desfăşurare a celor două Consilii de Coroană, înfățişat de istoricul Gh. Buzatu, şi va pendula în jurul seismului reprezentat de fatidica dată care va fisura statalitatea României, în amplitudini temporale tot mai largi, înglobând în acest cerc profiluri umane, grupuri de interese, evenimente, capabile să demonstreze că poziționarea temporală a acestui epicentru este rezultatul deplasărilor vizibile survenite în câmpul tectonic al politicii europene, care au surprins învechitele strategii de securitate româneşti în menghina unor forțe de care nu au vrut să țină cont la timp.

Revenim, cu istoricul Gh. Buzatu în data de 27 iunie 1940. „Carol al II-lea şi comilitonii săi, guvernul condus de Gh. Tătărăscu au recurs, pentru dispersarea responsabilităților, la autoritatea a două Consilii de Coroană (...) primul, cu începere de la 12.20 (pentru dezbaterea conținutului notei ultimative), iar al doilea, după ora 21.00 (pentru examinarea reacțiilor după prezentarea aceleiaşi note ultimative sovietice din 26 iunie 1940)." (ibid., p. 242)

Folosind *Jurnalul* lui Carol al II-lea, istoricul constată că la primul Consiliu de Coroană au participat 27 de miniştri şi consilieri regali, a căror poziție exprimată prin vot poate fi sintetizată astfel: 11 voturi contra cedării Basarabiei, 10 pentru, 5 pentru discuții, 1 rezervat (Gh. Tătărăscu). „Surprinzătoare este concluzia Regelui Carol al II-lea pe marginea bilanțului: deşi cei mai mulți (11) s-au pronunțat *împotrivă*, suveranul observa în chip cu totul straniu: «Rezultatul votului a fost pentru primirea ultimatumului...». Iar mai jos: «De la început s-a văzut tendința către cedare... »" (ibid., p. 243).

Această ciudată socoteală, fie că a consemnat cu intenție în mod greşit rezultatul votului, fie că grăbita concluzie reprezintă o mostră de „wishful thinking" (variantă către care înclin), îl pune pe Carol al II-lea într-o postură foarte gravă. Faptele nu confirmă deducția istoricului Gh. Buzatu, care, „bazându-se" în continuare pe *Jurnalul* lui Carol, deşi îi acordă, ca şi istoricul Alex Mihai Stoenescu, o credibilitate redusă, şi pe jurnalul lui Petre Andrei[4], prezent la acel Consiliu, afirmă: „Regele nu specifică ce atitudine a exprimat el însuşi; putem doar să bănuim că *nu* (sublinierea autorului, Gh. B.) era pentru cedare sau că era consternat de cele survenite" (loc. cit.).

Cât de departe era Carol de acest sentiment (pe care-l mima, după cum îşi „machiază" propriul jurnal, scris pentru cultivarea unei imagini favorabile), putem judeca pe baza unei serii întregi de gesturi, declarații, atitudini şi inițiative de politică externă ale monarhului, anterioare şi posterioare momentului.

La al doilea Consiliu de Coroană, în seara aceleiaşi zile, alături de cei 27 de consilieri regali şi miniştri a fost invitat şi Alexandru Vaida-Voevod, mişcare

[3] *Din istoria secretă...*, ed. cit., pp. 241-242, sublinierea autorului.

[4] Demnitar cu vederi filo-sovietice şi filo-comuniste, din grupul țărănist disident din care mai făceau parte M. Ghelmegeanu şi M. Ralea. Tot Gh. Buzatu face următoarea remarcă: „Este semnificativ că, ulterior, cei vinovați de adoptarea hotărârii de cedare în fața notelor ultimative sovietice au dispărut de pe avanscena vieții politice româneşti, cu excepția acelora care (precum Gh. Tătărăscu, Mihai Ralea, Mihai Ghelmegeanu ş. a.), după 1944, şi-au descoperit o nouă «vocație» – aceea de a milita pentru întărirea «prieteniei» între România şi URSS!" (*Din istoria secretă...*, ed. cit., nota 75, p. 268). De notat, ca o curiozitate, că tot grupul disidenței țărăniste din care mai făceau parte, în afară de cei pomeniți, Armand Călinescu, Nicolae Lupu, Grigore Gafencu, au manifestat simpatii stângiste. Dacă ar fi trăit, Petre Andrei şi Armand Călinescu s-ar fi numărat printre promotorii numitei „prietenii"!

calculată pentru obținerea din partea acestei figuri emblematice a României Mari a unui surplus de legitimitate pentru actul cedării. Rezultatul votului consemnat de suveran cu omisiuni (nu specifică poziția lui Gheorghe Tătărăscu, primul ministru, și poziția generalului Florea Țenescu), este: 19 pentru acceptarea ultimatumului, 6 contra (Nicolae Iorga, Victor Iamandi, Silviu Dragomir, Traian Pop, Ștefan Ciobanu, Ernest Urdăreanu), 1 vot expectativ (Victor Antonescu). Propria poziție este indicată prin cuvintele: „Am încheiat Consiliul printr-o scurtă cuvântare în care am spus că este ziua cea mai dureroasă a vieții mele [...] Că consider că se face o mare greșeală de a ceda fără nici o rezistență aproape un sfert de țară, dar mă văd copleșit de avizul marii majorități a acelora cărora le-am cerut sfatul. Am plecat fără a da mâna cu nimeni, adânc amărât și convins că urmările celor hotărâte vor fi foarte rele pentru țară...“[5].

În realitate, greșeala elementară de aritmetică arăta intenția lui intimă, favorabilă cedării, pentru a scăpa de presiunile externe ce-i amenințau coroana. Atitudinea lui exterioară este pur formală, de paradă, inclusiv jurnalul „intim“, evident scris pentru a fi citit de către alții. Machiavelisme care au reușit să înșele oameni politici de bună credință precum Iorga și Gafencu. Astfel, tot în *Jurnal*, Grigore Gafencu consemnează relatările lui Iorga despre faimosul consiliu, potrivit cărora regele face figură demnă: „Iorga îmi istorisește apoi despre Consiliul de Coroană în care a susținut cu hotărâre rezistența, fiind aprobat de foarte puțini. Regele foarte bine. (A avut cuvinte de laudă pentru «idealul în care a crescut» și pentru educația pe care a primit-o – în parte de la Iorga). În schimb militarii au fost lamentabili. Miniștrii, tineri «pe care am fost condamnați să-i ascultăm pe rând», și mai lamentabili; iar Tătărăscu, «pelicanul sonor» și Argetoianu – «odioși». Demni au fost reprezentanții Ardealului și ai Basarabiei.“[6]. Astăzi ne dăm seama că pentru un jucător politic de calibrul lui Carol era o pură distracție să-l înșele pe Iorga asupra atitudinii lui reale mizând anume pe orgoliul de fost dascăl al persoanei lui, în timp ce afișa, în fața Consiliului de Coroană, intransigență patriotică. Cu aceeași atitudine marțială se manifestă și față de primul ministru:

„În dimineața zilei de 28 iunie m-am prezentat suveranului pentru hotărârea decisivă, care trebuia comunicată Moscovei până la ora 11.00.

Drept răspuns, regele mi-a înaintat spre semnare Decretul de mobilizare, spunându-mi: «Iată răspunsul meu de rege și soldat!» Am implorat suveranul să lase guvernului sarcina să examineze senin situația, precum și consecințele pentru țară și pentru viitorul ei, a respingerii ultimatumului.“[7].

Judecând acest gest, istoricul german Andreas Hillgruber e de părere că reacția regelui era calculată „din dorința de a părea activ în ochii opiniei publice“[8].

În continuarea lucrării *Din istoria secretă a celui de-al doilea război mondial*, autorul pune două întrebări legitime:

„Astăzi, după mai mult de o jumătate de veac de la evenimentele examinate, este desigur cazul să ne întrebăm în modul cel mai serios dacă:

1. Nu ar fi fost posibilă *respingerea* notelor ultimative sovietice?

2. Participanții la Consiliul de Coroană, pe umerii cărora Regele Carol al II-lea, după cum am văzut, arunca (în postură de... memorialist) întreaga responsabilitate a pierderii Basarabiei și Nordului Bucovinei, nu cumva au fost intoxicați în chip premeditat pentru a li se forța opțiunile și, dacă așa este, în *ce împrejurări*, de către *cine* și *de ce*?“ (op. cit., p. 244).

Pentru că, la Consiliul din seara zilei de 27 iunie 1940, generalul Florea Țenescu și premierul Gheorghe Tătărăscu au făcut expuneri sumbre asupra situației politico-militare a României, care au influențat într-o măsură covârșitoare votul ce a urmat. Urmăm, în continuare, lucrarea istoricului Gh. Buzatu și referințele bibliografice conținute.

„După Petre Andrei, datele prezentate de generalii Țenescu și Ilcuș ar fi fost «uluitoare», decisive în a întări convingerea că România *nu putea* să reziste unei agresiuni din partea URSS, combinată eventual cu atacurile Ungariei și Bulgariei. Astfel, la aviație raportul între România și URSS era de 0 la 5, iar în ce privește forțele de infanterie: România dispunea de 40 de divizii, comparativ cu 141 divizii (URSS, Ungaria și Bulgaria laolaltă)! Totul trebuia să conducă (și a condus!) la întărirea concluziei celor prezenți că România *nu avea altă cale de*

[5] Apud Gh. Buzatu, op. cit., pp. 243-244.

[6] Apud Gh. Buzatu, nota 11 de la p. 264-265.

[7] Gheorghe Tătărăscu, *Primejdia invaziei rusești a sfărâmat toate pozițiile politicii noastre externe*, memoriu cuprins în culegerea de documente alcătuită de Gh. Buzatu, *România cu și fără Antonescu*, ed. cit., p. 94.

[8] Vezi lucrarea sa *Hitler, Regele Carol și Mareșalul Antonescu. Relațiile germano-române (1938-1944)*, Ed. Humanitas, București, 1994 op. cit, p. 108.

urmat decât acceptarea pretențiilor teritoriale ale Kremlinului." (idem).

Aflat în posesia unor date indubitabile, istoricul Gh. Buzatu contrazice ferm prezentarea catastrofistă a situației, la care s-a raliat și primul ministru, Gheorghe Tătărăscu: „Cifrele avansate au fost, desigur, exagerate. Mai întâi că *nu cunoaștem* existența nici unui plan de acțiune comună a celor trei state în cazul în care România ar fi respins notele ultimative ale Moscovei. În al doilea rând, generalul Țenescu, evaluând separat forțele sovietice, a identificat:

– 100 divizii de infanterie
– 20 brigăzi de cavalerie
– 7 divizii motorizate

Noi îl bănuim pe generalul român de tentativa de dezinformare a participanților la ședința Consiliului de Coroană." (ibid., p. 247).

Apelând la o culegere de documente publicate de istorici din Chișinău, între care cel mai important reprezintă o notă-raport a generalului sovietic Melikov, care inspectase trupele Frontului de Sud comandate de generalul Jukov, pregătite pentru a interveni fie în caz de acceptare, fie de neacceptare a ultimatumului, precum și la informațiile Biroului II al Marelui Stat Major al Armatei Române, istoricul arată că, în realitate, forțele Frontului de Sud totalizau 32 divizii de infanterie, 2 divizii de infanterie motorizată, 6 divizii de cavalerie, 11 brigăzi de tancuri, 3 brigăzi desant aerian, 16 regimente de artilerie din rezerva lui Jukov, 14 regimente de artilerie de corp, 4 divizioane de artilerie. Dintre acestea, numai o mică parte vor fi introduse în România: 11 divizii infanterie, 1 divizie infanterie moto, 4 de cavalerie, 5 brigăzi de tancuri, 2 brigăzi desant aerian (cf. p. 248).

Iată deci că cercetările întreprinse de autorul lucrării reconstituie un cu totul alt tablou față de cel prezentat în Consiliul de Coroană:

„În raport cu efectivele Armatei Roșii, România dispunea pentru apărarea zonei de nord-est *de cel puțin 20 mari unități* tactice (îndeosebi divizii de infanterie și de cavalerie), ceea ce ne îngăduie să consemnăm că supremația sovietică depășea sensibil raportul de 2/1. Putem conchide, așadar, că în vara lui 1940, în cazul în care s-ar fi ajuns la o confruntare militară între România și URSS pentru Basarabia și Nordul Bucovinei, disproporția de forțe între cei doi eventuali beligeranți s-ar fi dovedit *importantă, dar nu zdrobitoare*." (p. 249). În plus, planul de operații militare ale trupelor Frontului de Sud prevedeau ca *limită vestică Prutul*, și nu Siretul, cum susținuseră atât Țenescu cât și Tătărăscu! (p. 246) Și asta în condițiile în care Biroul II al Marelui Stat Major (cel mai autorizat birou de informații militare) obținuse informații foarte apropiate de realitate asupra efectivelor și a tipurilor de unități sovietice, informații de care „generalul Țenescu trebuia să fi avut cunoștință" (p. 248).

În aceste condiții, rămâne să plutească o mare întrebare privind cauza pentru care și-a permis generalul Țenescu să dezinformeze Consiliul de Coroană. Explicația cea mai plauzibilă este a unui complot. Sau, probabil că în unele cercuri de la Palat era deja acceptată cedarea Basarabiei. Cercetările istoricului Gheorghe Buzatu nu merg mai departe în această direcție; materialul atât de bogat recoltat din arhivele sovietice deschise după 1991 urmează a fi exploatat pentru o reconstituire istorică „pe verticală", pentru a da, confruntând diversele surse, o interpretare cât mai apropiată de adevăr a faptelor de atunci.

Ipoteza complotului poate fi completată cu aceea a unor informații intenționat prezentate și exagerate, primite pe diferite canale. În această privință, primul-ministru de atunci relatează, tot în memoriul citat, un amănunt interesant: „Cu câteva zile mai înainte (de *28 iunie* – n. mea) și suveranul și eu primiserăm vizita unui ofițer britanic care fusese atașat câțiva ani de-a rândul pe lângă misiunea militară britanică din Moscova și care ne aducea informații militare impresionante asupra puterii militare sovietice, atât sub raportul materialului, cât și sub raportul instrucției, prezentându-le ca extraordinare

Aceste informațiuni coroborau informațiile primite din alte izvoare și care arătau armata sovietică ca pregătită și dotată mai ales în aviație și mijloace motorizate, ca nici o altă armată din lume".[9]

Foto: Bogdan Onofrei

[9] Gh. Tătărăscu apud Gh. Buzatu, *România cu și fără Antonescu*, ed. cit, p. 94.

Foto: Bogdan Onofrei

Un alt merit deosebit al lucrărilor istoricului Gheorghe Buzatu este acela că elimină pentru totdeauna teza „luării prin surprindere" a clasei politice româneşti de atunci, de preparativele unui atac sovietic. Faptul că pe agenda diplomaţiei sovietice exista o problemă a Basarabiei, ar fi trebuit să alarmeze statul român încă din *1937*, când într-un ziar oficios din 13 iulie, *Jurnal de Moscou*, scria că pactele sugerate de ministrul de externe polonez Beck, „«vor face foarte grea menţinerea amânării problemei Basarabiei». În acelaşi timp, în pavilonul sovietic al Expoziţiei de la Paris figurau două mari hărţi ale Rusiei în care Basarabia era desemnată în mod echivoc ca un teritoriu care nu făcea parte precis nici din România, nici din Uniunea Sovietică."[10] În *iunie 1938* conducătorii ţării ar fi trebuit să fie pe deplin edificaţi de intenţiile sovieticilor, care nu mai acceptau, în notele diplomatice româneşti expresii referitoare la Basarabia ca: «teritoriu românesc», «malul românesc al Nistrului» ş.a.[11], şi să accelereze înzestrarea armatei în ansamblu, întărind apărarea teritoriului dintre Prut şi Nistru. Un an mai târziu, existenţa şi semnificaţia protocolului secret al pactului Ribbentrop-Molotov ajunseseră la cunoştinţa cercurile conducătoare româneşti doar după câteva zile încheierea lui, pe *23 august 1939*. Au existat, în continuare o sumedenie de indicaţii clare că URSS pregătea un atac în Basarabia chiar în primele zile de la încheierea pactului Ribbentrop-Molotov, după invazia Polonei răsăritene de către armatele sovietice, care a început pe *17 septembrie 1939*.

Faţă de primele zvonuri ale pactului dintre Germania şi Rusia, stupoarea şi panica i-a cuprins pe cei răspunzători pentru orientarea politicii externe a ţării (Regele Carol, Armand Călinescu, Grigore Gafencu), continuatori ai liniei titulesciene, bazată pe axioma (falsă) a unei adversităţi ireductibile dintre cele două ţări.

„Primele tensiuni între Uniunea Sovietică şi România au apărut chiar la *20 septembrie 1939*, când Molotov şi-a manifestat, în cursul unei convorbiri cu ambasadorul român la Moscova[12], rezerva faţă de neutralitatea României, deoarece, potrivit unor ştiri apărute în presă, trupe poloneze şi numeroase avioane poloneze s-ar afla concentrate pe teritoriul român în apropiere de frontiera sovietică. Saraçoglu, ministrul de externe al Turciei, a avertizat guvernul român de intenţiile sovietice. Saraçoglu se străduise în zadar între 23 septembrie şi 18 octombrie 1939 să încheie la Moscova un pact cu Uniunea Sovietică. Cu această ocazie Stalin sondase, în cursul unei convorbiri, atitudinea Turciei în cazul când România va fi atacată de o terţă putere."[13]

Numai acest citat ne pune în gardă despre existenţa a *două* avertismente foarte timpurii asupra intenţiilor agresive ale Sovietelor, aflate în pragul fazei de execuţie. Ambele sunt primite pe canale oficiale şi ignorarea lor nu era posibilă decât dacă ambasadorul de la Moscova şi guvernul român în ansamblu adoptau politica struţului, prefăcându-se a nu înţelege, atât încercarea lui Molotov de a găsi o justificare agresiunii pe care o pregătea, cât şi manevrele lui Stalin de izolare a României. *(va urma)*

[10] Al. Cretzianu, apud Gh. Buzatu, *România cu şi fără Antonescu*, op. cit., p. 58.

[11] Vezi Al. Cretzianu, prelegera ţinută în 1954 la Paris, *Politica de pace a României faţă de Uniunea Sovietică*, apud Gh. Buzatu, op. cit., p. 59.

[12] N. Dianu – cf. Al. Cretzianu, apud Gh. Buzatu, op. cit., p. 60.

[13] Vezi Hillgruber, op. cit., p. 93.

Protopopul Ioan Duma, un stîlp al Bisericii doborît de comunişti

Adrian Nicolae Petcu

Ioan Duma s-a născut la 30 martie 1884, în comuna Boian, judeţul Târnava Mică, fiind unul dintre cei 14 copii ai plugarului Vasile Duma şi Rafilei. A făcut şcoala primară în satul natal, apoi în Saroşul unguresc, în limba maghiară. Între 1889-1903, urmează liceul la Blaj, iar între 1903-1909, la Sibiu a urmat cursurile Academiei Teologice, terminând ca şef de promoţie. Studiile teologice şi le-a terminat la Bucureşti, unde, în paralel, a urmat Facultatea de Litere şi Filozofie. Apoi, obţinând o bursă, a studiat la Universitatea din Budapesta, la Colegiul Eötvös – absolvind facultatea aici. Pentru a se întreţine, a publicat o serie de articole de critică literară. Această activitate publicistică avea să-l pună în legătură cu mişcarea progresistă din capitala ungară, ajungând să militeze pentru ţinerea de conferinţe despre înţelegerea româno-maghiară. În 1912, s-a căsătorit cu Elena Stanca, fiica protopopului Avram Stanca din Petroşani. A devenit preot paroh alături de socrul său, la Petroşani. La 16 iunie 1926 a fost numit protopop de Valea Jiului, iar la 9 iunie 1936 primeşte rangul de iconom stavrofor[1].

Ca preot în Petroşani, încă din 1912 a activat pe terenurile cultural, social, şcolar şi economic, cât şi la momentul de la 1 decembrie 1918. A contribuit la înfiinţarea filialei băncii „Ardeleana“ la Petroşani, a susţinut o serie de conferinţe culturale, a organizat şcoli de gospodărie şi şcoli de adulţi pentru alfabetizare. A înfiinţat coruri şi reuniuni de binefacere, care au ajutat pe cei săraci cu bani, alimente şi îmbrăcăminte. La aceasta s-a alăturat familia sa, soţia şi copii săi, care erau „mamă şi fraţi ai tuturor oropsiţilor“[2].

Pe plan bisericesc a participat la şedinţele Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului, în calitate de protopop de Petroşani şi raportor al Comisiunii Bisericeşti. Aşa de pildă a participat între 17-19 mai 1936 la sesiunea anuală a Adunării eparhiale, unde a prezentat un raport cu starea bisericească a Eparhiei Sibiului, remarcând „desfăşurarea unui curent nou“ în activitatea pastoral-misionară a Bisericii Ortodoxe, referindu-se la ridicarea multor biserici şi catedrale, apariţia unor cărţi de cult şi teologice, reîntoarcerea la Ortodoxie a unor greco-catolici din Valea Lungă, activitatea pe planul învăţământului teologic, mărturisirea şi cuminecarea credincioşilor, starea personalului şi chestiuni disciplinare[3]. Pe plan local a organizat conferinţele preoţeşti lunare, unde cu toţi preoţii din protopopiatul Petroşani aborda diferitele probleme religioase de pastoraţie, metodele de pastoraţie mai eficace pentru această regiune, mai ales că aici se dezvoltau propaganda sectară şi îşi făceau loc tot mai mult curente ca: socialismul, comunismul sau anarhismul. Aşa de pildă avem cazul conferinţei preoţeşti organizată de părintele Duma, la 24 septembrie 1936, la oficiul protopopesc, pentru ca la 19 noiembrie, la şcoala primară din Aninoasa, să întrunească conferinţa catehetică cu preoţii şi învăţătorii din localitate[4].

De asemenea, tot în calitatea sa de protopop, a patronat cercurile religioase organizate în diferite parohii de preoţii din protopopiatul Jiu în scopul găsirii metodelor cele mai eficiente de pastoraţie şi a prezidat examenele de religie ţinute de elevii din şcolile din Valea Jiului, cum au fot cele din mai-iunie 1942, unde elevii merituoşi au primit ca premii cărţi în valoare de câteva mii lei[5].

1 ACNSAS, fond Penal, dosar 688, vol. 3, f. 147; cf. Cicerone Ioniţoiu, *Cartea de aur a rezistenţei româneşti împotriva comunismului*, vol. 1, Hrisovul, 1995, p. 321; Vasile Manea, *Preoţi ortodocşi în închisorile comuniste*, Patmos, 2001, p. 101-102.

2 ACNSAS, fond Penal, dosar 688, vol. 3, f. 147.

3 „Telegraful Român“, an LXXXIV, 24 mai 1936, p. 2-3.

4 *Ibidem*, nr. 52, 19 decembrie 1936, p. 2.

5 *Ibidem*, an XC, nr. 25, 21 iunie 1942, p. 4.

După 1919, în calitate de deputat, a militat pentru românizarea conducerii Societății miniere Petroşani şi pentru organizarea minerilor într-un sindicat național, separat de cel internaționalist, unde maghiarii încă aveau influență[6].

De la înființarea filialei Astra în Valea Jiului şi până la contopirea ei cu Fundația Regală a fost vicepreşedinte şi preşedinte al acesteia. A fost vicepreşedinte al „Ligii Antirevizioniste Române", filiala Petroşani, organizație culturală înființată în 1933 care avea ca scop contracararea tendințelor şovine ale Ungariei hothyste, prin apariții editoriale şi ținerea de conferințe şi manifestări[7].

Deşi nu a făcut politică, a fost singurul deputat al României Mari de la 1919, care a candidat ca independent, devenind astfel unul dintre cei mai reprezentativi oameni din Valea Jiului. Pentru aceasta şi pentru poziția de protopop ortodox al tractului Petroşani pe care o ocupa, părintele Duma a fost curtat să intre în lupta politică de diferiți politicieni ca: Grigore Iunian, dr. Nicolae Lupu, Octavian Goga, D. R. Ioanițescu. Ulterior, Gheorghe Tătărăscu avea să-i propună intrarea în PNL, însă va refuza şi datorită opoziției pe care o manifesta preotul unit dr. R. Miocu, şeful organizației liberale Petroşani şi primarul oraşului. Totuşi, la insistențele mai multor colegi de facultate, în 1926, va adera la organizația din Bucureşti, după care la puțin timp avea să-şi dea demisia, dorind „să muncesc pe terenurile bisericesc, cultural şi social-caritativ", după cum mărturisea într-o declarație, din 17 iunie 1949, dată în ancheta Securității[8].

Atentat cu bombă asupra protopopului

În timpul guvernării național-legionare, protopopul Ioan Duma nu a participat în nici un fel la politica adoptată de noua ordine, după cum susținea în declarația amintită mai sus şi cum avea să se confirme în ancheta efectuată de Securitate: „Servicii speciale nu le-am făcut [legionarilor, n.n.], nici predici. Totdeauna am căutat să nu amestec chestiile politice sau de altă natură cu doctrina religioasă".

În acelaşi sens, continuă părintele Duma: „În temeiul acestui «distinguo» şi persoanele sau cazurile care au avut asistența bisericii, sub orice formă, au fost tratate la fel fără deosebire de rang sau naționalitate. Prizonierii ruşi au fost serviți atât în viață, cât şi la cazuri de moarte cu toată dragostea şi pietatea creştină. Faptul acesta a făcut ca în 1944, când prizonierii ruşi s-au eliberat, ei să nu dea ascultare unui duşman personal al meu care a invitat pe câțiva dintre aceşti prizonieri să vină la mine să mă batjocorească într-o noapte. Bunul lor simț şi atitudinea mea corectă m-au apărat"[9].

În ceea ce priveşte relația cu preoții din protopopiatul pe care l-a condus timp de peste două decenii aflăm din aceeaşi mărturie: „Cu preoțimea din subordine din protopopiatul meu am avut o purtare de părinte şi frate: am lăudat sau am mustrat, după caz, pe cei care şi-au făcut datoria şi pe cei care nu şi-au împlinit-o sau au avut purtări nepotrivite cu demnitatea preoțească, dar niciodată în 23 ani nu am raportat sau pârât pe vreunul la autoritatea superioară bisericească. Aşa se explică, între altele, că eu nu am preoți pedepsiți disciplinar. Am împăcat lucrurile aici acasă. Între ei am şi rudenii [...], cu toate aceste legături familiale sau de altă natură mai intime nu s-au făcut între noi, pentru a nu fi bănuit de protecționism sau nepotism. [...] Încă o dată afirm: legăturile mele cu aceşti preoți – ca şi cu ceilalți – sunt cele impuse de legile bisericeşti şi de buna tradiție creştină ardeleană"[10].

În perioada războiului a luat jurământului unității militare cazate în Petroşani şi care trebuia să plece pe frontul de răsărit. O sfeştanie a săvârşit în fața primăriei din Petroşani înaintea plecării gărzilor lui Maniu împotriva maghiarilor care ocupau Ardealul[11]. Şi după 23 august 1944 şi-a continuat activitatea social-caritativă, însă de acum vrând-nevrând sub „umbrela politică" a fidelilor comunişti. Astfel, a participat în comitetele de ajutorare a celor bântuiți de seceta din Moldova, aflate sub conducerea „Apărării patriotice". După cum spunea în ancheta Securității, din 15 martie 1949, preotul nostru a reprezentat al doilea protopopiat în care toți preoții din sub-

6 ACNSAS, fond Penal, dosar 688, vol. 3, f. 147v.

7 ACNSAS, fond Penal, dosar 688, vol. 1, f. 12-13; vol. 3, f. 161v; AMJDIM, fond Penal, dosar 118.165, vol. 2, f. 118-120; *Calendarul Ligii Antirevizioniste Române, Secția Ardeal, pe anul 1936*, Editura LAR, Comitetul Regional pentru Transilvania, Cluj, p. 52.

8 ACNSAS, fond Penal, dosar 688, vol. 3, f. 147v, 161.

9 Ibidem, f. 162.

10 Ibidem, f. 162v.

11 Ibidem, vol. 1, f. 13.

ordine să adere la Uniunea Preoților Democrați. De asemenea a fost în comitetul de conducere al Asociației Române pentru Legăturile cu Uniunea Sovietică (ARLUS)[12].

Cu toate acestea, părintele nostru atunci când a fost solicitat, în noiembrie 1946, de regionala PCR din Valea Jiului pentru a semna apelul „către toți preoții din toate confesiunile pentru a îndemna cetățenii orașului Petroșani ca să se alăture cu voturile Blocului Partidelor Comuniste", fidele comuniste, „a refuzat categoric și nu a vrut să semneze apelul, invocând că nu poate fără comitetul bisericesc"[13].

De altfel, se pare că litigiul cu reprezentanții partidului proletar începuse încă din 1945, atunci când părintele primea mai multe scrisori de amenințare, culminând, în octombrie același an, cu un atentat cu o bombă plasată noaptea, chiar sub fereastra dormitorului său. Explozia a produs devastarea întregii camere în care se afla, însă el a scăpat ca prin minune[14].

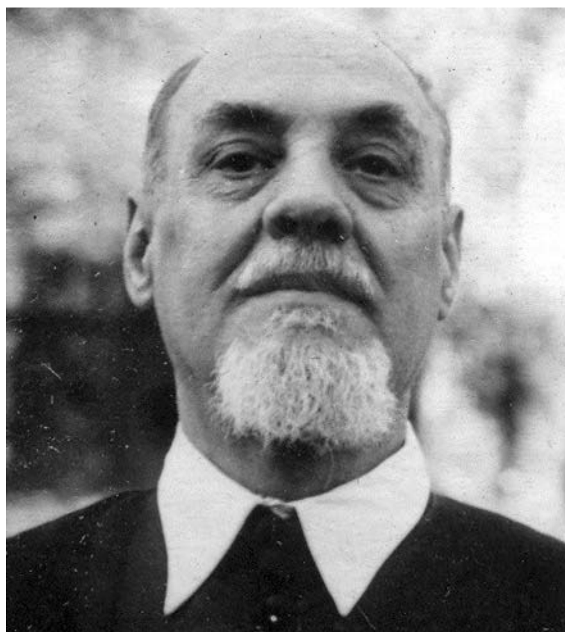
Scos din funcție și arestat de către comuniști

La începutul anului 1949 părintelui Duma i se instrumenta un dosar de urmărire informativă la Biroul de Securitate Petroșani, după cum aflăm într-o adresă către Serviciul Județean Deva, prin care se solicitau informații în privința relației cu Sârbu Vasile, un „ilegalist" din Petroșani. Totodată, părintele Duma era filat de către oamenii Securității, potrivit notelor datate aprilie 1949, din care reieșeau legăturile pe care le avea cu intelectualii din oraș[15].

Paralel cu acțiunea Securității împotriva preotului Ioan Duma, la nivelul superior se proceda la epurarea protopopilor ortodocși cu unii care fie se dovedea a fi loiali regimului, fie puteau fi în viitor. Astfel, s-a întâmplat și în cazul nostru, atunci când preotul Duma, potrivit unei note informative, ar fi spus: „Aud că vor să mă schimbe din protopopiat și să pună în locul meu un preot comunist, dar nu-i nimic va trece și asta. Sunt sigur că nu va fi mai mult de 1-2 luni, deoarece războiul bate la ușă". Desigur că, în acest context, informatorul a exagerat puțin, tocmai pentru a da un ton mai agresiv limbajului folosit de preotul Duma și pentru a părea „dușmănos" în ochii „vigilenți" ai Securității[16].

Dar, față de cele spuse de preotul Duma, ulterior Securitatea Petroșani avea să înștiințeze Serviciul Județean de Securitate Deva, la 19 martie 1949, cu următorul conținut: „Într-o discuție avută cu un informator al nostru preotul Duma Ioan spunea că fiecare preot trebuie să dea niște date care vor trebui verificate de PMR și apoi trimise la Min[isterul] Cultelor și care aceste date, în prealabil, vor hotărî situația fiecărui preot în parte. Față de cele de mai sus, starea de spirit a preoților se pare a fi agitată pe această chestie, simțindu-se în nesiguranță; sunt mereu a-și da întâlniri, unde discută și analizează situația lor. [...] Cele de mai sus sunt urmărite de noi și orice noi constatări vor fi raportate"[17].

Ca urmare a reacției față de schimbarea protopopilor, de la 1 iunie 1949, părintele Duma își va pierde postul de protopop de Valea Jiului, în locul său fiind numit, de către episcopul Andrei al Aradului, preotul Sergiu Lozanu[18].

Ioan Duma în anul 1948

[12] Ibidem, vol. 3, f. 147-147v; AMJDIM, fond Penal, dosar 118.165, vol. 2, f. 21.

[13] ACNSAS, fond Penal, dosar 688, vol. 3, f. 164. Declarația, care amintește de acest moment, este dată de Muntean Simion, membru PCR, responsabil cu organizația de masă la Organizația Petroșani, datată 13 noiembrie 1946.

[14] Cf. Cicerone Ionițoiu, *Cartea..., loc. cit.*; Vasile Manea, *op. cit.*, p. 102.

[15] ACNSAS, fond Penal, dosar 688, vol. 3, f. 171-175.

[16] Ibidem, f. 153.

[17] Ibidem, f. 177.

[18] Ibidem, f. 155.

În cele din urmă, la 12 iunie 1949, Securitatea Petroşani avea să-l aresteze pe părintele Ioan Duma, după ancheta din 15 martie 1949, la care fusese supus inițial. Totuşi, arestarea sa va fi înregistrată abia la 27 iunie, pentru ca solicitarea spre aprobare de către Securitatea Sibiu să se facă abia la 4 iulie, răspuns pe care îl v-a primi pe 6 august 1949[19].

Arestarea părintelui Ioan Duma avea să se procedeze într-o perioadă extrem de tulbure pentru Biserica Ortodoxă Română. La nivel înalt apăreau primele conflicte între conducerea bisericească şi cea politică la problema numirii episcopilor în eparhiile vacante, apoi a protopopilor, mai ales a celor din Bucureşti; comprimările posturilor bugetare de preoți; reîncadrarea personalului clerical şi administrativ în centrele eparhiale; sindicalizarea preoților; arestările orchestrate de organele MAI etc.[20] Pe de altă parte, partidul declanşa o amplă acțiune de persecuție a oamenilor Bisericii, pe fondul schimbării conducerilor locale şi instituirii „comitetelor provizorii". Altfel spus, presiunile politicului la adresa bisericescului erau foarte mari.

În cazul nostru, se pare că a existat un ordin prin care toți cei responsabili de maltratările de evrei în perioada 1940-1941 să fie arestați, anchetați şi deferiți justiției. Acest ordin, verbal, l-a primit de la Gheorghe Crăciun, şeful DRSP Sibiu şi locotenentul Ruşet de la Securitatea din Petroşani. Astfel, părintele nostru avea să fie inclus în lotul „legionarilor din Valea Jiului", din care făceau parte foşti membri legionari, majoritatea judecați şi condamnați în 1941[21].

Dacă pentru foştii condamnați în 1941 existau „dovezi" pentru acuzațiile care li se aduceau, în cazul preotului nostru Securitatea avea nevoie de ceva solid. În acest sens, anchetatorii au strâns 17 declarații ale unor muncitori, fideli membrii PMR prin care „arătau că protopopul Ioan Duma din Petroşani, în timpul guvernării legionare, a agitat pe legionari împotriva populației evreieşti şi maghiare din Valea Jiului, a ținut slujbe în biserică unde arăta că războiul din Răsărit era un război just şi ponegrea URSS şi PC (b). De asemenea, a rezultat informativ că a luat jurământ la ostaşii unităților din Petroşani, care plecau pe front în Răsărit şi le arăta că trebuie să lupte să distrugă comunismul. În anul 1944-45, a făcut o sfeştanie huliganilor din gărzile lui Maniu şi i-a îndemnat să meargă şi să nu lase nici un picior de maghiar în Ardeal. Pentru aceste motive DRS Sibiu a trecut la reținerea sa pe ziua de 27 iunie 1949"[22].

La 13 iulie 1949, printr-o adresă a Direcției Regionale de Securitate Sibiu către centrala Securității, la puțin timp după arestare, părintele Duma Ioan era prezentat astfel: „Duce o activitate ostilă față de regimul actual. În cuvântările sale pe care le ține la biserică este expansiv şi lasă să se înțeleagă lucruri contra actualului regim. Caută prin predicile sale religioase a infiltra în rândurile populației neîncrederea față de evenimentele actuale. În prezent susnumitul preot este reținut la biroul de Securitate Petroşani pentru cercetări, împreună cu un lot de legionari care au luat parte la maltratarea evreilor din anul 1940-1941. Starea de spirit a populației este satisfăcătoare, comentând favorabil reținerea acestuia, spunând că acesta o merita mai mult[23].

Ținut în temniță pentru „crime împotriva umanității"

Însă, realitatea era cu totul alta. Astfel, în ceea ce priveşte activitatea ostilă a părintelui Duma față de regim nu era chiar atât de mare, precum este prezentată voit către centrala Securității. Desigur că aceasta nu exclude sentimentele anticomuniste pe care acesta le-ar fi avut, după cum am văzut mai sus. Pe de altă parte, faptul că era reținut şi inclus într-un lot anchetat pentru „maltratarea evreilor din anul 1940-1941" este cel puțin forțat, dacă nu chiar absurd. De altfel, ulterior ancheta va stabili chiar netemeinicia includerii părintelui nostru şi vreunei legături cu ceilalți suspecți.

În final, în privința stării de spirit, se pare că aceasta era complet ostilă față de regimul politic, atâta vreme cât şeful Securității Petroşani, cel care a ordonat arestările, ulterior a fost demis şi chiar scos din structurile organelor de represiune comunistă (15

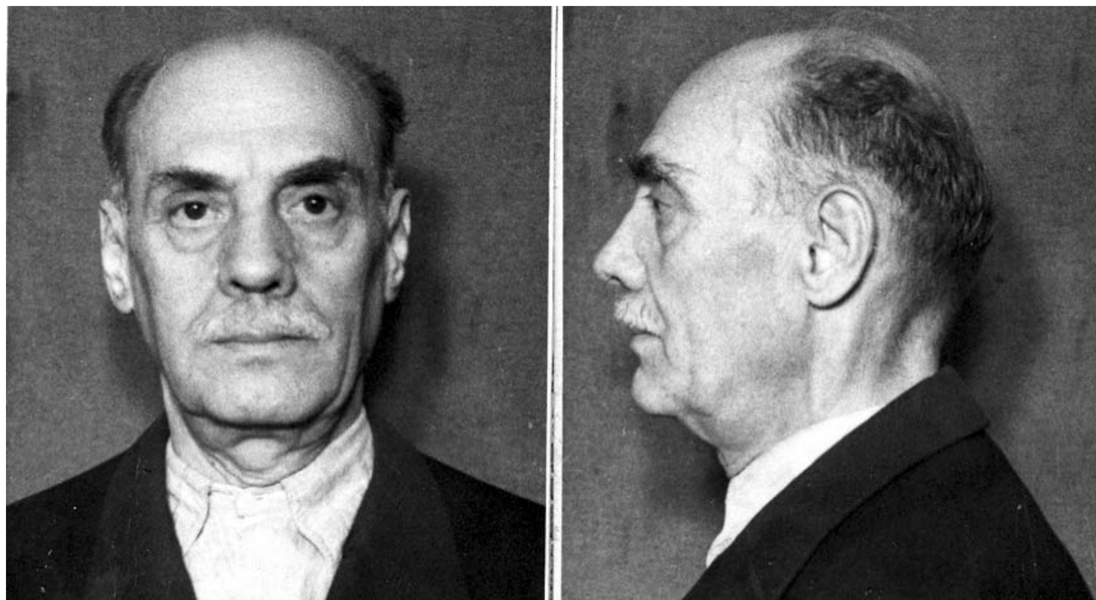
[19] AMJDIM, fond Penal, dosar 118.165, vol. 2, f. 98-100.

[20] Cristina Păiuşan şi Radu Ciuceanu, *Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist*, vol. 1, INST, 2001, p. 94-96, 98, 105, 107-108, 231-235; Adrian Nicolae Petcu, *Ministerul Cultelor şi slujitorii altarului în anii „democrației populare"*, în „Pro Memoria", nr. 3/2004, p. 305-307.

[21] AMJDIM, fond Penal, dosar 118.165, vol. 2, f. 55. Aceştia erau: Iercan Ludovic, Holda Romulus, Preda Titus, Novăcescu Petru şi Murgu Traian. În acest val de arestări menționăm că a mai fost ridicat şi preotul Jura Marcu Păun din Lonea, care după anchetă a fost eliberat (Ibidem).

[22] Ibidem, f. 98-100.

[23] Ibidem, f. 22.

Ioan Duma în anul 1950

septembrie 1949). Aceasta conform unei note, din 14 iulie 1949, unde se vorbeşte de un referat al judeţenei PMR Hunedoara trimis la CC al PMR-Direcţia organizatorică prin care se arată că „tov Ruset, şeful Biroului de Securitate Petroşani, a creat panică în rândurile populaţiei prin arestarea în masă a preoţilor". Referindu-se la cei doi preoţi din Lonea şi la cel din Petroşani (Duma Ioan), arestaţi, documentul continuă cu motivele arătate de şeful Securităţii petroşene, de genul: „avem directive" sau că „nu sunt de acord cu marxism-leninism", adăugând că are dispoziţii să mai aresteze 3-4 preoţi reformaţi şi catolici[24].

Prin urmare, putem concluziona că părintele Duma a fost arestat din exces de zel, într-o perioadă când represiunea politică era în plin avânt.

Chiar şi cu această demitere a şefului Securităţii din Petroşani şi stare de spirit ostilă regimului, anchetarea lotului va continua în vederea trimiterii în justiţie. În acest timp, părintele Duma era ţinut închis la penitenciarul Deva.

Probabil după mai multe intervenţii, soţia părintelui, Elena Duma, la începutul luni iunie 1950, va reuşi să trimită o scrisoare lui Petru Groza, cu următorul conţinut: „La data de 12 iunie 1949, deci de un an, a fost luat din biserică, după slujbă de organele miliţiei. De atunci nu mai ştiu nimic de el, decât că se află în închisoarea tribunalului din Deva. Nu cunosc motivul arestării, nu-mi dă nimeni nici o relaţie, nici o explicaţie. Soţul meu are azi 67 ani este bolnav de ulcer gastric şi de reumatism. Nu cred că ar mai putea mult rezista în închisoare, de aceea vă rog cu insistenţă să binevoiţi a interveni forurilor competente, ca să grăbească clarificarea situaţiei sale. Sunt singură, bolnavă, mai mult în pat, de mai mulţi ani, cu ulcere extinse ale gambelor [...]. Aş fi fericită dacă prin ajutorul D[umnea]Voastră l-aş vedea iarăşi acasă spre mângâierea poporului pe care îl păstoreşte. Familia noastră are o vechime în ţara Jiului de peste 75 ani, tatăl meu a fost protopop în Petroşani timp de 40 de ani, a stat în strânsă legătură cu poporului de la ţară şi cu mulţimea lucrătorilor de la minele de cărbuni, pe care i-a păstorit: pentru sentimentele adânc democratice a fost atât el, cât şi familia lui, stimată şi iubită de muncitori şi de ţărani şi de ceilalţi locuitori, fără deosebire de neam şi de biserică. În aceste sentimente am fost crescuţi şi noi copii lui. După moartea tatălui meu, întâmplată în refugiul din 1916, a urmat la protopopiat soţul meu pr. Ioan Duma. Protopopul Ion Duma, fiu de ţăran, era legat de serviciile pe care i le cereau profesiunea şi forurile superioare. Era permanent acasă sau în biserică, nu avea nici o legătură cu nimeni afară de cetăţenii, care îi cereau vreun serviciu de ordin bisericesc sau administrativ. Bolnav de stomac şi de reumatism de mulţi ani s-a retras din viaţa publică, pentru ca să-şi poată conserva sănătatea şi asigura existenţa"[25].

Faţă de aceasta, la 19 iunie 1950, Petru Groza a dat următoarea rezoluţie: „Min. Afacerilor Interne: Arestarea la loc şi timp nepotrivit a protopopului

24 Ibidem, f. 161.

25 Ibidem, f. 29-30. Scrisoarea este înregistrată la Preşedinţia Consiliului de Miniştri cu data de 19 iunie 1950 (Ibidem).

Duma este comentată şi acum. A trecut timpul util pentru eventuala sancţionare a lui – şi faţă de stăruinţele din partea bisericească, precum şi din partea familiei – trebuie revizuită urgent situaţia lui, ss P Groza". De aici, memoriul însoţit cu rezoluţia a plecat la ministrul Teohari Georgescu, care la 24 iunie dispunea către Gheorghe Pintilie, ministrul adjunct al Afacerilor Interne[26].

Următorul pas a fost verificarea cazului preotului Ioan Duma direct de către Direcţia Generală a Securităţii Poporului. La 25 august 1950, maiorul Stănescu H., şeful Serviciului Culte din DGSP, analiza cazul într-un referat, concluzionând cu afirmaţia „fiind în curs de încheierea dosarului" şi urmează a fi trimis în justiţie la Tribunalul Cluj, Cabinetul pentru Criminali de Război, deoarece „se face vinovat de provocare prin grai la susţinerea şi continuarea războiului împotriva Uniunii Sovietice; de crime împotriva umanităţii, prin aprobare de metode şi tratament neomenoase aplicate populaţiei civile", adică „crime contra păcii", prevăzute şi pedepsite de articolul 2, litera c din Decretul-Lege 207/1948. Totuşi, pe acest referat avea să se pună următoarea rezoluţie: „14 septembrie 1950, va fi adus la Bucureşti"[27].

La 21 septembrie 1950, orele 15, 30, părintele Ioan Duma era depus în arestul DGSP, după ce fusese adus de la penitenciarul Deva, iar momentan dosarul pregătit pentru proces a fost retras de la Tribunalul Militar Cluj[28]. Aici, în data de 26 septembrie 1950 părintele este anchetat de către Gheorghe Enoiu, din Direcţia Anchete Penale din DGSP, în urma căreia i se întocmeşte un referat unde prevăzut cu toate învinuirile aduse iniţial şi este propus pentru trimiterea în justiţie[29].

Totuşi, după acest şir de anchete, a doua zi, 27 septembrie 1950, situaţia se va schimba fundamental în favoarea părintelui Ioan Duma. Printr-un memoriu, Gheorghe Enoiu enumeră toate învinuirile enunţate anterior, practic acelaşi referat pe care îl întocmise cu o zi înainte, însă cu concluzia de a fi pus în libertate. În aceeaşi zi, Alexandru Nicolschi, director adjunct al DGSP va pune rezoluţie favorabilă la această propunere, iar la 29 septembrie 1950 Mişu Dulgheru, şeful Anchetelor Penale[30].

Probabil că la câteva zile părintele Ioan Duma a fost eliberat, dacă ţinem cont de graba care îi caracteriza pe potentaţii Securităţii. În tot cazul, la 15 martie 1951, cazul „legionarilor din Valea Jiului", în care se afla şi părintele Duma, trimis la Tribunalul Militar Cluj era clasat de către Parchetul Curţii Cluj, deoarece „nu poate fi încadrat în prevederile DL nr. 207/ 1948". Toţi învinuiţii erau eliberaţi de sub puterea mandatelor de arestare din 7 septembrie 1950, mai ales în cazul lui Duma Ion care se afla deja în libertate[31].

Potrivit lui Cicerone Ioniţoiu, părintele Duma a mai fost arestat o dată pe 5 decembrie 1951, pentru a fi anchetat din nou de către organele Securităţii, până la 23 septembrie 1955, când i s-a fixat domiciliu obligatoriu la Târgu-Jiu[32].

După eliberarea din detenţie, părintele a slujit la biserica Sf. Gheorghe Vechi din Bucureşti[33].

La 11 iulie 1957, doborât de o boală ce a fost agravată foarte mult de regimul de detenţie, din timpul anchetelor, a trecut la cele veşnice[34].

BIBLIOGRAFIA: *Izvoare inedite*: ACNSAS, fond Penal, dosar 688, vol. 1, 3; AMJDIM, fond Penal, dosar 118.165, vol. 2; *Lucrări generale: ***Calendarul Ligii Antirevizioniste Române, Secţia Ardeal, pe 1936*, Editura LAR, Comitetul Regional pentru Transilvania, Cluj; „Deşteaptă-te, române! Organ de luptă naţională", an II, nr. 5-6, septembrie-noiembrie 1988, Paris; IONIŢOIU, Cicerone, *Cartea de aur a rezistenţei româneşti împotriva comunismului*, vol. 1, Hrisovul, 1995; MANEA, Vasile, *Preoţi ortodocşi în închisorile comuniste*, ed. a II-a, Patmos, 2001; „Telegraful Român", an LXXXIV, 24 mai şi 19 decembrie 1936; an XC nr. 25, 21 iunie 1942.

26 Ibidem, f. 27. În Vasile Manea, *op. cit.*, p. 102, se susţine că la eliberarea părintelui ar fi intervenit cumnatul său, dr. Constantin Stanca, pe lângă ministrul Teohari Georgescu, aspect care nu se reflectă în dosarele pe care le-am consultat.

27 Ibidem, f. 98-100, 110-111, 228.

28 Ibidem, f. 221.

29 Ibidem, f. 118-120, 162-163.

30 Ibidem, f. 121-123, 225-227.

31 Ibidem, f. 232-236.

32 „Deşteaptă-te, române! Organ de luptă naţională", an II, nr. 5-6, septembrie-noiembrie 1988, Paris, p. 5. Această trimitere ne-a fost semnalată de colegul Nicolae Videnie, de la IRIR, căruia îi mulţumim şi pe această cale.

33 Vasile Manea, *op. cit.*, p. 102.

34 *Ibidem.* Conform lucrării lui Cicerone Ioniţoiu, *Cartea..., loc. cit.* părintele nostru ar fi slăbit 30 de kg în timpul detenţiei, „încât era de nerecunoscut".

Țăranul, făuritorul zestrei noastre spirituale

Popoarele intră și rămân în istorie prin ceea ce creează durabil. Originalitatea unui popor este cartea sa de vizită cu care-și legitimează trecutul, prezentul și accesul la viitor. În structura socială a poporului român, țărănimea s-a constituit prolific în stratul esențial al dăinuirii noastre.

Constantin N. Străchinaru

Înfruntând cataclismele milenarei și greu încercatei noastre istorii, țăranul a ieșit mereu în gurile de rai ale devenirii europene și universale, imortalizându-și geniul în profunzimea și diversitatea folclorului, în arhitectura, structura și pictura atâtor sfinte lăcașuri de cult și cultură, de unitate de limbă, simțire și neam, altare de veghe înălțate de-a lungul și latul unui spațiu, pe bună dreptate numit de Papa Ioan Paul al II-lea „Grădina Maicii Domnului" și pe care, îngenunchind, l-a sărutat spre eternă consfințire.

Întru apărarea acestui leagăn răcorit de codrii seculari, înmiresmat de pajiști, vii și livezi, oglindit în muzica apelor ce-i asigură fertilitatea, țăranul român făuritor de balade fără seamăn ca Miorița și Legenda Mânăstirii Curtea de Argeș, creatorul Doinei în ale cărei variațiuni vibrează întregul registru emoțional al sufletului omenesc, realizatorul artistic al atâtor modele de costum popular, de instrumente gospodărești, de modele de porți și case și de câte alte ingeniozități intrate în legendă și în admirația lumii. El s-a bătut cu toate morile de apă și de vânt ale valurilor de venetici a căror listă foarte cunoscută nu o mai înșirăm fiind prea lungă și prea dramatică. Ne vom opri, totuși, asupra celei mai recente și mai dezastruoase nopți istorice în care a fost pusă în cauză însăși existența neamului românesc prin desființarea țărănimii și lichidarea intelectualității ieșite, indiferent la a câta generație, din lumea satelor. Este vorba de jumătatea de secol bolșevic în care, prin cele mai diabolice mijloace și metode, s-a căutat intensiv desființarea acestei clase sociale din centrul existenței noastre naționale.

Opresiunea, operată atâtea decenii de hoardele cu stea roșie în frunte, a luat chipul terorii nemaicunoscute în istoria românilor. Bolșevismul însetat de sânge și flămând de tot ceea ce nu-i aparținea, transplantat pe tancurile uraliene, a strivit sub șenilele sale tot ce poporul român avea mai sfânt: credința, familia, proprietatea, libertatea de a trăi creator.

Jaful și crimele și-au dat mâna în numele unui partid al urii și răzbunării oarbe.

Orice teroare naște oroare. Prin furcile caudine ale acestui binom ucigător a trecut țărănimea română și conexiunile sale sociale, fiii săi școliți din sate și orașe începând cu teritoriile cotropite în 1940 și extinzându-se, după blestematul 23 august 1944, în toată țara.

În acest cataclism istoric, țăranul român a fost calul de bătaie de joc al nelegiuiților aduși de vânturi și al cozilor de topor trândave și trădătoare. Țăranii izbiți de toți pereții acelei apocaliptice și parcă interminabile nopți bolșevice, hăituiți în spațiul fricii, foamei și frigului, deposedați de fireasca și strămoșeasca legătură cu pământul, cu proprietatea, au umplut închisorile, lagărele de muncă silnică și coloanele de deportați, chinurile tuturor îngrozind istoria, iar cei rămași, impropriu zis liberi, s.au închis în sine ca într-un lacăt, apucând calea codrilor și periferiilor orașelor.

Satul românesc în care s-a născut veșnicia, cum spune Lucian Blaga, satul generator de neam și patrimoniu spiritual național, desfigurat de colhozuri și de netrebnicii năvăliți din subistorie gata să-l scoată la mezat, fusese propus dezafectării. Țăranii, umiliți și sărăciți într-o țară apăsată de jafuri, și-au așezat cu grijă suspectatul costum național pe fundul sipetelor, lăsându-și copilașii pe seama nevestelor ale căror sape răscoleau, cât e ziua de lungă, țărâna tarlalelor pe o remunerație de batjocură.

Istoria colectivizării în România, cu nume schimbat de comuniști, are imaginea holocaustului roșu. O istorie înjungiată draconic, un timp în care zeci de mii de țărani au fost schingiuiți, uciși, familii distruse, gospodării răvășite, satele fiind vânturate de semidocții securiști ai insecurității poporului român. Termenul de „chiabur“ l-a dislocat pe cel de gospodar, adică de om harnic și chibzuit. Cu eticheta de „chiabur“, oamenii satului erau speriați ca și cu sintagma acuzatoare de „dușmani ai poporului“. Ce tragic nonsens ca tocmai făuritorii de popor și patrimoniu spiritual și material național să fie acuzați de uzurpatori ai țării și pedepsiți cu sentințele dictate de partidul terorii și de obedienții săi judecători.

Sintagma holocaustului roșu are chipul mărilor de lacrimi și al râurilor de sânge strigătoare la cer, căci numai cerul mai știe la câte strigături și oftaturi a făcut loc.

De aceea, trebuie spus repetat și învățat de către generațiile care vin că, în martirologiul poporului român, țăranii au înscris jertfe care se unesc celor de pe fronturile de est și de vest, precum și cu cele din lagărele siberiene, unde și-au stins viața atâți prizonieri, atâți basarabeni și bucovineni.

Dar drama țăranului român nu a luat sfârșit în decembrie 1989, când deposedaților de propria lor condiție existențială, pământul, trebuia să le revină pe vechile amplasamente. Primăriile satelor fiind repede acaparate de foștii comuniști, adică de lupii intrați în piele de oaie, au purtat pe țărani și pe urmașii lor de la Ana la Caiafa, ascunzând registrele agricole și împărțind pământul după bunul lor plac, în scopul refacerii, la un moment sperat, a colhozurilor pe care să le jecmănească. Și astfel drama țăranilor creatori și recreatori de zestre spirituală națională a continuat, demnitatea lor fiind agresată prin ignorarea actelor cu care și-au căutat dreptatea și mulți o mai caută încă. Se știe că țăranii care au încercat să intre, după decembrie 1989, pe pământurile lor au fost brutalizați, acuzați, mulți închiși de aceeași miliție servilă care-și schimbase numele în poliție dar nu și năravurile. Primarii, secretarii, procurorii, consiliile primăriilor, polițiștii satelor, nu numai că nu au limpezit apele, dar au tulburat și mai mult articolele legii 18/1991 – Fondul Funciar, aplicând-o după ochi și bunul lor plac și, în loc să ajungă cu cătușe la mâini în procesul comunismului, fluturând carnetele de fesenist, ulterior de pedeserist și mai apoi de pesedist, și-au făcut de cap, practicând coruperea legii la scară națională. În asemenea strâmbe condiții, atâția țărani și moștenitori mai bat încă pe la ușile justiției plină de nedreptate. Considerăm că a prea sosit timpul să i se redea țăranului agoniseala materială și spirituală de care fost jecmănit, să i se redea demnitatea și onoarea, recunoscându-i-se rolul său major în afirmarea poporului român în lume; iar toți mișeii care l-au trădat și batjocorit să fie arătați cu degetul la scară națională, spre blamarea lor de chiar proprii lor urmași. Spre această din urmă și atât de așteptată dreptate, ajunge și dinamicul îndemn al poetului Radu Gyr: „Pentru sângele tău curs prin șanțuri,/ Pentru cântecul tău țintuit în piroane,/ Pentru lacrimile soarelui tău pus în lanțuri,/ Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane“.

Foto: Bogdan Onofrei

Unde ne sunt inchizitorii? (II)

Gardienii corectitudinii politice s-au sesizat cu întîrziere asupra „intoleranței“ și „îndemnului la crimă religioasă“ conținute într-un articol al lui Mircea Platon, apărut în ROST *nr. 28/2005. Și au tăbărît asupra lui Mircea Platon, cerînd marginalizarea acestuia în viața culturală. Rechizitoriile milițienilor ideologici Dan Petrescu și Gabriel Andreescu sînt nedrepte, bazate pe interpretări rău-voitoare și urmăresc să facă din „cazul Mircea Platon“ un exemplu prin care să-i înspăimînte și pe alți intelectuali de orientare conservatoare, care ar vrea să-și exprime liber opiniile. Intenția este străvezie întrucît Mircea Platon este pus de acuzatorii săi în rînd cu „reacționarii“ Cristian Bădiliță și H.-R. Patapievici. Replica prietenului și colegului nostru este lămuritoare.* (ROST)

Mircea Platon

„*Une fois, c'est philosophe; deux fois, c'est sodomite*“, spunea Voltaire, și epigrama lui mi-a venit în minte după ce, hotărât să nu replic articolului „Variațiune în jurul toleranței zero“ publicat de Dan Petrescu în „Ziua“ de marți, 23 august, am descoperit și denunțul lui Gabriel Andreescu, „Invitație la crima religioasă“ din „Ziua“ de joi, 25 august. Și am hotărât să nu îmi las siluite nici persoana, nici cuvântul. Fac deci unele precizări menite a răspunde acuzațiilor de „incitare la crimă religioasă“, „sete de sânge“ și „impunere prin violență a obsesiilor religioase“. Dar mai presus de orice contest acuza, adusă de Gabriel Andreescu, cum că aș avea un „deget elucubrant“. Degetul meu e în toate mințile, dacă pot spune așa, și știe foarte bine încotro arată.

1. Articolul „Războiul văzut“ a fost publicat inițial în revista „Biserica și problemele vremii“ din februarie 1998. A fost republicat de către directorul revistei ROST din pricină că, în ciuda unor cabrări retorice datorate vârstei la care l-am scris, a considerat că în esență atinge unele chestiuni „arzătoare“. Cum nu am obiceiul de a-mi modifica sau camufla bibliografia, i-am acordat domnului Claudiu Târziu permisiunea să-l republice ca atare, cu atât mai mult cu cât în cei șapte ani scurși de la prima lui publicare respectivul artefact jurnalistic nu a inspirat nici un atentat ortodox și nici o manifestare violentă. Și asta pentru că cei cărora le era adresat, având cultura teologică lipsă domnilor Andreescu și Petrescu, au înțeles care era miza articolului. „Războiul văzut“ nu îndemna la insurecție, ci, în răspăr cu îmbrobodirea instituționalizată și cu defetismul pseudo-paterical al anumitor curente din sânul Bisericii, doar la asumarea decisă a identității ortodoxe și la abordarea mai fermă a problemelor ridicate de post-comunism și

Foto: Bogdan Onofrei

postmodernismul de partid şi de stat. Nu am cerut distrugerea templelor păgâne după exemplul lui Iustinian, ci am spicuit doar, într-o ordine cronologică, unele momente de iradiere văzută a creştinismului. Faţa ne-isihastă a lui. Nu am reclamat repetarea ca atare a acelor momente – cum ar fi episoadele sângeroase ale Vechiului Testament –, am cerut doar să căutăm propria noastră cale, potrivită zilei de azi, de a acţiona, nu numai de a îndura în rugăciune muntoasă. Momentul Teodosie, de exemplu, e important în istoria creştinismului şi, ca istoric, nu mă voi face vinovat de anacronismul – pe care domnii Andreescu şi Petrescu, de meserie fizician respectiv cumnat, şi-l pot îngădui – de a judeca istoria prin grila prezentului şi de a face judecăţi de valoare pe baza codului moral şi convenţiilor politice ale zilelor noastre. Teodosie nu era rău fiindcă nu a respectat „drepturile omului", după cum Bizanţul nu era de disprețuit din cauză că nu avea parlament şi partide. Dar nu cred că mai putem reface ca atare mozaicul societăţii bizantine. Ar fi nerealist şi deci necreştin să cer aşa ceva.

Ceea ce am încercat să arăt cu acea înşiruire de citate şi episoade istorice care i-au alarmat pe domnii Petrescu şi Andreescu era întruparea istorică a Bisericii analogă celei a lui Iisus. Cred că Biserica nu are voie să se retragă în catacomba speculativă, ci trebuie să acţioneze în istorie, ca instituţie divino-umană al cărei cap e Dumnezeu întrupat şi ale cărei membre suntem toţi cei botezaţi, clerici sau mireni. Dacă Bisericii i se rezervă de către noua stăpânire europeană şi de cicisbeii ei dâmboviţeni rolul de gymnosofist sau derviş supt în fuior mistic, atunci să nu i se mai ceară să se implice social. Dacă i se cere să se implice social, atunci să fie lăsată să se adreseze omului ca întreg (trup şi suflet) şi societăţii ca organism, nu segmentelor de râmă socială secţionate cu lama ideologică.

2. În acelaşi context, nu am cerut ca biserica să colaboreze cu statul la cenzurarea vieţii intelectuale, ci la o racordare mai puternică a Bisericii la viaţa culturală. Biserica trebuie să lupte pentru a-şi face auzit glasul în privinţa chestiunilor culturale care afectează sufletul credincioşilor. De pildă, să urmeze exemplul Bisericii catolice care menţine şi astăzi un Index al cărţilor prohibite bunului catolic şi care a condamnat public seria „Harry Potter". O despărţire a apelor cred că e necesară şi că Biserica are de atacat şi corupţia vieţii intelectuale şi pe cea a vieţii politice. Şi să nu se uite că singurii care fac această dublă asanare nu sunt activiştii ecumenici – acei omologi întru corectitudine politică teologică ai activiştilor pentru

Foto: Bogdan Onofrei

corectitudine politică seculară –, ci figurile respectate în sânul Bisericii pentru integritatea lor, dar considerate de către comentatorii profani „fundamentalişti". Figurile mieros ecumenice, dragi „societăţii civile", sunt în majoritate oameni ai sistemului. Atât timp cât biserica rămâne prizoniera unui pietism birocratic, va fi comodă stăpânirii şi ineficace social. Eliberată de quietism şi prelungindu-şi seva liturgică în operă misionară, va fi mai folositoare mântuirii noastre, a citadinilor, a familiştilor, a oamenilor care nu practică „isihasmul" pentru că locuiesc la bloc şi merg cu autobuzul la serviciu.

Oare nu „societatea civilă" cere Bisericii să se implice social? Exact asta cer şi eu, numai că fără să renunţe din acestă pricină la identitatea ei, adică la Hristos şi Tradiţie, ci afirmându-şi-o. Biserica nu trebuie să devină spital, dar trebuie să facă şi operă caritabilă. Biserica nu trebuie să devină „Ministerul Adevărului", dar trebuie să identifice şi să vindece rătăcirile fiilor ei. Şi de aceea spuneam că să „riscăm să le cerem intelectualilor români apostaţi să facă penitenţă publică şi solemnă". Nu spuneam să-i forţăm. Ci doar să le cerem să facă penitenţa publică pe care au făcut-o, de exemplu, Racine care nu a mai scris decât tragedii religioase pentru fetele din pensionatul doamnei de Maintenon, sau Gresset, sau La Harpe când şi-au repudiat public opera scrisă sub influenţă libertin-luministă şi s-au întors la sânul Bisericii.

Şi de altminteri există cenzură în România şi nu e religioasă, ci atee. Nu am auzit ca tandemul Petrescu-Andreescu să se fi scandalizat de pretenţia Consiliul Naţional pentru Combaterea Discriminării de a regula dezbaterea intelectuală românească. Dacă tot e vorba să avem cenzură, de ce să nu avem una bazată pe idei împărtăşite de majoritatea românilor din toate timpurile, pe morala şi cuviinţa tradiţionale decât pe pidosnicul puritanism al corectitudinii politice la care nu aderă decât câţiva stipendiaţi?

3. Când spuneam că „să riscăm să nu-i iubim pe eretici, păgâni şi atei" o făceam ca unul sătul de ipocriziile teologiei multiculturale şi politicii ecumenice. Multiculturalismul şi ecumenismul sunt birocraţii, corporaţii, afaceri. Pot iubi oameni, pot iubi creatura lui Dumnezeu, pe semenul, pe vecinul sau pe prietenul meu. Pot să mă înţeleg cu vecinul chinez, cu studentul arab sau cu negustorul evreu fără să mi se ceară obsesiv să umblu cu crenguţa de măslin în cioc. Pot iubi oameni, nu concepte precum „păgâni", „atei", „minorităţi", „discriminaţi" etc. Nu pot iubi, în abstract şi cu ordine de la minister, un om redus la o categorie socială sau la un păcat. Nu pot iubi o categorie socială sau un păcat. Or exact asta ni se cere de către noile politici care consideră oamenii numai sub aspectul lor funcţional, ca minorităţi etnice, religioase sau de păcate care trebuie nu numai tolerate, dar şi „celebrate" aprioric pentru contribuţia pe care o aduc la „diversitatea" socială şi la „multiculturalism".

4. Nu putem deconstrui la infinit. Sovieticii ne-au exterminat elitele. Ceauşescu ne-a demolat oraşele şi eurosocialiştii ne deconstruiesc sufletul. Chiar cu riscul de a şarja, am simţit nevoia să îndemn la o mişcare de sens conservator. Am provocat. Dacă aş fi practicat teosofia sau arta pe bază de urină şi alte secreţii al căror caracter elementar nu le împiedică să fie considerate ultimul răcnet, poate m-aş fi bucurat, precum guru Bivolaru, de simpatia lui Gabriel Andreescu. Aş fi fost declarat „un spirit liber", „contestatar", „curajos". Dacă blasfemiam sau ultragiam moravurile eram în regulă. Dacă ultragiez pietăţile corectitudinii politice sunt un criminal. Provocarea avangardistă e bună. Şarjarea *á outrance* în apărarea rânduielii şi rosturilor româneşti tradiţionale e criminală. Se pare că românii nu mai au alt drept decât pe acela de a fi tunşi, mulşi şi ucişi de diversele clici liber-cugetătoare care s-au succedat la conducerea politică şi ideologică în ultimii 60 de ani. Trebuie să fim umili şi să stăm în colţul nostru. Să facem ce ni se spune. Să stăm sub radar. Dacă eşti om simplu, atunci nu ai cum să-ţi faci vocea auzită. Dacă eşti intelectual, atunci mărturisirea de credinţă e văzută ca un motiv pentru a ţi se revoca „certificatul de civilizaţie". Devii brusc om al cavernelor.

Spuneam, în articolul incriminat, că trebuie să îndrăznim pentru a fi adevăraţi creştini, să „riscăm" să spunem lucrurilor pe nume. Ei bine, convulsiunile celor doi comentatori ai ziarului „Ziua" au arătat de ce e cu adevărat un risc să dai cu tifla miliţiei ideologice. Pentru că, spre deosebire de aristocraţii secolului al XVIII-lea, care credeau că religia e bună pentru poporul de unde-şi recrutau credincioasele slugi, ciocoii nu vor să mai lase nici măcar poporul în rosturile sale şi se chinuie, prin legi, consilii, comisii, faceri şi desfaceri („de-construcţii populare") să risipească urzeala creştină a naţiei şi suportul naţional al creştinismului.

Înainte de a mai căuta Ravaillaci ortodocşi vă invit, domnilor analişti, să răspundeţi la următoarea întrebare: câte crime s-au făcut în ultima sută de ani în România în numele Ortodoxiei şi câte în numele ateismului? Până nu răspundeţi cinstit şi corect la această întrebare discuţia noastră nu are nici un rost. Unde ne sunt inchizitorii?

N. Paulescu, nedreptățit în viață și în moarte

Acest text mi-a fost inspirat de o nedreptate: numele a două instituții medicale din țară poartă numele lui C.I. Parhon, în locul celui al lui Nicolae Paulescu, aşa cum s-ar cuveni.

Richard Constantinescu

În 1922, C.I. Parhon fonda la „Socola Roşie" Comitetul „Maxim Gorki" (pentru popularizarea „imenselor transformări economico-sociale şi politice din Uniunea Sovietică"), punea bazele organizației Moldova a Uniunii Tineretului Comunist, fiind ulterior prim instrument al Moscovei şi al Bucureştiului de demolare a instituțiilor statului român interbelic şi de instituționalizare a comunismului în România. Institutul de Endocrinologie din Bucureşti, fostul spital şi sanatoriu „Saint Vincent de Paul", creat prin contribuția lui Nicolae Paulescu şi a „apostolului" Vladimir Ghica, şi fostul Spital Nr. 2 „Nicolae Paulescu" al Asigurărilor Sociale din Iaşi, inaugurat în 1943 (în prezența Mariei Antonescu şi a prof. dr. P. Tomescu, ministrul de atunci al Sănătății) sînt astăzi botezate „C.I. Parhon". În 1994, când se împlineau 125 de ani de la naşterea Profesorului, se dezvelea la spitalul ieşean o placă, pe care e menționat faptul că „savantul Nicolae Paulescu, descoperitorul insulinei, este patronul acestui aşezământ". Patron spiritual pe placă, dar în realitate tot Parhon. Cred că ar trebui făcută corecția necesară, de a se reveni la vechiul nume al spitalului.

Elogiul Profesorului Paulescu

Acesta este titlul lecției de deschidere a cursurilor de fiziologie de la Facultatea de Medicină din Bucureşti, din 23 noiembrie 1931, susținută de către profesorul Socrate Lalu, care a suplinit Catedra de Fiziologie, după decesul prof. N. Paulescu, până în septembrie 1932 (când a fost preluată de către prof. Ion I. Nițescu, transferat de la Cluj la Bucureşti. Prof. Ion I. Nițescu a imprimat catedrei o concepție consecvent pavlovistă, înscriind fiziologia pe linia materialist-dialectică.) Prelegerea a fost publicată (cu dedicația: „Domnului Brătescu-Voineşti, cu o deosebită afecțiune") în revista *Union Medicale Franco-Romaine*, nr. 12, mai-iunie 1932, grație asistentului profesorului Lalu, dr. Ovidiu Vasilco, care o dactilografiase. Socrate Lalu, „om sfânt prin bunătatea nesfârşită" (G.T. Chirițescu, *Însemnări zilnice, 1906-1960*, Ed. Albatros, Bucureşti, 2004), nu putea fi altfel decât Paulescu. Studiile medicale le-a urmat la Paris, completându-le, ca şi Paulescu, cu studii în ştiințe, formându-se la şcoala unor mari personalități ale medicinei mondiale. Nu a dorit să rămână în Franța, preferând țara sa, unde a fost profesor de farmacologie la Iaşi şi Bucureşti (1913-1920, 1920-1940). Prin modul său de a fi, ca om şi profesor, prin paginile întregi de adevărată literatură (puțin cunoscute) pe care le-a lăsat, se dovedeşte un exemplu de mare distincție şi un înalt spirit, de o discreție şi o sensibilitate aparte, pe care l-a avut cultura română.

Profesorul Paulescu nu se împăca cu excesul de cuvinte – mai ales în ce priveşte participarea la diverse conferințe – şi din pricina slăbiciunii sale fizice, dar era un fin şi în acelaşi timp aprig gazetar. De aceea, cei cu care intra în polemică îi puteau face față cu greu. Era aspru cu colegii săi care încercau să facă din medicină comerț, care apăreau în presă pozând în mari vindecători. Îi mărturisea, cu umor, colegului S. Lalu: „Domnule, nu ştie ce-i maladia asta! Acest individ, nu ştie ce-i tratamentul şi găseşte totuşi mijlocul să câştige parale... Curios, domnule, curios!...".

Era o persoană pe care te puteai baza în orice ocazie, dar nu şi în cazul intervențiilor făcute pentru promovarea examenelor studenților, chiar venite de la prieteni. Era foarte corect cu toți studenții indiferent de naționalitatea acestora.

În Franța, unde exista un grad de mefiență chiar şi pentru cei care nu intenționau a rămâne în această țară, maestrul său, Lancereaux, l-a tratat ca pe cel mai apropiat prieten, luându-l colaborator după pen-

sionare pe tânărul său extern Paulescu. Herculeanul Lanceraux, cum îl caracterizează S. Lalu datorită aspectului fizic, l-a apreciat şi îndrumat pe firavul său colaborator, care s-a format pe lângă acesta ca un mare clinician, lucru nu prea cunoscut de cei de astăzi care-l văd doar ca pe „acela care e cu insulina"! Lancereaux, aflându-se în rândul puţinilor clinicieni care acordau reala importanţă ştiinţelor fundamentale, a fost cel care l-a „îndemnat şi i-a cerut lui Paulescu să studieze mai de aproape această ştiinţă, recomandându-l lui Dastre, ilustrul profesor de fiziologie de la Sorbona, cu care era prieten intim". Menţionez că teza de licenţă (în ştiinţe) a lui S. Lalu, remarcabila lucrare *„Recherches sur la sécrétine et le mécanisme de la sécrétions pancréatique"*, a fost îndrumată de către prof. Dastre.

Lancereaux era o persoană credincioasă, fiind de asemenea o autoritate şi prin poziţia pe care o ocupa în cadrul bisericii: era unul dintre conducătorii partidului catolic din Franţa. S. Lalu insistă pe faptul că şi în acest caz, al credinţei, elevul a fost influenţat de profesor, încât, „a întrecut în zel, pe maestrul său". Mărturiseşte că Paulescu, dat fiind că a fost o mare parte din viaţă suferind, a găsit o consolare prin credinţă, durerea l-a îndemnat la profunzime. Aminteşte de lecţiile făcute de Paulescu la Facultatea de Medicină, profund impregnate de spiritul creştin-ortodox. Un fost student de-al său, dr. V. Trifu, spunea că profesorul „regreta că la vârsta de 18 ani a avut oarecare idei nereligioase şi-i era ruşine de a le fi avut."

Anatomia patologică (experimente operatorii făcute la animale asupra hipofizei, glandelor suprarenale, tiroidei), intoxicaţia alcoolică (şi nu numai), dar mai ales patologia pancreasului au fost teme de cercetare pe care Paulescu le-a continuat, aprofundându-le. „Lancereaux a fost cel dintâi clinician care a descris la om şi care a controlat la necropsie diabetul pancreatic", iar elevul său a continuat, încercând experimental pe câini şi studiind clinic pe om extracte/ maceraţiuni de pancreas. Dar, continuă spunând că în 1916, când a obţinut scăderea valorilor glicemiei şi dispariţia glicozuriei, Paulescu a exclamat: „Tratamentul diabetului este găsit!", lucru care a fost realizat. „În principiu, da! Trebuia, însă, pus în practică; alţii şi numai alţii au reuşit să-l pună în practică, nu Paulescu. Acesta e adevărul, adevărat. [...] Nu văd pentru ce n-ar avea avantaje şi recompense acei care ajung la rezultate practice. Nu de aceasta trebuie să ne pară nouă rău. E natural şi e bine să fie aşa. Dar asta nu împiedică întru nimic ca meritul lui Paulescu să fie mare şi e cu atât mai mare cu cât a fost mai puţin recompensat. Dacă ar fi să relatez lucrurile în cruzimea lor, aşa cum s-au petrecut, ar trebui să vă spun că Paulescu nu numai că n-a fost recompensat, dar meritul lui n-a fost luat în seamă nici măcar de-ai noştri." Profesorul Lalu pledează pentru ideea că nimic din ceea ce s-a realizat nu este exclusiv datorat unei singure persoane şi pentru modestie în lumea ştiinţei, amintindu-le că Paulescu era un exemplu de modestie.

Le spune studenților faptul că Paulescu „a fost pus de la început în absolută imposibilitate să-şi urmărească ideile şi să le dea o soluție practică, fiindcă nu avea absolut nimic, nimic“ pentru a putea realiza o cercetare valoroasă, adăugând că „în buna şi frumoasa noastră țară avem politicienii poate cei mai nepregătiți care există pe lume!“ astfel încât „învățământul nostru este prea mult deoparte, mult mai mult decât ar trebui!“ Este de mirare cum, cu mijloace atât de restrânse a putut avea asemenea rezultate, fiind totuşi o mare onoare pentru facultatea bucureşteană să aibă în rândul ei „o persoană care a avut o idee atât de interesantă“. Răul stă în politic, încât ar fi de dorit „să nu mai avem ca atare, oameni, care, incapabili să fi făcut ceva în viața lor, nu le rămâne altă resursă decât să devină politicieni; adică să se ocupe (dânşii, care nu se pot ocupa de ei singuri!) de soarta noastră a tuturora, adică de soarta țării!“.

Nedorit în spitalele româneşti

Mai bine de zece ani a lucrat la *„Notre Dame du Perpetuel Secours“*, unde, după moartea prof. Lancereaux, i s-a propus să-l succeadă, dar Paulescu a refuzat, spitalul francez primind, în onoarea sa, la doi ani câte doi români la specializare (la recomandarea prof. Paulescu). După această perioadă, nu a fost posibil ca Paulescu să obțină un serviciu spitalicesc în

țara sa. Era lăsat pe dinafară un practician căruia bolnavii i se adresau ca unei ultime speranțe, datorită şi faptului că avea o „terapeutică simplă, rațională şi puțin costisitoare“ (col. prof. dr. C. Mihăilescu). De nenumărate ori, Paulescu a solicitat un serviciu spitalicesc, spunând că a promis lui Lancereaux să îngrijească bolnavi şi că-l urmăreşte umbra acestuia şi-i reproşează faptul că nu s-a ținut de cuvânt. Devenise vacantă catedra Clinicii a III-a Medicale, prin moartea prematură a profesorului Dimitrie Ionescu. Aflând acesta, Paulescu îl cheamă pe Lalu şi-i spune: „Te-am chemat pentru a-mi da un sfat: doresc să trec la Clinica a III-a Medicală; te rog să-mi spui, care-i părerea d-tale? Nu pot să părăsesc viața aceasta fără de a-mi îndeplini datoria şi a-mi fi ținut promisiunea... trebuie să plec la clinică. Umbra lui Lancereaux îmi cere, îmi ordonă aceasta. Ce vast teren clinic se găseşte la noi! Ce buni elevi voi avea!“. S. Lalu îl lăsa să vorbească, mai bine zis lui însuşi, pe chip citindu-i bucuria unei dorințe ce părea că ar fi putut deveni realitate. „Iar mie, întreaga persoană a lui Paulescu îmi făcea, cu o nespusă durere, impresiunea unui bolnav, iremediabil atins“, continuă Lalu. „N-ai sănătatea necesară, i-am răspuns eu, după câtva timp de contemplație, bineînțeles, cu tot menajamentul posibil. «Ştiu, ştiu, mi-a răspuns el, dar ce importă!... Ce frumos ar fi să mor îngrijind bolnavii, având împrejurul meu elevii; datorez aceasta memoriei lui Lancereaux.» Dar acolo, la Clinica a III-a Mediclă, i-am spus eu, nu vei avea nimic. Serviciul e în reconstrucție, îți lipseşte esențialul; totul trebuie organizat şi, admițând că te vei putea duce acolo, pe cine vei lăsa aici? «Pe D-ta...» mi-a răspuns el în mod hotărât, cu delicatețea lui, spunându-mi cuvinte ce nu vi le pot repeta şi pe care le voi păstra d-lor în inima mea, cât voi trăi.“ Se întâmpla în 1929. Nu şi-a mai depus candidatura pentru clinică, renunțând, fiind cert unul dintre cele mai mari regrete pentru el, şi nu a mai amintit niciodată de această atât de scumpă dorință a lui: Clinica! Şi acest moment a agravat evoluția bolii sale, slăbind foarte mult, fiind tot mai palid şi mai trist. Venea tot mai rar la facultate. „Figura lui avea în adevăr ceva «neprețuit şi delicat»... care se duce... şi ne spune fără să vrea... acel duios şi iremediabil... adio!“

A fost nevoie de o intervenție de urgență, din cauza agravării bolii, efectuată la spitalul la a cărui înființare contribuise esențial, "Saint Vincent de Paul“, dar a solicitat să fie dus acasă să se sfârşească în patul său.

Relatează cum a aflat de moartea profesorului Paulescu. Izolat cu un grup de prieteni pe munte,

pentru a se odihni după un an universitar dificil, hotărî ca nimic să nu intervină în tihna lor, în consecință, nici presa. Dar, într-o zi, un coleg, cel mai în vârstă dintre ei, încălcă regula, iar când privi ziarul exclamă: „A murit Paulescu!“, moment din care profesorul Lalu a rămas întreaga zi; a fost marcat multă vreme de pierderea maestrului.

Vremurile de pe urmă

Pentru că acest onorant gest al unui colaborator trebuia să fie pătat în timp, este necesar să-i cunoaştem şi pe cei care l-au denigrat pe *Profesor*, şi nu au fost puţini. Ne întrebam atunci când în ziarul „Le Monde“ din 25 aug. 2003 se relata că „a fost anulată dezvelirea unui bust al lui Nicolae Paulescu, inventatorul român al insulinei“, care sunt cauzele acestui gest. Trebuie să le căutăm în timp, dar şi în trecutul recent, când unor acţiuni de promovare a unor valori naţionale reale le-a fost contrapus *kitch*-ul mediatic.

Nicolae Paulescu a condus Catedra de Fiziologie a Facultăţii de Medicină din Bucureşti în perioada 11 febuarie 1905 – 19 iulie 1931. În volumul *Învăţământul medical şi farmaceutic din Bucureşti. De la începuturi până în prezent* (1963), în capitolul dedicat istoricului Catedrei de Fiziologie, alcătuit de acad. Gr. Benetato şi dr. Victor Neşteanu, aceştia afirmă că, în România sfârşitului de sec. XIX şi începutului de sec. XX, se dezvoltau în toate domeniile teze retrograde, idealiste. Susţin poziţia unor profesori care prin atitudinile lor manifestau influenţa ideologiei marxiste şi a mişcării muncitoreşti în promovarea concepţiilor materialiste în ştiinţă. Afirmau că victoria „Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie“ şi crearea în 1921 a Partidului Comunist Român au fost momente decisive care au dat un avânt puternic unor profesori, „oprimaţi de către regimul burghezo-moşieresc“, să intensifice neîntrerupta muncă „agitatorică, propagandistică şi organizatorică“.

„Cursul pe care prof. N. Paulescu l-a predat studenţilor era îmbinat de idei mistice, antiştiinţifice. În lecţiile sale, el făcea apologia misticismului [...] N. Paulescu a fost un duşman făţiş al darwinismului, propovăduind fixismul. [...] Cursul său nu era bazat pe o expunere logică a faptelor, pe date precise de chimie şi fizică ci pe afirmări nedemonstrate. Studentul era obligat să-şi exprime ideile prin formulele din curs, din care nu i se permitea să schimbe nici un cuvânt. Lucrările practice se făceau în condiţii cu totul improprii; studenţii nu efectuau decât unele dozări de elemente în urină, iar celelalte lucrări erau demonstraţii de la catedră făcute de şeful de lucrări sau de un asistent.

Cu timpul, N. Paulescu a devenit purtătorul de cuvânt al celor mai antiumane şi antiştiinţifice poziţii în viaţa publică şi în cultura românească, devenind un instigator al studenţimii la acţiuni huliganice şi principalul exponent al ideologiei fasciste în Facultatea de medicină.“

Se arată că, în anii 1865 – 1900, nu au existat adevăraţi fiziologi şi că „în perioada cât a funcţionat ca profesor, N. Paulescu nu a reuşit să creeze o şcoală de adevărată fiziologie. În plus, datorită concepţiilor lui mistice şi retrograde şi a faptului că nu se formase ca *experimentator de laborator*, în predarea acestei discipline, el se baza pe cursul teoretic, pe teorii abstracte, pe dogme şi chiar pe concepţii fantasmagorice, şi în mult mai mică măsură pe lucrări practice, deşi fiziologia este o ştiinţă prin excelenţă experimentală. Tot datorită ideilor sale mistice, era contra sacrificărilor de animale cu prilejul lucrărilor practice, din care cauză lucrările făcute de studenţi se rezumau aproape numai la câteva dozări elementare“.

Să adaug, că în primii ani ai studenţiei mele la unele cursuri inaugurale ascultam aceeaşi teorie despre „supa prebiotică“ din care a luat naştere lumea aceasta, incluzând şi veşnica evoluţie din cunoscutul mamifer? Că multe din echipele care „cercetează“ pentru diversele congrese sau lucrări de doctorat au în componenţa lor pseudotehnicieni care ucid mai multe animale decât trebuie, pentru ca în final experimentul pe animal să nu fie luat în consideraţie, fiind de fapt un aranjament din cifre pentru a suna conform literaturii internaţionale? De profanarea multor morminte din cimitirele Iaşului (şi nu numai) de către cioclii, în colaborare cu studenţii medicinişti în căutare de schelete ieftine, de traficul cu schelete – în care se mai strecura şi câte un craniu al câte unui arhimandrit de la Neamţ – vorbeşte cineva?

Alătur cele scrise şi susţinute în vreme de către profesorul D. Danielopolu: „N. Paulescu, instigator al urii de rasă, a otrăvit prin cursurile sale, îmbibate de un misticism morbid, generaţii de studenţi, exercitând în acelaşi timp o influenţă nefastă asupra dezvoltării fiziologiei în ţara noastră.“ (*Academia R.P.R. Lucrările Sesiunii lărgite a Secţiunii de ştiinţe medicale din 18-20 dec. 1952*, Ed. Academiei R.PR., 1953)

Aceşti academicieni ai noştri, membri ai „Institutului Româno-Sovietic“ al Academiei R.P.R., susţineau, precum D.M. Rossiiski, prioritatea savantului sovietic L.V. Sobolev în descoperirea insulinei!

Arhim. Arsenie Papacioc

Singur Ortodoxia

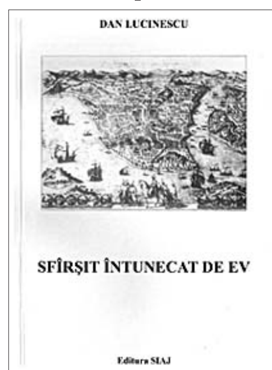

Volumul (apărut în 2005, la Constanţa, fără a preciza editura) este structurat pe şase cuvinte de folos ale Părintelui Arsenie Papacioc, conţinînd în plus cîteva texte lămuritoare asupra unor termeni, cum ar fi *ecumenismul*, dar şi învăţăturile Bisericii Ortodoxe cu privire la catolicism, de pildă. Miezul cărţii este dur, tranşant şi nu lasă loc dubiului. În ciuda cuprinsului inrteresant, din păcate, felul în care arată această carte lasă impresia că editarea a fost făcută pe fugă. De asemenea, titlul volumului stîrneşte nedumeriri.

Dan Lucinescu

Sfîrşit întunecat de ev

Lucrarea (Ed. Siaj, Bucureşti, 2005) evocă zguduitoarea cădere sub turci a Constantinopolului, care înseamnă şi sfîrşitul Imperiului Bizantin. În paralel, ne este înfăţişată istoria Ţărilor Române din aceeaşi perioadă, autorul reliefînd eroismul domnitorilor români care au căutat să ţină principatele neatîrnate şi să apere Europa de ocuparea turcească.

Ierom. Petroniu Tănase

Întîmplări minunate din vremea noastră

Părintele Petroniu, stareţ al Schitului românesc Prodromu de pe Muntele Athos, a cules, din diferite lucrări în limba greacă, şi a tălmăcit în română mai multe istorisiri despre minunile făcute de Dumnezeu şi Maica Domnului asupra oamenilor din contemporaneitate. Cartea (Ed. Anastasis, Sibiu, 2004) îşi atinge pe deplin scopul de a ne nutri speranţa că şi în zilele noastre se petrec minuni cu aceia care au credinţă.

Răzvan Codrescu

Gîlceava dracului cu lumea

Acest „mic tratat de demonologie aplicată“ (Ed. nemira, Bucureşti, 2005) vine într-un moment cum nu se poate mai potrivit pentru dezbaterea unui subiect aflat la ordinea zilei: există sau nu diavolul şi dacă da, cum anume se manifestă? Sigur, cartea lui Răzvan Codrescu a apărut mai înainte de „cazul Tanacu“, dar ea poate fi un îndrumar pentru toţi jurnaliştii care au abordat subiectul fără minime cunoştinţe teologice. Autorul oferă celor interesaţi informaţii bogate şi corecte, împănate cu mici comentarii într-un stil colocvial. După cum o mărturiseşte de la bun început, nu şi-a propus să spună lucruri noi, ci doar să amintească lucruri uitate, supunîndu-le provocator conştiinţei curente, dar şi conştiinţelor mai sofisticate, care nu s-au apropiat de problematică. Demersul său este deopotrivă folositor şi savuros.

Doru Novacovici

Contra tiraniei

Autorul dă mărturie în această carte (Ed. Adam, Bucureşti, 2002) asupra luptei unei părţi a exilului românesc împotriva comunismului, în general, şi a regimului Ceauşescu, în special. Mai precis, el descrie felul în care a gîndit şi a realizat, într-o oarecare măsură, o organizaţie care să acţioneze în afara graniţelor contra tiraniei din România.

ROST: cuvînt, rațiune, sens, ordine

În latină, *rostrum* însemna „deschizătură“, „cioc“, „plisc“, „bot“. Mai tîrziu, în latina populară, a început să însemne şi „gură“ în general. În româna veche, sub forma rost, a fost moştenit cu acest din urmă înțeles, păstrat astăzi doar în cîteva expresii de largă răspîndire (a învăța pe de rost, a lua la rost) şi stînd la baza verbului a rosti. Rost a evoluat spre înțelesul „rațiune“, „sens“, „tîlc“, „noimă“, „scop“, cu care se foloseşte astăzi în mod curent. Aşa a apărut verbul a rostui („a da sens“, „a pune ordine“), cu derivatele rostuire, rostuitor etc.

Creat prin Rostirea (Cuvântul) divină, omul este el însuşi făptură rostitoare, dar şi rostuitoare. Omul are un rost dat de Dumnezeu, dar uneori caută să-şi facă singur alt rost, după mintea lui. În orice caz, starea cea mai rea a omului este aceea de a fi fără rost pe lume. Iar cel mai mare serviciu care poate fi făcut omului este de a-l ajuta să-şi (re)găsească rostul.

Revista ROST îşi propune tocmai acest obiectiv la nivelul lumii româneşti, care în comunism şi-a pierdut rostul şi care trebuie să se redescopere pe sine, în primul rînd prin recursul la tradiție.

Gruparea revistei „ROST“

Mihail ALBIŞTEANU – profesor, doctorand în istorie ● Silviu ALUPEI – jurnalist ● Demostene ANDRONESCU – istoric, poet, publicist, fost deținut politic ● Antonio ARONEASA – teolog, profesor ● Alexandru BOER – politolog, publicist ● Pr. Gabriel BOTEZAN ● Corina BISTRICEANU – lector universitar, doctorand în sociologie, publicist ● Ieromonah Amfilohie BRÂNZĂ ● Claudia BURUIANĂ – lector universitar, doctorand ● Pr. Gheorghe CALCIU – publicist, fost deținut politic ● Mihai CÂŞLARIU – avocat, publicist ● Răzvan CODRESCU – publicist, poet, traducător ● Richard CONSTANTINESCU – medic, asistent universitar, publicist ● George ENACHE – lector universitar, doctorand în istorie ● Pr. Radu ILAŞ – profesor, publicist ● Cristian IVĂNUȚĂ – profesor, doctorand în istorie ● Dan LUCINESCU – scriitor, fost deținut politic ● Cătălin MAGHIAR – profesor, doctorand în istorie ● Dumitru MANOLACHE – jurnalist ● Constantin MIHAI – filolog, cercetător independent ● Constantin MIU – profesor universitar doctor ● Silviu B. MOLDOVAN – istoric ● Paul NISTOR – istoric, publicist, doctorand ● Cristi PANTELIMON – lector universitar, doctorand în sociologie, publicist ● Viorel PATRICHI – jurnalist ● Adrian Nicolae PETCU – istoric, publicist ● Marcel PETRIŞOR – profesor, scriitor, fost deținut politic ● Mircea PLATON – asistent universitar, doctorand în istorie ● Nicolae STROESCU-STÂNIŞOARĂ – doctor în filosofie, scriitor ● Claudiu TÂRZIU – jurnalist ● Florea TIBERIAN – profesor, publicist ● Varujan VOSGANIAN – doctor în economie, scriitor, senator ●

ROST

cultural, politic, religios

Abonamente

Abonamentele se fac trimițînd un mandat poştal (în care specificați citeț numele, adresa completă şi perioada de abonament) pe numele Târziu Claudiu Richard, CP 62, OP 66, Bucureşti.
Prețul unui abonament:
- 6 luni: 18 lei (180.000 lei vechi)
- 12 luni: 36 lei (360.000 lei vechi).

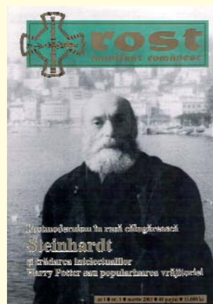
Pentru abonații din Europa abonamentul este de 50 Euro, iar pentru cei de pe celelalte continente, 70 USD pe an.
Taxele poştale sunt incluse în preț.

Prețul abonamentelor deja încheiate nu se modifică.

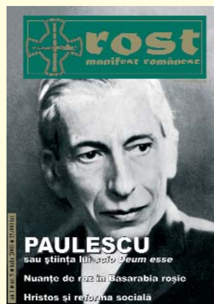
Lămuriri

Revista ROST şi Asociația Romfest XXI – editorul publicației – sînt două entități distincte, cu vieți proprii, chiar dacă există o legătură puternică între ele, asemenea aceleia dintre un părinte şi copilul său.

Nu toți cei care alcătuiesc gruparea revistei ROST sînt şi membri ai asociației. Şi nici membrii organizației nu fac parte cu toții din gruparea publicației. De asemenea, nu toate punctele de vedere exprimate în revistă sînt şi ale organizației. Pozițiile oficiale ale Asociației Romfest XXI sînt întotdeauna semnalate ca atare şi poartă semnăturile liderilor organizației cu precizarea funcțiilor deținute.

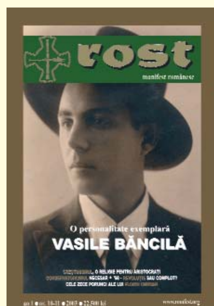

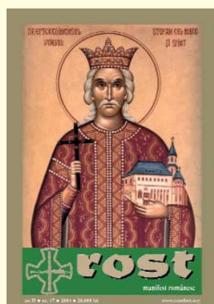

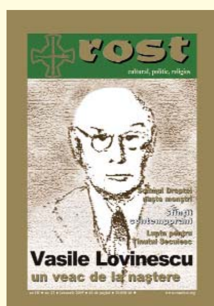

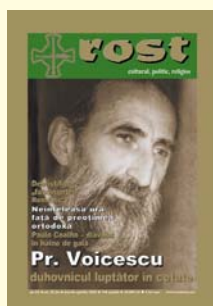

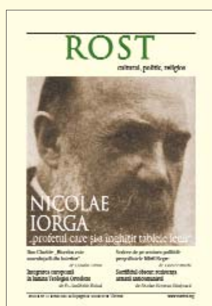

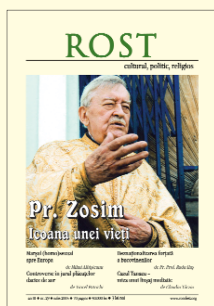

Nr. 1 – martie 2003, dedicat lui Nicu Steindhardt
Nr. 2 – aprilie 2003, dedicat lui Mircea Eliade
Nr. 3 – mai 2003, dedicat lui Lucian Blaga
Nr. 4 – iunie 2003, dedicat lui Mihai Eminescu
Nr. 5 – iulie 2003, dedicat lui Nicolae Paulescu
Nr. 6 – august 2003, dedicat lui Sandu Tudor
Nr. 7 – septembrie 2003, dedicat lui Nae Ionescu
Nr. 8 – octombrie 2003, dedicat lui Valeriu Gafencu
Nr. 9 – noiembrie 2003, dedicat lui Dumitru Stăniloae
Nr. 10-11 – decembrie 2003, dedicat lui Vasile Băncilă
Nr. 12 – februarie 2004, dedicat lui Nichifor Crainic
Nr. 13 – martie 2004, dedicat lui Mircea Vulcănescu
Nr. 14-15 – aprilie-mai 2004, dedicat lui Radu Gyr
Nr. 16 – iunie 2004, dedicat lui Vintilă Horia
Nr. 17 – iulie 2004, dedicat lui Ştefan cel Mare
Nr. 18 – august 2004, dedicat lui Ernest Bernea
Nr. 19 – septembrie 2004, dedicat lui Constantin Noica
Nr. 20 – octombrie 2004, dedicat Părintelui Arsenie Boca
Nr. 21-22 – noiembrie-decembrie 2004, dedicat Părintelui Galeriu
Nr. 23 – ianuarie 2005, dedicat lui Vasile Lovinescu
Nr. 24 – februarie 2005, dedicat lui Octavian Goga
Nr. 25-26 – martie-aprilie 2005, dedicat Părintelui Voicescu
Nr. 27 – mai 2005, dedicat lui Nicolae Iorga
Nr. 28 – iunie 2005, dedicat Părintelui Arsenie Papacioc
Nr. 29 – iulie 2005, dedicat Părintelui Zosim
Nr. 30 – august 2005, dedicat lui Vasile Voiculescu

• •

Cei care doresc să-şi completeze colecţia publicaţiei ROST pot trimite contravaloarea revistei (15.000 lei/ex. – numerele 1-9, şi 12, 22.500 lei/ex. – numerele duble 10-11 şi 14-15, 20.000 lei/ex. – numerele 16, 17, 18, 19, 20, 23 şi 24, 40.000 lei/ex. – numerele duble 21-22, 25-26, 30.000 lei-ex. – numerele 27, 28, 29 şi 30), prin mandat poştal, pe numele:
Târziu Claudiu Richard, CP 62, OP 66, Bucureşti. Precizaţi pe mandatul poştal ce număr al revistei doriţi, în câte exemplare şi adresa dvs. Pentru informaţii sunaţi la tel.: 0740.103.621